10,00

018

ÎNDREPTARUL FILATELISTULUI

FILIALA A.F.R. BUCUREȘTI

FILIALA BUCUREȘTI

A.F.R.

1969 ÎNDREPTARUL FILATELISTULUI

ASOCIAȚIA FILATELIȘTILOR DIN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

FILIALA BUCUREȘTI

ÎNDREPTARUL FILATELISTULUI

București-1969

Prezenta lucrare a fost întocmită sub îngrijirea lui
IOSIF MICU (A.I.J.P.)
vicepreşedintele Filialiei A.F.R. Bucureşti

Colaborează :

Gl. col. rez. CONSTANTIN SMIRNOV
preşedinte A.F.R.

Dr. NICOLAIE TRIPCOVICI
vicepreşedinte A.F.R. (A.I.J.P.)

Dr. VALERIU NEAGA
vicepreşedinte A.F.R.

prof. dr. ing. DUMITRU RAŞEEV
preşedintele filialei A.F.R. Bucureşti

MIHAI BAUER

MIHAI COMARONI

Lt. col. CONSTANTIN M. FLOREA

DUMITRU NICULESCU

EUGEN MOROŞANU

IOSIF MICU (A.I.J.P.)

Ing. TITUS ORĂDEANU

Ing. MIHAI POPOVICI (A.I.J.P.)

Tehnoredactare :
MARIN DOBRIN
ANDREI I. ANTONIU

Articolele cuprinse în această lucrare pe lîngă scopul lor evident instructiv, în vederea lărgirii culturii şi orizontului filatelic al masei de filatelişti din municipiul Bucureşti, au şi un scop practic. Conţinutul acestui îndreptar îndeamnă la colecţionarea, în deplină cunoştinţă de cauză, a pieselor filatelice româneşti la studierea şi expunerea lor, îndeamnă la o filatelie activă, constructivă, conformă cu cerinţele şi interesele mişcării filatelice din România.

Salut cititorul acestui volum interesant şi instructiv cu convingerea că „Îndreptarul filatelistului" 1969 va fi primit cu aceeaşi dragoste şi interes de către masa de filatelişti ca şi „Îndrumarul filatelistului". Fie ca el să slujească acelaşi scop nobil — ridicarea filateliei noastre româneşti pe treptele exigenţei societăţii socialiste româneşti.

Gl. col. rez.
CONSTANTIN SMIRNOV
preşedintele Asociaţiei Filateliştilor din Republica Socialistă România

ÎNDREPTARUL

FILATELISTULUI

Filiala A.F.R. București editează prezentul îndreptar înțelegînd prin aceasta să-și îndeplinească una dintre obligațiile sale statutale și anume de a pune la îndemîna filateliștilor din Capitală materiale tipărite, de bună calitate, necesare ridicării vieții filatelice pe o treaptă superioară.

Inainte de a spune cuvinte despre această lucrare, sînt necesare cîteva considerații generale asupra Indrumarului filatelistului, prima lucrare de acest gen ce a fost editată de filială în anul 1968. Criteriul suprem al unei lucrări tipărite, este aprecierea dată de cititor. „Indrumarul filatelistului" 1968 — tiraj 2000 exemplare — s-a epuizat în mai puțin de două săptămîni. Comenzile ulterioare sosite din țară, n-au putut fi satisfăcute. Lucrarea a primit o recenzie amplă, fovorabilă, în revista „Filatelia" sub semnătura prestigioasă a profesorului universitar I. S. Antoniu membru corespondent al Academiei și ca o încununare a aprecierilor, a fost medaliată la expoziția filatelică mondială „Sofia 1969". Valoarea lucrării constă în faptul că ea a înarmat cu cunoștințe filatelice elementare, la zi, un mare număr de filateliști, dornici să practice o filatelie onestă, plină de miez, de conținut, care să aducă un aport la propășirea filateliei din țara noastră, în general.

Prezenta lucrare reprezintă un pas înainte. Prima parte a acestei ediții se referă, în mod mai aprofundat, la piesele filatelice românești. Concepția editorială a urmărit să trezească interesul pentru colecționarea acestora. Lucrul este cu atît mai necesar, cu cît folosirea gamei largi de piese filatelice, este limitată datorită nestudierii și necunoașterii lor, fapt care sărăcește colecțiile și exponatele noastre. Trebuie avut în vedere că datorită chiar unei lipse de îndrumare competentă în această direcție, multe piese, care ar fi putut deveni bucăți forte și interesante într-o colecție, s-au deteriorat și au dispărut.

Studiile prezente in această lucrare deschid noi orizonturi colecționarului de piese filatelice românești. Ele lasă filatelistului un cîmp deschis de cercetări pentru afirmarea personalității sale, spre a comunica lumii filatelice lucruri noi, interesante, inedite. Lucrările publicate sînt considerate ca deschizătoare de drumuri, la care fiecare filatelist cercetător al patrimoniului filatelic își poate aduce un aport valoros, de completare, de întregire. Bunăoară la studiul despre tematică sau despre ștampile — colecționarii avansați pot veni cu numeroase completări, aport care este așteptat cu nerăbdare. Același lucru se poate spune și în ce privește cunoașterea aprofundată a pieselor noastre filatelice clasice. Nu mai puțin interesante pot fi faptele și ideile care să completeze materialul de meditare și studiere.

Concepția editorială a acestei lucrări a avut în vedere de a da totodată un sprijin în ce privește formarea unor colecții interesante care să poată fi expuse la expoziții din țară și de peste hotare. Trebuie spus că acest lucru este foarte necesar. Prezența nesatisfăcătoare a colecțiilor românești în special la expozițiile internaționale, handicapează filatelia română.

Iată ideile de bază care au determinat redactarea primei părți a lucrării. Pornim de la convingerea că facem un lucru util și ne vom da o contribuție la dezvoltarea colecțiilor compuse din piese filatelice românești.

În partea a doua a lucrării am vrut să ne îndeplinim o obligație elementară față de viitorul filateliei bucureștene. Chiar într-o retrospectivă istorică apropiată sînt unele lucruri care cu greu pot fi reconstituite, deoarece ele au fost pur și simplu uitate. De aceea am considerat util să începem publicarea unor însemnări despre istoria cercurilor filatelice din Capitală. Chiar dacă unele însemnări nu satisfac, avem ferma convingere că acest modest început va avea continuare și cu încetul se va putea redacta o istorie a mișcării filatelice din Capitala României.

Cu aceste gînduri și dorințe punem la îndemîna cititorului „Îndreptarul filatelistului" 1969.

Prof. dr. ing. DUMITRU RAȘEEV
Președintele Filialei A.F.R.
București

STUDII DESPRE PIESE FILATELICE ROMÂNEȘTI

EXPOZIŢII ŞI EXPONATE

●

Apariţia în anul 1840, a prestigiosului „Penny Black" — prima marcă adezivă din lume — consemnează în istoria poştală o cotitură epocală.

La data punerii ei în circulaţie, puţini erau cei care-şi dădeau seama că intervenise o schimbare care avea să treacă — în scurt timp — dincolo de hotarele Marii Britanii, pentru a se răspîndi în lumea întreagă. Nimeni însă nu-şi putea închipui că micile petice de hîrtie, ce apăruseră la ghişeele poştei, vor da naştere unui curent de interes ce va cuprinde întregul glob, unei ramuri de colecţionare care — la distanţă de cîteva decenii numai — trebuia să devină cea mai răspîndită din lume, mobilizînd zeci de milioane de adepţi.

A trecut de atunci peste un veac. Mult, dacă îl măsurăm cu metrica vieţii umane. Foarte puţin, dacă îl considerăm în funcţie de maiestuoasa scurgere a vremurilor. În aceşti o sută de ani. marca poştală a urmat un drum năvalnic. Ea a devenit un element atît de răspîndit, încît face parte din tabloul vieţii moderne. Ea leagă peste munţi şi mări, peste graniţe. firele legăturilor şi prieteniei între oameni.

Miliarde de scrisori au străbătut în acest veac lumea : însoţite, vehiculate toate de marca poştală.

La distanţă de un secol şi ceva, filatelia prezintă azi două sectoare distincte. De o parte, emisiunile vechi, constituind oarecum elementul de tradiţie, al filateliei. De alta, emisiunile moderne şi emisiunile din zilele noastre, reprezentînd elementul ei dinamic. Ele aduc atît colecţionarilor cît şi marelui public nenumărate elemente de instru-

ire și educare, reflectînd — în imaginile lor — toate aspectele vieții. Deși mult deosebite între ele, prin aspectele, prin caracteristicile lor, aceste două sectoare constituie un tot organic. Laolaltă, ele alcătuiesc substanța filateliei unei țări.

Dacă unii dintre colecționarii emisiunilor clasice (ce e drept, mai puțini), privesc cu oarecare detașare emisiunile moderne, trebuie să constatăm însă că și mulți dintre tematicieni nu se interesează de cele clasice și de istoria poștală. Acestea sînt aspecte ale preferințelor individuale, care trebuie acceptate ca atare. Știm doar că în filatelie, oricine este liber să colecționeze cea ce vrea!

Privind însă din punctul de vedere al filateliei unei țări, cele două capitole se întregesc, zidind peste timpuri o punte ideală care leagă farmecul ușor fanat, patina aproape de „anticariat" a vechilor emisiuni, cu aspectele vii, multicolore, dinamice, ale mărcilor contemporane, în care se oglindesc — succesiv — aspectele, realizările, succesele vieții moderne. De aceea colecțiile alcătuite după criterii tradiționale, „pe țări", au darul de a cuprinde mai bine în ansamblul lor, întregul „capitol" filatelic respectiv.

În circuitul filatelic mondial, se afirmă însă un curent tot mai puternic spre specializare. Curent care își are obîrșia și justificarea pe de o parte în faptul că a devenit tot mai greu a colecționa un sector prea extins, pe de alta în aceia că o colecție „generală" se banalizează în mod fatal, neoferind aspecte de personalizare.

Pînă în preajma anilor „treizeci", expozițiile filatelice mai cuprindeau multe colecții „pe țări". Expozanții se mai mulțumeau — pe atunci — a se prezenta aprecierii dar și criticilor publicului (filatelist sau nu) cu colecții urmînd — de multe ori — metoda cea mai răspîndită de alcătuire. Astfel, în mai toate expozițiile, o pondere importantă o reprezentau colecțiile „după catalog". În ele se succedau mărcile unei țări, în ordinea apariției lor, cîte una de fiecare tip ; mult dacă apăreau și varietățile principale, în măsura în care ele își găsiseră omologarea în marile cataloage.

În aceste condiții, este evident că accentul principal cădea pe existența sau nu a „rarităților", indiferent dacă erau sau nu ștampilate. Și, cîte odată, chiar cu relativă toleranță pentru starea lor de conservare.

Dacă în ansamblul vechilor expoziții predominau (cel puțin cantitativ) colecțiile de felul amintit, ar fi însă nedrept să nu arătăm că încă de pe atunci și-a croit drum filatelia de mare nivel, de pretenții ridicate. Elementul ei principal l-a constituit studiul atent al particularităților tehnice ale mărcii poștale, ca atare.

Primul impuls în acest sens l-au oferit mărcile însăși. Precum știm, la primele emisiuni britanice (în scopul de a îngreuna falsurile în dauna poștei) mărcile purtau, fiecare, cîte un grupaj diferit de litere distinctive, succedîndu-se în coală, în ordinea alfabetului. De aci și pînă la ideea de a reconstitui — din mărci disparate — colile de tipar, nu mai era decît un pas. Din acest studiu a luat naștere reconstituirea planșelor (binecunoscutul „plating" al filateliei clasice).

Filatelia românească se situează printre acelea care prezintă un domeniu similar, pe cît de variat, pe atît de pasionant. Este vorba de reconstituirea blocurilor de report, la emisiunile litografiate. Aci, cercetătorului atent i se oferă nenumărate amănunte interesante ; și încă nu se poate spune că s-ar fi spus ultimul cuvînt !

Acest interes pentru detalii, această depistare atentă a caracteristicilor tehnice ale mărcii, a dăruit iubitorilor mărcilor poștale nenumărate ore de destindere. Rezultatele studiilor lor au fost consemnate într-o bogată literatură filatelică, atît în periodice cît și în lucrări care formează și azi texte de bază în filatelie. Ele au dus, de asemeni, la alcătuirea de exponate de o înaltă specializare, care curînd au ieșit din sanctuarele izolării pentru a-și face apariția în expoziții.

Astfel, dacă fundalul general al expozițiilor îl constituiau pînă atunci colecțiile după catalog (fie chiar complete, pînă la marile rarități, însă cu puține elemente de studiu), încă de pe atunci au ieșit în evidență mari exponate de studiu, care au jalonat firmamentul filateliei cu colecții a căror faimă dăinuiește neștearsă și al căror conținut de studiu servește permanent de îndrumar și referință.

Ele au jucat un rol hotărîtor și în evoluția orientării în filatelie. Aceasta, atît în ceea ce privește obiectul colecțiilor cît și sub aspectul criteriilor și al genului de prezentare.

Azi, chiar și colecțiile cele mai mari, nu se mai limitează la simple înșiruiri de mărci, fie ele piese cît de valoroase. O colecție fără elemente de studiu, o colecție care nu denotă o atentă cercetare a mărcii ca atare, atît pentru a depista toate particularitățile ei teh-

nice cît și pentru a o ancora în contextul istoriei poștale, este lipsită de interesul ei principal. Ajunsă în fața marelui public și mai ales în fața ochilor scrutători și critici ai juriului, ea va fi net dezavantajată față de o colecție mai puțin bogată ca valoare bănească, dar mai valoroasă sub aspectul elementelor de studiu.

Drept exemplu, putem aminti că la expoziția „Praga 68" Marele premiu a fost decernat colecției „Saxonia", prezentată de Knapp Horst. Ea cuprindea peste 30 de exemplare din faimosul „Dreier Sachsen" (Z. nr. 1) una dintre cele mai prestigioase și populare rarități din vechile state germane. Dar nu numărul lor a fost determinant, dimpotrivă, el ar fi putut chiar constitui un dezavantaj la punctaj (ca o tendință de a „impresiona" pur și simplu, prin costul mărcilor), dacă multiplele exemplare nu ar fi fost prezentate ca un studiu de obliterări.

In această etapă putem constata, deci, în paralel — prezența a două categorii mari de colecții după catalog:

a) Colecțiile care se mulțumesc să înșiruie exemplarele în ordinea de catalog, pe țări. Ele nu tratau varietățile decît în măsura în care erau menționate în catalog.

Pînă acum cîteva decenii, studiul ștampilelor ieșea din cadrul preocupării unor astfel de colecții. Ca atare, ele nu cuprindeau scrisori circulate; în schimb includeau — uneori — întreguri poștale (nu atît ca piese întregi, cît sub forma de tăieturi, limitate la marca încrustată sau imprimată).

b) Colecții de studiu, limitate adeseori la o anumită perioadă sau anumită emisiune. Acestea — încă destul de rare prin anii „treizeci", impingeau studiul detaliului dincolo de amănuntele mărcii izolate, tinzînd spre reconstituirea de grupaje (blocuri de report etc.) sau de coli întregi.

Cam în aceeași epocă începe să se răspîndească mult și studiul obliterărilor, direct legat de o cunoaștere temeinică a istoriei poștale. Sub aspectul întregurilor poștale, colecțiile de prestigiu au lăsat aproape cu totul de o parte întregurile poștale curente care erau mai larg colecționate către sfîrșitul secolului trecut. Nu mai apar aici cărți poștale cu mărci fixe, plicuri cu mărci încrustate, formulare de mandate și cîte altele. In schimb, odată cu interesul pentru începuturile poștei și dezvoltarea ei, și-au făcut loc acele întreguri care au jucat — în felul lor — rolul de precursoare ale mărcilor adezive (ca plicurile „Mulready" din Marea Britanie, plicurile rusești sau poloneze etc.).

Cam la acest nivel, s-ar putea opri tabloul configurației colecțiilor pînă în primele decenii ale secolului nostru.

Din acest moment și-au croit însă drum noi orientări. Interesul crescînd pentru istoria poștală intensifică atenția pentru plicurile circulate. Ele nu mai sînt căutate numai ca un element suplimentar care sporește valoarea mărcii pe scrisoare, ci și adesea chiar, mai ales pentru interesul ștampilelor ca atare. De aci și pînă la pătrunderea prefilateliei în colecții nu mai era decît un pas. De unde, vreme de aproape un veac, scrisorile circulate dar *fără mărci* fuseseră date cu carul la fabricile de hîrtie, ele încep a fi căutate, cercetate cu atenție.

A luat astfel naștere cea de a treia categorie de colecții, cu un conținut intens de istorie poștală, prin includerea de scrisori circulate, fie pentru studiul ștampilelor — pe mărci — fie pur și simplu a celor din perioada prefilatelică.

Afirmarea acestui gen de colecționare a avut loc mai ales în preajma anilor „treizeci" epocă în care s-a dezvoltat tot mai mult curentul pentru antichități, de la mobilier la obiecte de artă, de la bibliografie la stampe, la numismatică și — firește — la documentele poștale.

Colecțiile de istorie poștală devin în zilele noastre tot mai numeroase, atacînd domeniile cele mai variate. Limitîndu-se numai la cadrul românesc, am putea cita aici studiul obliterărilor prefilatelice, pe localități și tipuri de ștampile; studiul obliterărilor „Franco" ale Moldovei și ale Principatelor Unite, studiul obliterărilor — prefilatelice și filatelice — ale poștelor străine care au funcționat pe teritoriul Țărilor Române; studiul ștampilelor oficiilor ambulante feroviare, fluviale sau maritime; cel al oficiilor rurale și cîte, cîte altele. Un simplu tur de orizont al acestui domeniu, în alte țări (folosind, ca orientare, cîteva colecții de reviste de nivel mai pretențios sau cataloagele marilor case de licitații specializate în istorie poștală), poate uimi pe oricine prin varietatea nespusă de subiecte ce se oferă atenției și pasiunii filateliștilor.

Într-un articol publicat în „Indrumarul Filatelistului" din anul trecut, am avut ocazia să arătăm că această orientare către istoria poștală se afirmase puternic la expoziția „Praga 68". De atunci, ea și-a găsit o

nouă confirmare la expoziția mondială „Sofia 69". Totul lasă să se prevadă că acest curs ascendent se va menține și anul viitor la expoziția „Philympia" din Londra. Nu degeaba, doar ea a format de pe acum obiectul unei atenții deosebite din partea Comitetului organizatoric!

In încheierea acestei treceri în revistă a diferitelor genuri de colecții pe țări, trebuie subliniat că metoda studierii amănunțite a unei sau a unor emisiuni nu s-a oprit numai la perioada clasică. Ea își găsește aplicarea și la emisiunile mai recente, acționînd și asupra unor mărci relativ sau cu totul comune. Astfel, prin anii „patruzeci" și „cincizeci", au început să apară la marile expoziții și colecții de studiu axate pe emisiuni moderne. Primul curent puternic în această direcție s-a produs în Cehoslovacia, unde un grup de pasionați cercetători (în cap cu perseverentul K. Kvasnicka, cunoscut și filateliștilor noștri de la expoziția „Centenarului mărcii poștale românești") a atacat studiul sistematic și extrem de minuțios al emisiunilor curente cehoslovace, începînd cu seriile „Hradčany și „Uzualelor" următoare. Acest exemplu și-a găsit curînd emuli pentru seriile „Sfărîmătorul de lanțuri" din Iugoslavia, seriile uzuale românești „Ferdinand", seriile franceze „Semănătoarea" și cîte altele, dovedind că filatelia de studiu nu este un apanaj pentru milionari, putînd fi practicată cu succes și cu emisiunile moderne, folosind material lesne de procurat și ieftin.

Generalizarea imprimării în mai multe culori — cu „treceri" succesive prin mașină, a constituit desigur o cotitură de mare efect vizual, dar și un izvor nesfîrșit de incidente în tipar, generator de infinite „varietăți" mai mari sau mai mărunte. In multe țări, el a determinat profilarea multor filateliști pe un nou gen de colecții de studiu. Acestea merg de la diferențierea nuanțelor sau combinațiilor de culori (să amintim aci fluctuațiile de culori la valoarea de 20 bani — „Compoziție" de Theodorescu-Sion, din seria „Picturi 1969") la culorile deplasate (cum sînt cele ce se întîlnesc în studiile emisiunilor „Costume Populare" și „Aviație" întocmite de I. Micu). Intîmplător sau cu un substrat speculativ, sînt semnalate tot mai frecvent exemplare cu „culori lipsă", la emisiunile britanice sau ale unor state africane. etc.

Astfel a făcut vîlvă, la vremea sa vestita „Canal de Panama" cu podul argintiu lipsă și recent, în Anglia, coala ultimei mărci din emisiunea „Catedrale", cu cifra valorii și cu toate elementele culorii respective lipsă. Deși nu sîntem partizanii vînătorii cu orice preț, a acestor „incidente" de tipar, ele pot constitui totuși (în limitele unei acceptări rezonabile și în măsura unei localizări certe în tiraj sau într-o parte din tiraj) — piese de efect în cadrul unor colecții de studiu, axate pe material modern sau chiar contemporan.

Unora dintre cititori, paginile de pînă acum vor fi putut părea ca o introducere prea lungă în materie. Alții le vor fi considerat ca o digresiune de la subiectul central al articolului; alții — în fine — vor fi considerat că găsesc aici unele repetiri ale unor lucruri deja spuse.

Chiar cu aceste riscuri, am socotit totuși necesar a face această recapitulație ea servind ca reper în rîndurile ce vor urma.

De fapt, argumentul principal pe care ni l-am propus și la care ajungem acum, este de a face un tur de orizont asupra modului cum a fost prezentată marca romînească la expozițiile filatelice mai importante din ultima vreme.

Această prezență se manifestă, firește, pe două direcțoare mari: aceea a colecțiilor tematice și aceea a colecțiilor pe țări.

Cîteva cuvinte, în primul rînd asupra tematicii.

Deși nu aceasta este aceea asupra căreia ne vom opri, trebuie însă să arătăm că ea a deschis mărcii românești un cîmp vast de afirmare. Prin varietatea temelor pe care le tratează, mărcile noastre oferă o gamă extrem de vastă de subiecte. Multe dintre ele adaogă unor teme foarte diferite, elemente noi, originale, Saltul calitativ care s-a produs în ultimii ani prin adoptarea pe scară largă a tiparului în mai multe culori, conferă mărcilor noastre un aspect viu, care ține pasul cu emisiunile atrăgătoare ale altor alte țări. El permite mărcilor românești, să nu piardă în masa cenușie a emisiunilor tematice monocrome sau de o slabă inspirație coloristică.

Un element nou care scoate în evidență marca românească, oprind privirile celor ce se perindă prin fața sutelor de exponate tematice ale unei expoziții filatelice de amploare, sînt ilustratele maxime. Realizatorii ultimelor seturi de ilustrate, frumos alese și îngrijit tipărite, au adus o contribuție nebănuit de eficace în sublinierea prezenței filateliei românești în toate marile competiții tematice. Nu

este locul aici să ne oprim asupra amănuntelor dar dacă vom izbuti să perfecționăm și expresivitatea tematică a unor ștampile și — mai ales — calitatea tușurilor obliterărilor, vom putea realiza încă un pas înainte în simpatia colecționarilor din lumea largă și în afirmarea prezenței noastre în expoziții.

Ținînd seama de faptul că tematica reprezintă ramura cea mai dinamică a filateliei, că ea se afirmă impetuos cu toate prilejurile, ne putem ușor da seama cît de mare este cîmpul în care emisiunile noastre își găsesc loc de afirmare.

Cu toate acestea, nu trebuie uitat că, în colecțiile tematice cu orizont larg geografic, marca unei țări se aliniază alături de acelea din cele mai diferite regiuni ale globului.

Este desigur foarte îmbucurător cînd marca noastră se reliefează din masa atîtor altor mărci, precum și cînd imprimă prezența românească în atîtea colecții venite din lumea întreagă. Din clipa în care nu urmărim numai prezența mărcii românești (fie ea cît de extensivă), ci urmărim reprezentarea ei, în adîncime, trebuie să ne întoarcem la colecțiile „pe țară". și revenim astfel la cele trei mari categorii pe care le-am creionat mai sus, colecțiile după catalog ; colecția de studiu (fie că se referă la emisiuni vechi — clasice și post clasice — fie că tratează emisiuni moderne și chiar contemporane) ; în sfîrșit, colecțiile de istorie poștală, studiind perioade presau post- filatelice.

Pentru a marca în tmp un punct de pornire pentru turul nostru de orizont,[1]) ar fi poate nimerit să alegem anul 1958.

Din punctul de vedere al cronologiei, el marchează împlinirea unui veac de la apariția primelor mărci poștale românești. Din punctul de vedere al vieții flatelice, el a consemnat marea cotitură determinată de expoziția „Centenarului mărcii poștale românești" și de întemeierea A. F. R. Filateliștii români au găsit de atunci un cadru pentru desfășurarea unei activități organizate, cu largi posibilități de întîlnire și de schimburi în țară ; pe de altă parte, li s-au deschis perspective noi de participare la competițiile filatelice internaționale de peste hotare.

Pentru dezvoltarea vieții filatelice românești expoziția „Centenarului" a fost nespus

[1]) În acesta vor fi amintite numai principalele colecții care au apărut și ulterior la mari expoziții în țară sau peste hotare, cu titlu de exemplificare.

de interesantă, pentru depistarea disponibilităților de material filatelic și, mai ales, mobilizarea forțelor filatelice din țară. Totodată ea a deschis o fereastră asupra orientării moderne a filteliei, oferind prilejul unei prime experiențe plină de învățăminte.

Expoziția a polarizat și a scos la iveală un număr de colecții românești, nu însă toate. Se știe că, încă înainte de acea dată, — din păcate — o mare parte din materialul filatelic clasic românesc fusese trecut peste hotare. Ani de-a rîndul în preajma, în timpul și imediat după război, negustori avizi sau personaje mai mult sau mai puțin dubioase, scoseseră din țară aproape tot ceea ce era mai bun în filatelia noastră. Această îndelungată hemoragie filatelică, (care și mai înainte sărăcise țara de piesele cele mai prestigioase, din primele emisiuni) a împuținat și materialul mijlociu, într-atît încît chiar și emisiuni ca Principatele Unite și cele imediat următoare, au devenit destul de rare în țară, mai ales pentru cei care ar fi dorit să poată alcătui colecții de studiu, urmărind toate micile amănunte și varietăți.

Tocmai astfel se explică de ce la expoziția Centenarului, participarea românească a fost constituită în mare prevalență din colecții după catalog. Nu lipseau, evident, piese foarte frumoase, nu lipseau varietăți de hîrtie, de filigran, de dantelură, de nuanțe, dar această diferențiere nu era împinsă pînă la studierea științifică a planșelor. Astfel, deși la epoca respectivă, studiul blocurilor de report nu mai era o noutate, pe plan mondial, el nu se reflecta, așa cum ar fi fost de dorit, în colecțiile prezentate.

Stilul întocmirii colecțiilor constituia — sub acest aspect — o rămînere în urmă, situîndu-se, de regulă, în zona „colecțiilor pe țară". Îmbogățit — e drept — prin prezența multor varietăți, se păsise dincolo de rigida și, fatal, limitata enumerare din cataloage, dar atît. Și totuși, unele colecții cuprindeau materiale bogate, care ar fi permis reconstruirea lor după criterii avansate : ar fi astfel suficient să amintim — pentru a nu cita decît un exemplu — de marele număr de exemplare din valorile puțin comune ale emisiunilor litografiate, din colecția regretatului profesor Ghermănescu, fostul președinte al A.F.R. Acolo — dacă timpul i-ar fi îngăduit — posesorul colecției ar fi putut găsi, din belșug, baza materială pentru construirea unei remarcabile colecții de studiu !

O notă aparte a adus la expoziția „Centenarului", în sec-

ţiunea naţională, frumoasa colecţie de eseuri a Ing. Ilie Demetrescu. Sub aspectul marelui număr, al varietăţii şi al prospeţimii eseurilor, această colecţie întrunea şi întruneşte un interes de frunte pentru urmărirea procesului de elaborare al atîtor emisiuni româneşti. De la eseurile emisiunilor „Principatelor Unite" şi „Cuza", pînă la cele ale unor emisiuni dintre cele două războaie mondiale, colecţia cuprinde un material de interes aproape muzeografic.

Poate că nu exagerăm socotind că — dintre colecţionarii ultimelor vremuri — numai colecţia Edoardo Cohen din Lisabona se putea întrece, sub acest aspect cu această colecţie. Chiar dacă din punct de vedere al interesului lor istoric rămîn în urma primelor eseuri cu chipul domnitorului Cuza, sub aspectul varietăţii şi al spectaculozităţii se remarcă aci suita de eseuri ale emisiunilor „Spic de grîu". Acestea ar putea constitui un minunat corolar al unei colecţii de studiu al acestor emisiuni.

Dintre emisiunile mai recente, îşi făcuse apariţia la expoziţia Centenarului şi colecţia tipică de studiu C. Celarianu. Această colecţie, care prezenta în blocuri de patru, neuzate, varietăţile atît de numeroase ale emisiunilor uzuale româneşti 1920—1926 (tip „Ferdinand") s-a îmbunătăţit de atunci treptat, atît în conţinutul său filatelic cît şi — mai ales — în forma de prezentare. Ea a ajuns în decursul transformărilor succesive, la cristalizarea unei forme aproape definitive, care i-a atras repetate distincţii frumoase în palmaresurile marilor expoziţii internaţionale din deceniul care a urmat („Philatec"-Paris, Praga, Sofia, etc.). Ţinînd seama de faptul că această colecţie se axează pe mărci moderne, de mare circulaţie, se poate considera că medaliile şi premiile speciale cu care a fost distinsă în repetate rînduri, au constituit o înaltă apreciere a juriilor internaţionale.

La expoziţia Centenarului, participarea românească a fost mult întărită prin cele două exponate oficiale. Primul al Academiei Republicii noastre — a prezentat cele cîteva „Capete de Bour" din colecţia Cabinetului filatelic şi numismatic. Din păcate, unele dintre piese, pe scrisoare sau fragment, sînt tăiate rotund sau în colţuri. Piesele au mai fost prezentate, între timp şi la expoziţia „Naţionala 66", unde au constituit unul dintre principalele puncte de atracţie pentru zecile de mii de vizitatori.

Ar fi dorinţa tuturor, ca aceste piese care constituie unul dintre puţinele nuclee aflate în

ţară din prima noastră emisiune, să fie în sfîrşit montate în condiţii corespunzătoare. Păstrarea lor în continuare — încă un şir de ani — în condiţii neestetice (montate sub geam într-un aşa zis „tablou") şi necorespunzătoare de conservare, riscă să ducă inevitabil la degradarea acestui preţios vestigiu al începuturilor noastre poştale.

Cel de al doilea exponat oficial de la expoziţia Centenarului aparţinea — pe vremea aceea — Băncii de Stat, în calitatea ei de organ tutelar al Fabricii de Timbre. El cuprindea o serie de ansambluri mari (coli întregi sau fragmente de coală) din emisiunile litografiate.

De asemenea au fost prezentate în coli întregi şi eseurile emisiunii „Paris", purtînd semnătura autografă a lui Hulot, creatorul ei. Cu cîtă plăcere au putut auzi atunci filateliştii români de la preşedintele F.I.P. — Lucien Berthelot — (care făcuse parte din juriul expoziţiei) — că nici „Atelierul Timbrului de la Hôtel de Monnaie din Paris — unde a fost imprimată seria — nu dispunea de astfel de piese. Şi aceasta nu numai în ce priveşte emisiunea românească „Paris", sau cea îndeaproape înrudită „Hermes Cap Mare", a Greciei ci chiar pentru cele franceze „Ceres" sau „Napoleon III"[1]).

[1]) La acest punct ne vom permite o digresiune : la expoziţia mondială „Sofia '69", regretatul G. Photiadis, unul dintre cei mai adînci cunoscători ai mărcilor clasice greceşti „Hermes Cap Mare" a prezentat în planşe o fază de elaborare a emsiunii româneşti „Paris".

Prezenţa ei într-o colecţie clasică greacă avea rostul de a demonstra metoda de lucru din atelierul din Paris, unde au fost imprimate ambele emisiuni. Planşa era constituită dintr-o coală pe care fusese aplicată o primă imprimare — într-o tentă slabă, albastră — a grupajului de mărci. Pe acest fond — cu o muncă de o deosebită migală, — au fost lipite, marcă cu marcă, diferite elemente componente ale desenului fiecărei mărci. Aceste elemente fuseseră decupate dintr-o altă tragere, făcută într-un ton mult mai intens. Lipite pe fiecare marcă, ele subliniau punctele pe care artistul dorea să le scoată în relief la realizarea fazei succesive. Ca aspect general, planşa astfel prelucrată apărea ca un mozaic. Efectul era sporit de faptul că, în paralel, erau expuse grupajele din care fuseseră decupate şi scoase porţiunile folosite în această operaţie. În genere, operaţia este cunoscută şi în filatelia italiană, sub numele de „Tacchegio".

Din informaţii primite de la regretatul G. Photiadis, piesa a fost achiziţionată de dînsul la Capetown. Din Londra, dr. L. Cristea ne-a comunicat că ea ar fi făcut parte (împreună cu planşele similare pentru celelalte valori ale seriei) din colecţia Ferrari de la Renotière, trecînd de aci în colecţia Cohen, de unde ar fi ajuns apoi, prin alte mîini, în Africa de Sud.

Piesele, expuse pe atunci de Banca de Stat, constituie un ansamblu cu care țara noastră se poate mîndri. Între timp, ele au fost preluate de Ministerul Poștelor și Telecomunicațiilor, fiind destinate a intra în dotația viitorului muzeu poștal.

De atunci, aceste piese nu au mai fost prezentate în public, nici în țară nici peste hotare. Nu ne îndoim că includerea lor (fie chiar în parte) în exponatele ramânești la „Clasa Oficială (astfel cum procedează alte administrații poștale, printre care și Anglia, care a expus în repetate rînduri o coală întreagă din „Penny Black") ar stîrni un mare interes.

Pînă la inaugurarea muzeului poștal din București, sperăm că aceste splendide piese, atît de utile pentru studiu (mai ales în cazul emisiunilor litografiate) vor mai putea fi admirate la viitoarele expoziții filatelice importante din țară.

Dintre colecțiile de mărci românești prezentate de colecționari străini la expoziția Centenarului, amintim studiul întocmit de Dr. Frantisek Novak, din Praga, asupra emisiunilor litografiate. El a fost prezentat „hors concours", proprietarul său făcînd parte din juriul expoziției.

În paralel cu sectorul filatelic propriu zis, expoziția Centenarului a cuprins și unele ex-

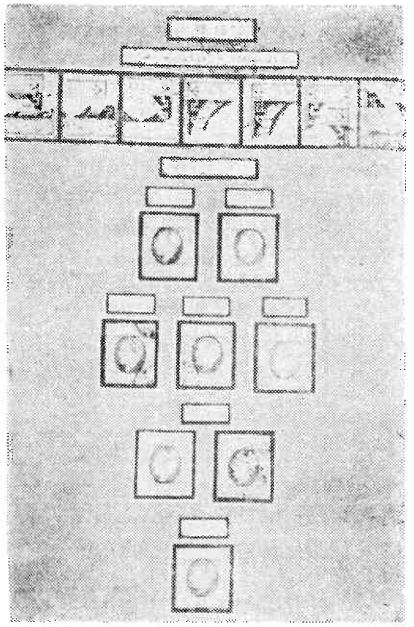

Din colecția dr. Frantișek Novak — Praga, — pagină de studiu asupra varietăților la emisiunile litografiate „Carol cu barbă".

Colecția Ludovic Dengel — Sibiu, — dintre cele două variante cunoscute ale ștampilei „Rîmnik" a poștei austriace de campanie în Țările Române.

ponate de istorie poștală românească, dintre care citățm co-

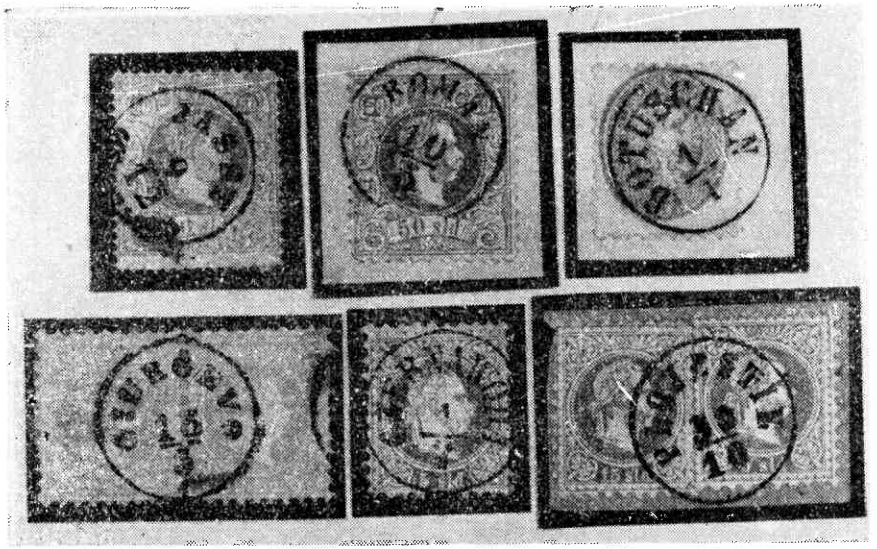

Colecția Ludovic Dengel—Sibiu — diverse obliterări ale poștei austriace în Țările Române.

lecțiile Gr. Racoviceanu (obliterări prefilatelice din țările române) și L. Dengel (obliterări și francaturi ale poștei austriace în Principatele române).

In colecția G. Potra, piesa cea mai rară era ștampila ovală, românească, din București, din anul 1859. Această obliterare apare pe o scrisoare care aparținuse mai înainte fostului muzeu Saint-Georges din București și este unicul exemplar cunoscut.

Lipseau însă, la expoziția Centenarului, primele două ștampile ale poștei austriece din Valahia, care—datînd din 1816 și 1817—, reprezintă cele mai vechi obliterări poștale din bătrînul nostru București. Aceste două ștampile au fost prezente la „Sofia 1969" în colecția N. Tripcovici.

Incheind bilanțul participării românești la Expoziția Centenarului, am putea spune că ea s-a distins prin prezența unui material destul de bogat (mai ales de la emisiunile „Principatelor Unite") încoace în unele cazuri cu grupaje sau cu francaturi interesante pe scrisori, în altele cu un mare număr de exemplare.

S-au constatat însă serioase rămîneri în urmă sub aspectul nivelului de prezentare (atît ca studiu ştiinţific cît şi ca sistem de montaj), explicabilă prin lipsa de experienţă. În ceea ce priveşte elementele de istorie poştală ele au fost destul de multe ca varietate de obliterări, scrisori etc. însă şi aici se făcea simţită insuficienta cunoaştere la acea dată a orientărilor filateliei moderne.

Tocmai aci a intervenit rolul binefăcător al Expoziţiei Centenarului. Izbutind să atragă — în scurta perioadă în care a fost pregătită — un număr destul de important de valoroase colecţii străine, de nivel ridicat şi la curent cu orientările filateliei, această expoziţie a permis filateliştilor români să ia contact — după lunga perioadă a războiului — cu aspectele şi exigenţele moderne ale filateliei. În deosebi în ceea ce priveşte alcătuirea colecţiilor de studiu şi specializare, expoziţia a constituit o şcoală preţioasă.

De la expoziţia Centenarului, mulţi colecţionari români au tras învăţăminte nespus de utile pentru importante progrese.

Evident, în materie de colecţii clasice, elementul central rămîne tot materialul filatelic disponibil. La acest gen de colecţii, îmbunătăţirile au intervenit, deci mai ales în criteriile de prezentare, în modul de punere în valoare a materialului.

Printre exponatele care au participat la expoziţia Centenarului şi care au marcat de atunci progrese masive, se situează pe primul plan colecţia Ludovic Dengel, Sibiu, asupra poştelor străine în Ţările Române. Ea are astăzi un pronunţat aspect de istorie poştală şi cuprinde atît piese prefilatelice cît şi material din perioada filatelică, în special al poştelor austriace (consulară, de campanie şi a „Companiei austriace de navagaţie pe Dunăre“ — „Donau Dampfschiffahrtsgesellschaft“ — prescurtat D.D.S.G.). Capitolul poştei militare constitue o prezentare a poştei de campanie austriace în timpul războiului Crimeii. El cuprinde piese foarte frumos alese, de o mare prospeţime şi cu întreaga gamă de obliterări din Ţările Române.

Se remarcă aci vestita şi mult discutata ştampilă „Rîmnik“, cunoscută numai în două exemplare, dintre care unul este cel din colecţia Dengel iar al doilea a făcut parte din colecţia Ed. Cohen, Lisabona, ambele provenind din colecţia Mateescu-Sinaia.

Nu lipsesc din această colecţie nici valorile mari, nici obliterări ale poştelor rusă, engleză, greacă şi franceză în Ţările Române.

Colecţia Dengel, foarte îngrijit montată, este practic aproape completă. Foarte interesantă este desfăşurarea capitolului „D.D.S.G.“, în care figurează mai multe piese din valoarea de 10 kr. lilas cît şi o suită de obliterări rare ale agenţiilor companiei din porturile româneşti.

Îmbunătăţită treptat, colecţia a realizat succese tot mai mari la competiţiile la care a luat parte. Astfel, după Marele Premiu la expoziţia „Socphilex“ din Budapesta (1963), ea a trecut la vermeil la „Praga 68“ pentru a atinge nivelul mult apreciat al medaliei de aur, (F.I.P.) la recenta expoziţie „Sofia 69“ din acest an. Aceasta a fost prima medalie de aur obţinută de un exponat românesc la o expoziţie patronată de F.I.P.

În afară de acest exponat, tot L. Dengel a prezentat o reuşită colecţie de emisiuni clasice române, la expoziţia „Naţională 1966“. Şi acest exponat a fost mult îmbunătăţit între timp între altele şi un exemplar „Cap de Bour“ de 54 parale, cu numeroase varietăţi la emisiunile ulterioare fiind în prezent pregătit pentru a fi prezentat la expoziţiile ce vor urma. Colecţia este în curs de completare şi cu unele reconstituiri de blocuri de report.

Tot L. Dengel a întocmit în fine şi o colecţie foarte dezvoltată a poştelor locale din Transilvania (Păltiniş, Bistra, etc.) capitol care este privit cu interes şi peste hotare, mai ales în Anglia şi Austria.

Colecţia „clasică“ cea mai importantă apărută în public abia după centenar este cea a doctorilor Al şi Valeriu Dumitrescu (tatăl şi fiul). Ea a fost prezentată pentru prima dată la expoziţia „Philatec“ din Paris apoi la Wipa-Wiena, limitată la studiul emisiunilor litografiate.

La Washington (Sipex) pornind de la emisiunea a doua „Cap de Bour“, colecţia cuprindea şi emisiunile Principatele Unite şi „Cuza“, bogat reprezentate prin piese de grupaje şi obliterări de mare efect, şi se încheia cu emisiunile „Favoriţi“ şi „Barbă“.

Astfel lărgită, la „Balkanphila“ Varna şi Istanbul, colecţia a obţinut cîte o medalie de aur.

După expoziţia „Centenarului“ a mai fost prezentată, atît la „Naţionala 66“ cît şi în afara ţării şi colecţia N. Bîrsescu „Emisiuni clasice române“, care însă a lipsit la ultimile manifestări filatelice. A apărut apoi colecţia A. Vrînceanu, cuprinzînd între altele şi cîteva

scrisori interesante, cu obliterări frumoase. Nici această colecție nu a ajuns la stadiul unui studiu avansat al retușurilor și nici la reconstituirea blocurilor de report. Ea a obținut medalii de argint la „Praga 68" și „Sofia 69".
Dacă va renunța la unele piese mai puțin proaspete (incluse pentru a marca prezența unor anumite obliterări) colecția va avea de cîștigat ca aspect general.

Emisiunile apărute după proclamarea Republicii noastre au fost prezentate în repetate rînduri la expoziții din țară și de peste hotare, într-un montaj după catalog, prin colecția D. Spreitzer. Îngrijit alcătuit, acest exponat a adus o utilă contribuție acțiunii de popularizare a emisiunillor noastre moderne și contemporane.

Colecțiile enumerate mai sus și alte cîteva nu au epuizat, desigur, resursele existente în țară, întrucît mai există colecționari care posedă materiale apte a forma exponate cu frumoase șanse de afirmare. In majoritatea cazurillor, lipsa de timp pentru montare a determinat rămînerea lor în umbră. Nu abandonăm speranța că — mai devreme sau mai tîrziu— posesorii lor vor ieși în arenă contribuind la ridicarea prestigiului filateliei românești și la o afirmare cît mai bună a culorilor naționale peste hotare.

Dacă în sectorul clasicilor, realizarea de noi exponate, este condiționată fie de existența unui material greu de procurat, fie de considerații subiective, nu tot astfel stau lucrurile în domeniul emisiunilor post-clasice, moderne sau chiar contemporane.

În afară de studiul adîncit al emisiunilor uzuale tip „Ferdinand" (colecția Celarianu) am putut semnala în acest deceniu numai puține afirmări. Mulți își amintesc, de pildă, de interesul pe care îl prezenta studiul metodic al regretatului Odo Boehm-Renei, asupra emisiunilor „Taxa de plată" cu cifra mică în oval. Acesta putea fi considerat ca un exemplu cum poate fi și cum trebuie studiată o emisiune, pornind de la un material comun. Din păcate, lipsește și azi un astfel de studiu asupra „Taxelor de plată" brune și verzi etc.

În cîmpul emisiunilor post-clasice, colecționarul Alfred Nicolau din Craiova a întreprins studierea emisiunilor „Cifre în patru colțuri" din 1890-94, ajungînd și la o seamă de observații interesante. Acestea nu epuizează — evident — tot ce se poate spune despre această emisiune; alți cercetători vor putea aduce rectificări sau completări. Exponatul în care

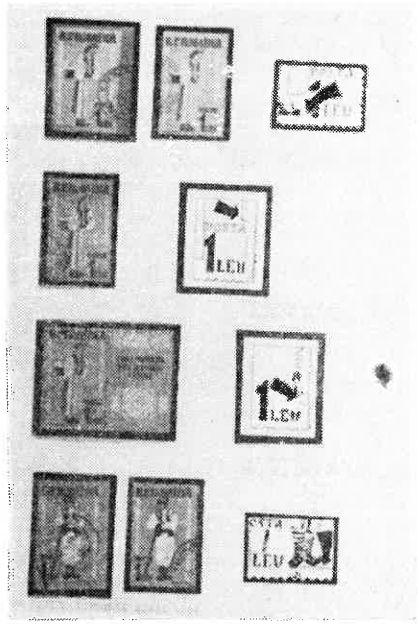

Colecția Iosif Micu. — pagini de studiu, emisiunile „Costume naționale populare" (1958) și „Aviație" (1960). Sînt evidențiate particularitățile diferitelor variații.

sînt concretizate aspectele acestui studiu a putut fi prezentat, pentru prima dată, la „Sofia 69" obținînd o medalie de argint, nivel greu de atins pentru exponate de acest gen de material. Aflăm că în prezent, posesorul său a trecut la alcătuirea unui exponat specializat asupra emisiunii „Spic de grîu", alt capitol în care de la comunicările regretatului Zosczak — nu s-a lucrat decît prea puțin.

Sub îndrumările lui Alfred Nicolau, un entuziast colecționar junior, Em. Săvoiu, tot din Craiova, a alcătuit și el un reușit exponat tot despre „Cifra de patru colțuri". Juriul expoziției „Națională — Tineret", 1968" i-a acordat prestigioasa diplomă „Award of Distinction" pusă la dispoziție de Asociația Filatelică din S.U.A., pentru premierea unui colecționar în dezvoltare. Aceeași colecție a obținut un clasament satisfăcător și la „Juventus" 1968 — Luxemburg.

În ordinea cronologică a emisiunilor, încheiem menționînd exponatele Iosif Micu, cu minuțioase studii asupra

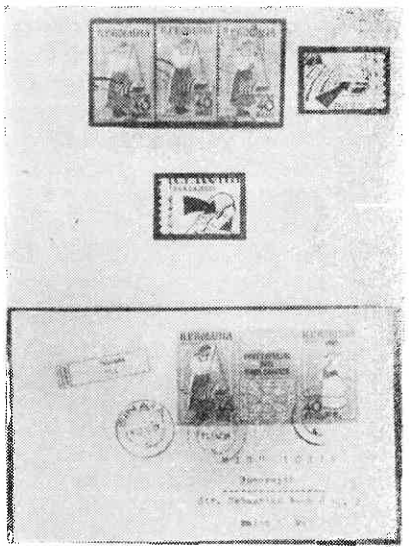

unor emisiuni recente („Costume populare naționale 1958", „Aviație 1960" etc.). Deși, după unii, aceste studii insistă mult în cuprinderea defectelor incidentale de tipar, ele constituie o demonstrație a elementelor interesante pe care le poate identifica, la materiale de masă, cel ce se apleacă cu atenție asupra lor. Faptul că intenționat aceste colecții au fost alcătuite numai din mărci efectiv trecute prin poștă, constituie un îndemn, mai ales pentru tineret, către una dintre căile de urmat în filatelie. Cînd aceste studii au fost trimise la Praga și la Sofia, nu au lipsit cei care erau sceptici asupra felului cum vor fi apreciate. Cu atît mai semnificativ este faptul că juriul internațional nu s-a oprit asupra valorii comerciale mici a mărcilor, dînd apreciere aportului personal de studiu al colecționarului.

Am insistat asupra acestor exemple pentru a dovedi cît de greșit este raționamentul celor care renunță dintr-o dată la filatelia de studiu, invocînd argumentul că ea ar putea fi făcută numai cu materiale practic de neprocurat. Această părere greșită a avut un efect negativ : din acest motiv, întinse capitole post-clasice sau moderne ale filateliei românești au fost părăsite ani îndelungați.

De aceea, atunci cînd se va trece la întocmirea enciclopediei mărcilor poștale românești la nivelul lucrărilor similare apărute sau în curs de apariție în Franța, în R. P. Ungară etc., multe dintre aceste capitole vor trebui luate practic de la început.

Ce minunat cîmp de activitate se oferă deci — de pe acum — iubitorilor mărcilor românești, care se întreabă — adeseori — „ce anume ar trebui să colecționeze"?

O singură umbră apare la orizontul acestui tablou faptul că mari cantități de mărci din emisiunile post-clasice, ajung în sortimentele de mărci diferite pentru export, absorbind disponibilitățile, care se rarefiază treptat. Practic, goana nefastă a „pachetarilor" face ca și emisiuni curente, cum ar fi „Vulturașii", „Cifra în patru colțuri" și chiar „Spicul de grîu" să dispară treptat din circulație, reducînd baza materială atît de necesară pentru colecțiile de studiu bine specializate.

Larg deschis este și cîmpul emisiunilor din ultimile două decenii, în care terenul este încă puțin studiat și în care mai este mult de făcut.

În încheierea turului nostru de orizont asupra exponatelor din țară, ne vom opri

puțin și asupra celor de istorie poștală. În acest sector, cele cîteva colecții care au ieșit în arenă după expoziția Centenarului, au fost axate pe material în prevalență prefilatelic. Aci am avut cu toții satisfacția de a vedea afirmîndu-se cîteva colecții de interes.

Dintre cele cu un obiect și o desfășurare bine închegată amintim aici colecția regretatului acad. Nicolaescu-Plopșor : „Cordonul sanitar al Dunării". Prezentată la „Națională 66", ea întrunea un ansamblu cuprinzător de scrisori și documente poștale purtînd sigiliile și ștampilele punctelor de carantină care alcătuiau cordonul sanitar instituit în Principate după înspăimîntătoarea „Ciumă a lui Caragea", pentru stăvilirea pătrunderii ciumei, holerei și altor molimi.

O colecție cu obiectiv similar, extinsă însă și asupra cordonului sanitar din Carpați, prezentată de N. Tripcovici în repetate rînduri la expoziții peste hotare, este în curs de continuă extindere și adîncire ajungînd să cuprindă un număr de piese pînă acum necunoscute unele dintre ele identificate pînă acum numai în unitate.

Două exponate foarte îngrijite, de istorie poștală, venite din Craiova (precum se vede, străvechea cetate a Banilor ține să se afirme viguros în domeniul studiilor filatelice) sînt datorate muncii desfășurate de cercetătorul D. Pașsalega. Primul are ca temă obliterările „Franco" din ambele țări române. Premiate la prima prezentare, la „Balkanfila II", Istambul, cu medalie de vermeil, el a trecut la „Praga 68" la medalie de argint (în rang de expoziție F.I.P.) pentru a se ridica,

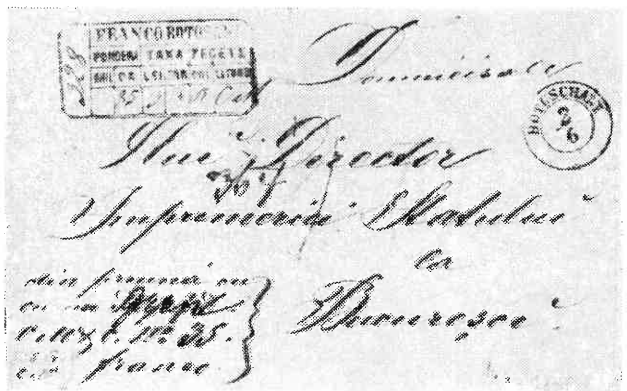

Scrisoare din colecția de studiu D. Pașsalega — Craiova, cu privire la obliterările „Franco". Ștampila poștală : 2 iunie 1965.

Scrisoare cu două stampile prefilatelice: Rîmnicu Vîlcea (plecare) și Craiova (sosire) — colecția D. Passalega — Craiova.

la „Sofia 69", la medalie de vermeil, rang prețios pentru o colecție în prevalență prefilatelică. Exponatul cuprinde un bogat material prefilatelic, trece apoi la obliterările „Franco" pe emisiunile II „Cap de bour" și Principatele Unite (multe pe scrisori) și continuă pînă mai tîrziu. Însoțit de un studiu explicativ, exponatul constituie un exemplu pentre cei ce doresc a ataca un sector pasionant al istoriei poștale

Al doilea exponat, despre ștampilele prefilatelice din Oltenia, cuprinde o seamă de scrisori de mare efect (unele dintre ele purtînd două și chiar trei ștampile ale unor localități diferite).

Domeniul atît de pasionant al poștelor de campanie (războiul pentru independență, cel pentru eliberarea patriei de sub jugul nazist,) cel al obliterărilor de cenzură, al poștelor rurale, al poștei fluviale și maritime, al oficiior poștale ambulante și cîte altele își așteaptă încă cercetătorii. Pe lîngă ceea ce au aflat și au stabilit generațiile mai vechi, mai rămîn nespus de multe de făcut.

Nici pe departe nu ne gîndim a combate curentul modern și dinamic al filateliei tematice. Nu credem însă că greșim enunțînd părerea că, poate cel mai nemerit mod de a practca filatelia ar fi de a alege una sau două tematici (pe cît posibil originale și legate de preferințele personale, desfășurînd însă, în paralel, fie o colecție de studiu (asupra unei singure emisiuni sau a unei perioade de emisiuni) fie una de istorie poștală. O astfel de activitate filatelică ar avea avantajul variației și interesului diferențial al obiectivelor.

Fără îndoială, după expoziția Centenarului, progresele calitative cele mai mari au fost realizate de colecționarii români, în domeniul tematicii. Expoziția Centenarului a deschis perspective noi tocmai în momentul în care — în lumea întreagă — s-a pronunțat un mare avînt în materie de tematică. Ideile desprinse din experiența expoziției Centenarului au constituit astfel, tocmai la momentul oportun, punctul de plecare pentru înflorirea colecționării tematice în România.

Lărgirea schimburilor internaționale, relativa abundență de material tematic modern au oferit materialul necesar. Experiența acumulată prin participarea tot mai intensă la expoziții peste hotare, schimbul de experiență realizat în expozițiile din țară și — în sfîrșit — îndrumările date de presa filatelică, au constituit tot atîtea elemente care au dus la un important progres al acestei ramuri de colecționare în țara noastră.

El s-a oglindit în marele număr de distincții obținute de tematicienii noștri la expoziții F.I.P. și la alte competiții (ex. colecția C. Smirnov: „De la pictura rupestră la arta abstractă" (medalie de vermeil la „Sofia 69"),colecțiile dr. Vlad Tiberiu-Iași („Crucea Roșie") și prof. Ion Antoniu („Electricitate și electricieni") — medalii de argint și multe altele. Nu vom insista însă asupra acestui capitol întrucît el nu formează obiectul central al acestui articol, interesîndu-ne aci mai mult prin prisma conținutului de piese românești.

După ce am parcurs astfel împreună cîteva dintre aspectele disponibilității noastre de exponate de mărci românești „pe țară" nu este lipsit de interes să ne aruncăm privirile și asupra felului cum marca românească a fost prezentă la marile expoziții din ultimul deceniu, prin exponate ale unor colecționari de peste hotare.

COLECȚIA EDUARDO COHEN

O veche zicală franceză sună „A tout seigneur, tout honneur". Voi menționa de aceea în primul rînd, colecția Eduardo Cohen, din Lisabona. Și aceasta nu numai pentru minu-

Straif cu cinci exemplare de 6 parale, emisiunea „tipar de mină", obliterate la Iași. Din colecția Ed. Cohen.

natele piese rare pe care le conținea, cît pentru studiul adîncit asupra emisiunilor noastre, rezultat al unei munci perseverente de cercetare.

Pentru a ilustra concepțiile lui Ed. Cohen, găsim nimerit să reproducem cîteva pasagii, din articolul pe care l-a scris în numărul festiv al revistei „Filatelia", pentru Centenarul mărcii românești :

„Doresc să ating o temă care, cred, ar putea interesa. Este vorba de deosebirea dintre „mărci scumpe" și „mărci rare" La prima vedere aceste două noțiuni ar putea părea sinonime. Dar nu este cazul. E adevărat că o marcă „rară" este de obicei, în același timp, și „scumpă". Dar nu toate mărcile scumpe sînt rare, după cum nu toate mărcile rare sînt scumpe .

În domeniul filateliei, mai mult poate decît în alte domenii, pot interveni alte elemente care fac ca raritatea unei piese să nu fie întotdeauna sinonimă cu scumpetea ei. Valoarea comercială a unei mărci este stabilită de cataloage care, la rîndul lor, sînt — ca pentru orice obiect comerciabil — expresia situației pieței. Dar nici aceste cataloage, oricît de serioase ar fi ele și oricît ar fi de întemeiate studiile pe care se bazează, nu pot ține seama și mai ales nu pot cunoaște multiplele amănunte care fac ca o marcă să fie mai rară ca alta.

De cîte ori, în lunga mea carieră de filatelist, mi s-a întîmplat să caut ani de zile, fără rezultat, o marcă cu o foarte redusă valoare de catalog, în vreme ce puteam să cumpăr în același răstimp, oricîte exemplare din mărcile din prima emisiune, dacă aș fi vrut sau putut plăti prețul cerut.

Este adevărat că multe din aceste rarități (adică din cele ce se numesc „piese rare" spre deosebire de „piese scumpe") își datoresc raritatea unor factori indirecți. Anumite mărci, ieftine în piese izolate, sînt extrem de rare în perechi sau blocuri. Altele, care se întîlnesc frecvent în combinații cu alte valori, sînt rare cînd se găsesc singure pe o scrisoare. La acestea se adaugă varietăți de nuanțe, erori de impresiune sau dințături, varietăți de hîrtie și multe altele ; unele cunoscute, altele pe care le descoperim cu cît ne ocupăm mai mult de studiul mărcilor pe care le colecționăm.

Acesta este avantajul de a te specializa în studiul mărcilor unei anumite țări : o asemenea limitare permite o studiere mai amănunțită și mai profundă și deci cunoașterea adevăratelor rarități. Marea plăcere a colecționarului nu este de a cumpăra o marcă scumpă, a cărei achiziție este o simplă chestiune de posibilitate sau imposibilitate materială, ci de a reuși să incorporeze în colecția sa piese cu adevărat rare, piese a căror valoare a putut să o cunoască, nu pentru că a văzut că au cote mari în cataloage, ci pentru că — prin studiile sale sau ale altor specialiști — a putut să-și dea seama de adevărata lor raritate.

Acesta a fost adevăratul criteriu care m-a ghidat în compunerea colecției mele. Nu m-a interesat achiziționarea de piese cu o cotă mare de catalog. Ceea ce am căutat în mod special au fost piesele pe care studiile și cercetările făcute le dovedeau ca atare. Am căutat apoi să acumulez cît mai mult material pentru a le putea studia cît mai bine, din toate punctele de vedere, al modului de imprimare, al varietăților de nuanțe sau de hîrtie, al eventualelor retușe, etc.

Astfel, am putut realiza colecția mea".

Am reprodus „in extenso" aceste pagini, pentru că ele constituie linia de conduită ce ar trebui să stea la baza unei colecții pe „țară" sau specializată, de studiu.

Urmînd această linie, Eduardo Cohen a întocmit o colecție minunată de mărci românești, premiată în repetate rînduri cu medalii de aur la expoziții F.I.P., încununată și cu „Marele Premiu". Numele său a rămas definitiv înscris nu numai în lista marilor colecționari ai clasicilor românești dar și a celor mai serioși cercetători ai acestor emisiuni.

Bloc de patru, de 80 parale, din colecția Ed. Cohen

În 1959 — dată la care ajunsese aproape de apogeu — colecția Cohen număra, numai din prima emisiune : patru exemplare de 27 parale (dintre care unul pe un fragment mare) ; unul neuzat și șase ștampilate (două pe scrisori) din marca de 54 parale ; o marcă neuzată de 81 parale ;

șapte ștampilate de 108 parale, dintre care una pe scrisoare. În total deci, nu mai puțin de nouăsprezece „Capete de bour" din prima emisiune.

Din emisiunea a doua figurau în colecție o marcă „Porto Gazetei" și o pereche ștampilate, pe hîrtie azurată precum și una pe hîrtie albă, pe fragment mare. Din marca de 40 parale, o coală întreagă, bine înțeles neuzată, precum și numeroase exemplare izolate, perechi (inclusiv una tête-bêche) și blocuri ; tot așa și valoarea de 80 parale. Remarcabilă era o marcă de 80 parale, neuzată, pe hîrtie azurată, pe care Cohen o considera mai rară chiar decît marca de 81 parale din emisiunea I. Numeroase scrisori cu francaturi și obliterări variate completau capitolul emisiunii II; dintre acestea, două cu mărcile de 40 și 80 parale, în francaturi mixte, deosebit de rare, depășind cu mult valoarea de catalog a mărcilor.

Emisiunile „Principatele Unite" erau prezente prin coli complete din fiecare valoare, tipar de mînă (2 coli de 3 parale ; 5 de 6 parale din care una în nuanța vișinie, patru coli de 30 parale) și numeroase blocuri, fragmente, exemplare pe scrisori cu obliterările cele mai variate și rare. Una din scrisori, francată cu opt mărci de cîte 3 parale, provenea din celebra colecție Rothschild, alta purta un bloc de cinci exemplare din marca de 6 parale, nuanța vișinie ; din tiparul de mașină, o coală de 30 parale pe hîrtie albăstruie, alta tipărită recto-verso, precum și numeroase piese izolate, grupate sau pe scrisori.

În capitolul „Cuza", foarte bogat, ieșeau în relief o seamă de piese deosebit de frumoase, printre care o scrisoare francată cu zece mărci de cîte 2 parale — galben, pe hîrtie nevărgată precum și mai multe scrisori francate cu straifuri de cîte patru mărci de 5 parale și una cu un bloc de patru din aceeași valoare.

Sectorul în care cunoștințele adînci ale lui Ed. Cohen ieșeau mai bine în evidență, era cel al emisiunilor litografiate. În acest domeniu, exista o permanentă întrecere între el și celălalt mare cercetător al acestor emisiuni, Sir John Wilson. Era o adevărată plăcere pentru fiecare, de a da publicității cîte o nouă descoperire cu privire la compunerea planșelor, la retușurile grafice ale diferitelor mărci sau la configurarea blocurilor de report (sau „de transfer", cum le denumea Cohen).

Ținînd o legătură strînsă cu ceilalți cercetători atît din România cît și din alte țări, permanent la curent cu materialul care apărea în marile licitații Eduardo Cohen a izbutit să aducă prețioase contribuții atît la studiul retușurilor cît și al planșelor emisiunilor litografiate, ducînd și la o seamă de rectificări ale indicațiilor inițiale din studiul lui Birnbach [1] și ale lui Dorning Beckton, Poncelet etc. Multe dintre ansamblurile astfel identificate au făcut parte din colecția sa.

Studiate foarte amănunțit în colecție erau valorile de 15, 25 și 50 de bani din emisiunea 1869. Printre altele, un bloc de șase de 15 bani (din colțul superior stîng al colii) cu o marcă avînd — ca urmare a retușului — eroarea „N" întors. De altfel, numai la marca de 25 bani, Cohen izbutise să identifice 40 variante de retuș în conturul cefei din efigie !

Din emisiunea „Barbă", colecția includea și numeroase blocuri, printre care unul de zece, de 10 bani galben, pe hîrtie vărgată ; acesta, provenind din colțul inferior drept al colii de tipar, includea și două cîmpuri albe. Marca de 10 bani, exista și într-un bloc de opt, ștampilat, pe hîrtie nevărgată. Fără a mai insista asupra marii game de piese din valoarea de 15 bani, trebuie amintite două blocuri de patru neșatmpilate, de 10 bani, impresiune defectuoasă, în nuanța puțin comună albastru oțel („Stahlblau").

Marca de 50 bani „Barbă", figura cu peste 50 exemplare neștampilate și 30 ștampilate, plus două blocuri de patru, noi, ca și într-o francatură spectaculoasă de trei exemplare, plus două mărci dințate de 25 bani.

Tot atît de temeinic era studiat și capitolul poștelor străine în Țările Române și mai ales cel al Companiei austriace de navigație pe Dunăre (D.D. S.G.) reprezentat prin numeroase piese pe fragmente și scrisori, cu ștampilele cele mai interesante.

Mai puțin cunoscut este că colecția Cohen nu se oprea (ca multe alte colecții mari de mărci românești) la emisiunile nedințate sau la ultima serie litografiată. Mare iubitor al mărcilor românești, Cohen își continuase colecția în timp, pînă la anul 1930, dînd toată atenția varietăților de nuanțe, hîrtie, filigran etc.

Această descriere sumară a colecției este suficientă, credem, pentru a da o imagine asupra excepționalului ei interes, nu numai sub aspectul valorii comerciale, ci și prin

1) Dr. Heinrich Birnbach : „Die Rekonstruktion der Umdrucksblocks der rumänischen Briefmarkenausgaben 1866—1872"

adînca ei valoare documentară și de referință.

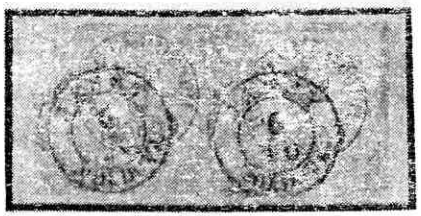

Perechie de 108 parale, din colecția Ed. Cohen.

După decesul lui Edoardo Cohen, colecția a rămas o vreme neatinsă. Fiul său, el însuși filatelist, nu colecționa însă mărcile românești. Colecția a fost deci pusă în vînzare, ca experți fiind consultați cunoscuții comercianți M. Bojanowicz, din Anglia, și Renato Mondolfo, din Roma. Piesele cele mai frumoase din emisiunea „Cap de bour" și „Principatele Unite" au fost achiziționate de ing. Tomasini, din Roma, adăugîndu-se astfel colecției sale, care a ajuns a fi — precum vom reaminti mai departe — cea mai importantă colecție particulară de clasice românești existente în lume în prezent.

Restul colecției a fost împărțit în loturi, după uzul caselor de licitație și scos în vînzare prin cunoscuta casă Schwenn. Din informații de ultimă oră, se pare că partea cuprinzînd studiul planșelor emisiunilor litografiate ar fi fost achiziționată în bloc de un colecționar german, al cărui nume nu a fost dat publicității.

COLECȚIA SIR JOHN WILSON

După Edoardo Cohen, cercetătorul srtăin care s-a ocupat cel mai temeinic și în ultimul deceniu de emisiunile clasice românești, este Sir John Wilson. „Sir John" (cum este cunoscut în cercurile înalte ale filateliei mondiale) are din tinerețe pasiunea emisiunilor clasice. Printre capitolele sale preferate se situează, în afară de cel al Marii Britanii, clasicele românești (cu centrul de interes în studiul retușurilor și al compoziției planșelor la emisiunile litografiate) și poștele locale ruse (Wenden, Zemstvo etc.).

Desemnat de Regina Elisabeta II în sarcina de mare încredere de conservator al colecției regale britanice[1], Sir John Wilson a considerat ca incompatibilă cu noua sa funcție continuarea colecției de mărci britanice, pe care a închidat-o concentrîndu-se asupra poștelor locale ruse și mai ales asupra emisiunilor românești litografiate.

Membru în juriul celor mai mari competiții internaționale, el a adus ani de-a rîndul aportul unei mari competențe și unei predilecții personale pentru mărcile țării noastre. Colecția sa neputînd fi expusă în clasa de competiție, a fost prezentată în afara concursului, între altele, la „Philatec" — Paris și la „Amphilex" — Amsterdam, participînd sub titlul „Extras dintr-o colecție specializată România".

Lui Sir John Wilson i se datorește descoperirea (după cercetarea minuțioasă a unui material foarte vast) că pentru marca de 50 bani, emisiunea 1869, au fost folosite trei pietre litografice diferite pentru imprimarea cadrului desenului mărcii, în timp ce pentru imprimarea efigiei din medalionul central (imprimat în altă culoare) au fost folosite cinci pietre. Pornind de la această constatare, Sir John Wilson a putut stabili că la această valoare au existat cinci tiraje diferite, fiecare cu caracteristici proprii, în detaliile lor grafice. Identificarea fiecărui detaliu, pînă la stabilirea pozițiilor în coală, la fiecare tiraj, a necesitat un studiu la nivelul celei mai înalte exigențe filatelice.

Colecția Sir John Wilson — parte din colecția de reconstituire a planșelor, la emisiunea „Favoriți 1866". În stînga, bloc de opt din valoarea de 2 parale, planșa IV. În dreapta, trei exemplare de 20 parale.

[1]) Începută de Eduard VII, întemeiată — ca colecția închegată de mare cuprindere — de George V, ea a fost continuată de George VI. Deși personal nu este o filatelistă activă, regina Elisabeta II continuă această colecție, care se situează printre cele mai importante din lume, în ce privește Marea Britanie, fostele și actualele Colonii engleze și țările Commonwealth-ului. Sir John Wilson a îndeplinit funcția de conservator al colecției regale pînă în vara acestui an.

Colecția Sir John Wilson — Elemente de studiu asupra retușurilor la valorile de 2 și 4 bani, emisiunea „Favoriți 1868". În colțul din dreapta, sus, la colii, pentru mărci și două cîmpuri libere.

Marele merit al lui Sir John Wilson a fost de a nu se mulțumi să-și elaboreze colecția după cunoștințele preexistente ca și Ed. Cohen, e la reanalizat aceste indicații, cercetînd mari cantități de mărci, reconstituind pozițiile lor în coală pe baza unei migăloase alăturări de perechi, șraifuri, blocuri etc. Din imensul material examinat au fost triate elementele colecției sale de studiu.

În literatură, constatările sale au fost consemnate într-o suită de comunicări, printre care cele publicate în „The London Philatelist", editat de „The Royal Philatelic Society : „Emisiunile românești litografiate din 1866 pînă în 1872" (în nr. 784, martie 1958) și „Emisiunea 1858" în nr. 785 din aprilie 1958.

Colecția Sir John Wilson — 15 bani, emisiunea „Favoriți 1869" — colț de coală cuprinzînd 10 exemplare și două cîmpuri libere.

COLECȚIA Dr. FRANTISEK NOVAK, PRAGA

Un alt mare prieten al mărcilor poștale românești, care a prezentat la un șir de expoziții internaționale o colecție extrem de îngrijită de studiu al emisiunilor noastre litografiate, este dr. Frantisek Novak, din Praga.

Dintr-o copilărie și o primă tinerețe petrecută în țara noastră, Dr. Novak a dus cu sine cunoașterea temeinică a limbii noastre și o dragoste nestrămutată pentru marca românească.

De atunci, doctorul Novak studiază neîntrerupt emisiunile noastre. Exponatele sale personale constau, de obicei, din studii asupra emisiunilor litografiate, însă studiile sale au îmbrățișat și multe alte emisiuni, printre care „Spic de grîu", „Supratiparurile din 1918", etc. Unele studii au fost publicate și în revista, Filatelia" (găsim astfel, recent, și în numărul din octombrie a. c., o contribuție asupra unor varietăți din emisiunile „Spic de grîu").

Continuator al operei cunoscutului expert Dr. Munk, dr. Frantisek Novak este — în zilele noastre — unul dintre cei mai serioși experți străini ai mărcilor românești.

D-sale i se datorează și o sistematizare a varietăților mărcii de 50 bani „Barbă".

Printre piesele mai interesante din colecția Novak pot fi citate o marcă de 6 parale „Principatele Unite", tipar de mînă, pe hîrtie vărgată, obliterată cu ștampila „Franco-Folticheni" ; un bloc de 2 bani galben, neuzat, pe hîrtie gălbuie, tipărit cu planșa inițială, un șraif de 3 bani violet provenind din adaosuri la a cincea planșe etc. Interesantă sub aspectul implicațiilor de istorie poștală este o marcă „Cuza" de 5 parale, purtînd ștampila „Bukarest" a poștei austriace. Colecția Novak a fost prezentă în afara concursului, la expozițiile „Philatec" Paris și „Praga 1969", la care titularul ei făcea parte din juriu, însă a lipsit la „Sofia 69". Sperăm să o putem revedea într-un viitor cît mai apropiat, eventual și la noi în țară.

COLECȚIA ED. LÉON BRUXELLES

Dacă am menționat mai întîi aceste trei colecții scopul a fost de a scoate în evidență mai ales caracterul lor de studiu, datorat precumpănitor aportului personal al titularilor lor.

În continuare, vom cita aci — dintre exponatele deceniului — importanta colecție de clasice românești, a belgianului Edmond Léon.

Spre deosebire de Cohen și Wilson, care puneau la baza colecțiilor lor, studiul lor personal, Edmond Léon și-a construit colecția axîndu-se, în principal, pe bibliografia și pe cunoștințele preexistente. Mare iubitor mai ales al emisiunilor

Două „Capete de Bour" din colecția Ed. Léon (vîndute la licitațiile Casei Balasse—Bruxelles).

Moldovei — Edmond Léon a izbutit într-un timp relativ scurt să adune un mare număr de exemplare foarte, foarte frumoase din cele două emisiuni a Capetelor de Bour.

La aceasta a contribuit împrejurarea favorabilă că tocmai în perioada în care el și-a dezvoltat colecția, au ajuns pe piața filatelică un număr mare de piese importante din primele noastre emisiuni, în cadrul licitării vestitelor colecții Caspary, Burrus etc. Folosind din plin această posibilitate, Edouard Léon a reușit — cu sprijinul Casei Willy Balasse — să întrunească un ansamblu de mare prestigiu, care i-a adus de două ori medalia de aur la expozițiii F.I.P., la „Philatec" Paris, colecția Léon fiind chiar printre candidatele la Marele Premiu internațional.

Colecția sa nu se oprea însă aci, ci includea și emisiunile „Principatele Unite", „Cuza" și emisiunile litografiate, prezente cu frumoase grupaje de mărci și scrisori.

În decursul unei perioade destul de scurte, colecția Léon s-a menținut pe firmamentul filateliei mondiale, strălucind prin prestigiul unui număr de piese excepționale, provenite din colecții de mare faimă. În acest răstimp, ea a contribuit la situarea mărcii românești în locuri de frunte în palmares. În prezent ea a fost dispersată după decesul titularului ei.

COLECȚIA DONKER (OLANDA)

Înainte de a trece la cea mai importantă colecție actuală de mărci ale Moldovei și Principatelor Unite, vom aminti, pe scurt, încă cîteva colecții care

au prezentat cu cinste capitolul „România" în cursul ultimului deceniu.

În primul rînd vom cita exponatul L. A. Donker. În ultima sa formă, în care a fost expus la „Amphilex", Amsterdam, el cuprindea o suită de piese frumoase din toate valorile emisiunii II „Cap de Bour", un material interesant din emisiunile „Principatele Unite" (inclusiv unele coli, o serie de grupaje cu și fără „tête-bêche" precum și scrisori)). Emisiunea „Cuza" era corect prezentată (inclusiv obliterări interesante, printre care așa zisul „Grătar domnesc" etc.) pentru a arăta, apoi, o serie de reconstituiri de blocuri de report, cu indicarea poziției retușurilor pe mărci. Aceste elemente de studiu conferau colecției un caracter de specializare.

Și această colecție a fost dispersată acum doi ani, în urma decesului titularului.

COLECȚIA PAYÀ NOGUERO ISIDRO (SPANIA)

La expoziția „Sofia 1969", vizitatorii români au putut viziona exponatul destul de vast, aparținînd colecționarului spaniol Payà Noguero Isidro. Același exponat — într-un stadiu mai puțin avansat — fusese prezentat și la expoziția „Wipa" din Viena. La Sofia, el a reapărut mult extins.

Colecția începe prin două valori din prima emisiune „Cap de Bour" (marca de 54 parale fiind poate, mai puțin perfectă), toate valorile emisiunii II în mai multe exemplare, inclusiv două coli întregi. Ca și emisiunea „Cuza", mărcile lor figurau și pe mai multe scrisori, cu frumoase obliterări.

Partea cea mai interesantă a colecției sub aspectul specializării, o constituie însă reconstituirile de blocuri de report, adnotate cu indicații de retușuri.

Ca urmare a extinderii colecția Payà Noguero, care obținuse numai o medalie de bronz-argintat la Viena, a trecut la o medalie de vermeil la „Sofia 69".

COLECȚIA DR. PAVEL DIČA (CEHOSLOVACIA)

Tot la „Sofia 69" au putut fi văzute din nou extrase din colecția specializată a dr. Pavel Diča, care este în prezent al doilea expert cehoslovac pentru mărcile românești.

Atît la „Praga '69" cît și la „Sofia '69" d-sa a expus diverse capitole de studiu asupra cîtorva valori din emisiunile litografiate, emisiunilor de Binefacere, precum și despre „Căișori" etc.

COLECȚIA DR. L. N. CRISTEA-LONDRA

Dintre celelalte colecții din Occident, citățm exponatul doctorului Liviu Nicolae Cristea (Londra). Bun cunoscător și atent cercetător al mărcilor românești, d-sa a prezentat la Barcelona și apoi la „Wipa" extrase din colecția sa de la emisiunea II „Cap de Bour" pînă la ultima emisiune litografiată.

În acest exponat, studiul se axează pe retușuri. Titularul său a publicat și publică, în continuare, articole de studiu asupra clasicelor românești, în presa filatelicie străină.

ALTE COLECȚII

Parcurgînd cataloagele expozițiilor mai importante din ultimul deceniu, pot fi întîlnite și alte colecții de mărci clasice românești. Astfel, la „Philatec"-Paris, a fost prezentată colecția André Weiss, cuprinzînd emisiunile noastre pînă la 1899. Colecția era îmbogățită cu un număr destul de mare de scrisori.

La expoziția națională franceză Béziers din 1968 „Marele premiu" a fost decernat colecției de mărci clasice românești a d-lui Louis Lutz. Din păcate, nu sînt în măsură a da deocamdată amănunte asupra ei. Ținînd însă seama că la acea expoziție au participat numeroase exponate „grele", din mai toate sectoarele filateliei clasice, putem deduce că este vorba de o colecție valoroasă. Revista „Filatelia" are promisiunea proprietarului ei de a-i trimite o descripție și fotografii ale pieselor mai reprezentative, pe care le va reproduce.

În cursul acestui an, în sfîrșit, a avut loc la Londra expoziția centenarului lui „Royal Philatelic Society". Această expoziție nu a avut un caracter competitiv, mulțumîndu-se să

grupeze piese clasice dintre cele mai valoroase, din colecțiile aparținînd membrilor societății.

Au fost reprezentate toate capitolele cele mai căutate ale filateliei clasice. Din cele 141 exponate, patru s-a referit la filatelia țării noastre. Iată pe scurt cuprinsul lor :

— **P. Brodtbeck :** Cap de Bour, emisiunea I ; 27, 55, 81 și 108 parale ; 54 și 108 parale pe scrisori ; Emisiunile 1858, complet și 1859 complet ; 40 și 40 + 80 parale, pe scrisoare ; 1862 : 3,6 și 30 parale.

— **Dr. F. P. N. Parsons:** Emisiunea 1866, pe hîrtie groasă. Studiul retușurilor pe 20 parale ; 1868 : studiul retușurilor pe 4 bani.

— **Steindler J. P. :** Scrisori ale agențiilor Companiei austriace de navigație pe Dunăre,

Interesanta francatură mixtă : 5 Soldi, Lombardo—Veneția și 17 Kr. „D.D.S.G." — ștampila agenției Bechet (Piquet) — din colecția Steindler J. P. — S.U.A.

de pe malul românesc. Printre altele o scrisoare trimisă de la Odesa la Brăila.

— **Sir John Wilson :** Studiul valorilor bicolore din emisiunea 1869.

Colecțiile de Achile Rivolta, ing. Pietro Provera și Gian Luigi Bertoncini

În afară de mărcile moldovenești și românești, la marile expoziții au putut și pot fi admirate, în numeroase exponate, materiale prefilatelice ale poștelor străine care au funcționat pe teritoriul României.

O interesantă francatură de 5 și 15 Soldi, Lombardo—Veneția, cu obliterarea poștei austriece din Tulcea (colecția Achille Rivolta),

Precum se știe, mai ales în țările apusene, există, în cadrul filateliei clasice, un puternic curent pentru așa zisele mărci „Folosite în străinătate" („Used abroad") utilizate în oficii poștale pe care administrațiile poștale le întrețineau pe vremuri în alte țări. De o mare căutare se bucură în prezent mărcile și ștampilele poștei austriace, ale celei grecești și celei ruse,

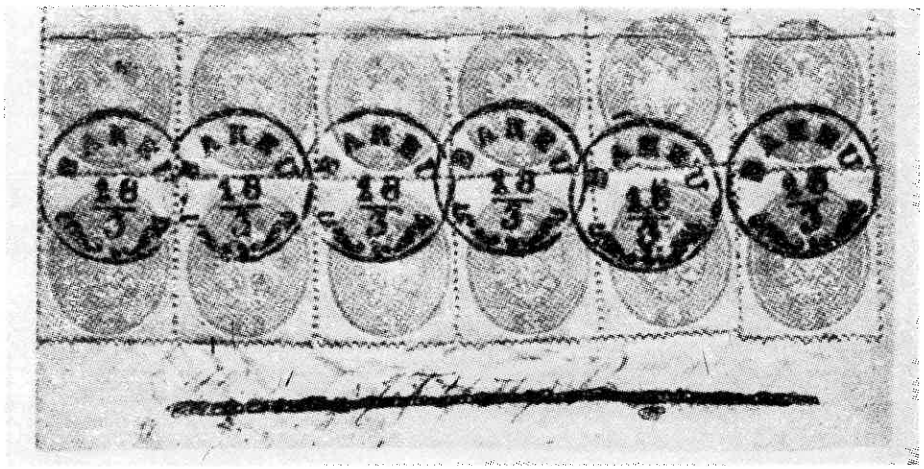

Bloc de 12 exemplare de 3 Soldi, cu ştampila poştei austriace din Bacău. Colecţia dr. Achille Rivolta.

ades prezente în marile expoziţii. În schimb, deşi mult căutate în Franţa, francaturile oficiilor franceze din Ţările române sînt destul de rar întîlnite în exponate.

Un mare număr de piese spectaculoase ale poştei austriace în ţările române a putut fi admirat — la Amsterdam, la Viena, la Praga, la Sofia — în diverse colecţii italiene. Astfel, în colecţia *doctorului Achille Rivolta* preşedintele Federaţiei Filatelice Italiene şi membru în consiliul executiv al F.I.P. — figurează o gamă întreagă de minunate obliterări din Ţările române, unele pe blocuri cu totul excepţionale. Este de ajuns să citäm un bloc de 12 exemplare de 3 soldi (emisiunea 1863) cu ştampila Bakeu şi un bloc de 9 mărci de 9 kr. cu ştampila poştei austriace din Bucureşti. Ambele au fost probabil folosite pentru francarea unor trimiteri de valoare.

Splendide francaturi şi obliterări ale poştei austriace din Ţările Române fac parte şi din colecţia Gian Luigi Bertoncini. An de an, ea a adăugat piese valoroase, multe dintre ele din Moldova şi Ţara Românească, ajungînd să-şi adjudece la Sofia o medalie de aur.

Colecţia Ing. Pietro Provera a primelor emisiuni austriace (expusă la „Praga '68" pe nu mai puţin de 64 panouri) constituia o adevărată panoplie de piese cu cele mai rare obliterări din cuprinsul fostei monarhii austro-ungare. Printre ele nu lipseau cele mai căutate ştampile negative din Transilvania, Bucovina, etc. dintre care multe pe francaturi interesante. Pentru studiul obliterărilor respective, această colecţie oferă posibilităţi nespus de preţioase.

Pe de altă parte, la Wipa-Viena-a fost expusă o foarte frumoasă colecţie (Steindler Julius P—S.U.A.) asupra Companiei austriace de navigaţie, pe Dunăre (DDSG). Bazată pe studii personale îndelungate, ea a dus la o seamă de contribuţii noi asupra emisiunilor ei, în deosebi sub aspectul matriţelor folosite la imprimare cît şi la identificarea ca originală a mărcii de 10 kr., verde închis, iniţial considerată ca reimpresiune.

Colecţia cuprinde obliterări interesante ale agenţiei Companiei în porturile de pe malul românesc.

Asemenea materiale mai pot fi întîlnite frecvent în multe exponate de emisiuni clasice austriace. Întrucît ele nu sînt prezentate în capitole geografic distincte, nu le amintim decît sub aspectul interesului lor documentar.

Colecţia „Emanuela", Roma

Ne apropiem acuma de încheierea acestei expuneri. După vechiul adagiu „Dulcis in fundo", am lăsat la urmă cea mai importantă colecţie a primelor emisiuni româneşti, existentă în prezent în posesie particulară Ne referim anume la colecţia

Colecţia Tomasini — Francatură cu un straif de trei şi unul de cinci, de 5 parale „Porto Gazetei" cu ştampila Iaşi 11/11/1858. Piesa este considerată drept „cel mai valoros ziar din lume".

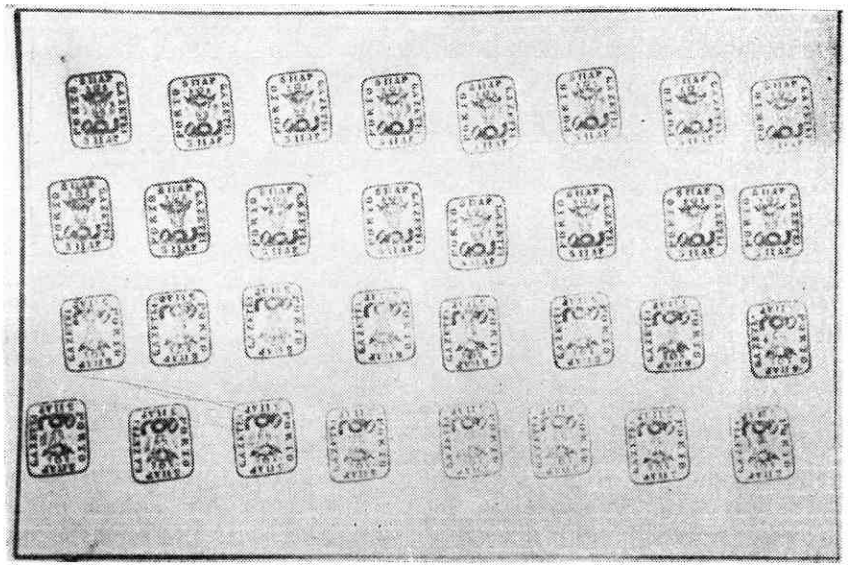

Colecția Tomasini

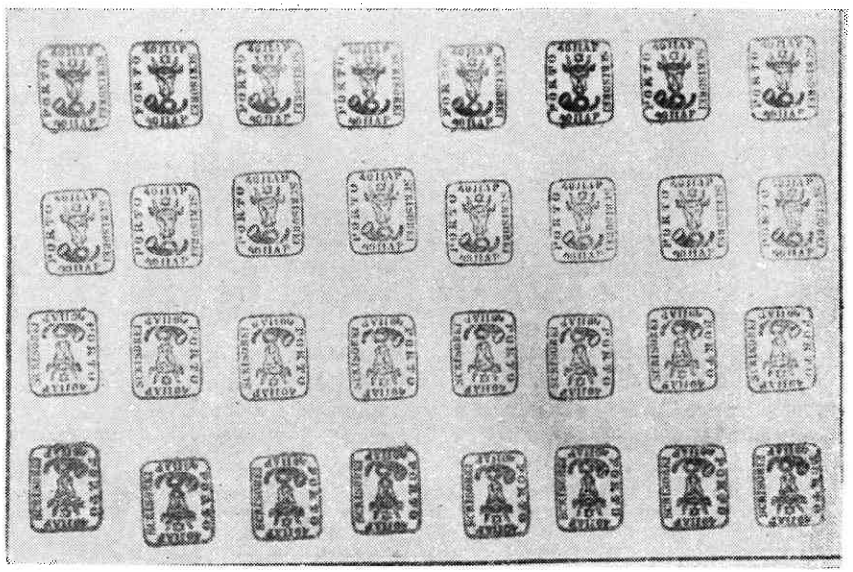

expusă la „Praga 68" și la „Sofia 69". sub pseudonimul „Emanuela", alcătuită de inginerul Roberto Tomasini din Roma.

Despre această colecție s-a mai vorbit și în numărul 4/1969, al revistei „Filatelia", înainte de prezentarea ei la Sofia. Cu riscul repetării, considerăm indicat a reveni asupra ei, nu numai pentru că ea constituie cel mai important ansamblu existent din primele emisiuni românești, dar și pentru că — prin excepționala calitate și asortare a pieselor, ea constituie un studiu specializat de prim ordin al acestor emisiuni.

Precum se știe, prezentată aproximativ în forma ei actuală

Colecția Tomasini : emisiunea I Cap de Bour, 81 parale, albastru pe hîrtie albăstruie simplă : 1) exemplar neuzat, tăiat pătrat, provenit din celebra colecție Ferrari de la Renotiere ; 2) exemplar neuzat, cu gumă întreagă, tăiat pătrat ; 3) exemplar obliterat, tăiat pătrat, ștampile Galați, 2 septembrie.

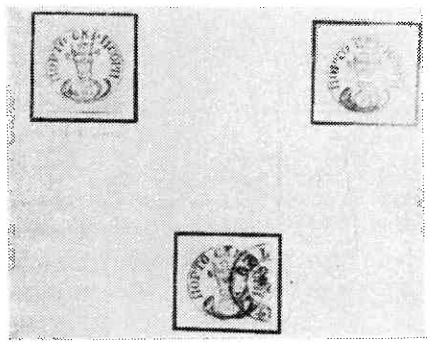

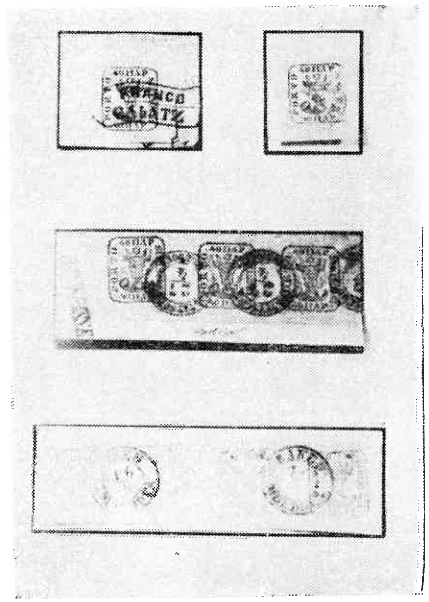

Colectia Tomasini : 40 parale pe hîrtie azurată. în centru, straif de trei, cu ștampila Foltitscheni (Moldova) 27/4.

această colecție a obținut la „Praga 69" o medalie de aur mare. Pe atunci, în alcătuirea ei mai existau unele detalii care handicapau oarecum perfecțiunea ei, cum era prezența reimpresiunilor „Gorjan" ale primei emisiuni cu indicația necorespunzătoare de „reimpresiuni oficiale" : punct slab, știut fiind că refolosirea clișeelor originale din dispoziția fostului director general al poștelor avusese de fapt loc cu titlu privat și nu putea fi considerată ca o măsură oficială ci ca un abuz.

De asemeni, la Praga, în colecţie figurase marginal, cu titlu de curiozitate şi o scrisoare purtînd unul dintre aşa zişii precursori ai Capetelor de Bour, inventaţi de falşificatorul Moroiu (vezi revista „Filatelia“ nr. 4/1968). Întrun exponat de „standingul“ colecţiei Tomasini o astfel de piesă nu avea ce căuta, nici cu titlul de curiozitate, şi nici chiar dacă provenea (cum era cazul) din celebra colecţie Burrus.

În noua ei prezentare, la Sofia aceste adaosuri inutile, dăunătoare aspectului general şi prestigiului colecţiei, au fost înlăturate, creindu-se astfel condiţiile pentru a concura la „Marele Premiu internaţional“ al expoziţiei. Din cele 21 colecţii premiate cu medalii de aur, au rămas în cele din urmă în competiţie pentru această înaltă distincţie numai colecţia „Emanuela“ şi colecţia japoneză Yamamoto, prezentînd un studiu extrem de adîncit al primelor emisiuni clasice ale Japoniei.

Deşi colecţia se extinde pînă la emisiunile litografiate inclusiv, atît la Praga cît şi la Sofia nu au fost expuse decît emisiunile Moldovei şi „Principatele Unite“.

Ca şi colecţia Léon care — la timpul său — putuse prelua multe piese din colecţiile Burrus şi Caspary, şi colecţia

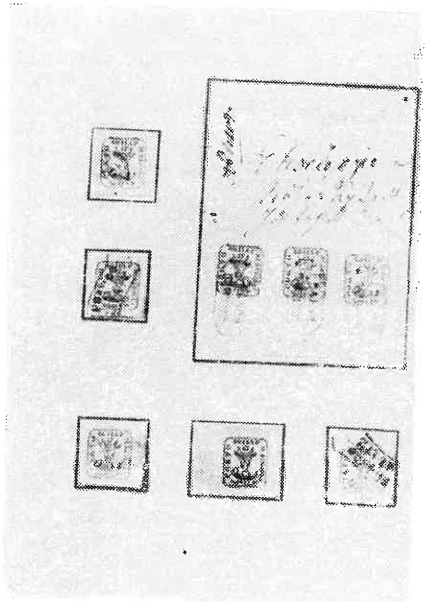

Colecţia Tomasini — 40 parale, emisiunea II, pe hîrtie azurată, mărcile şi ştampilele „Franco-Dorohoi alcătuiesc, prin simetria lor, un ansamblu de un efect excepţional. Ştampila rotundă Dorohoi (Moldova) 14/12. Jos, în dreapta, exemplare cu obliterările „Franco-Jassy“ şi „Franco-Galatz.

„Emanuela“ a prins conjucturi favorabile pentru extinderea ei în primul rînd, prin lichidarea colecţiei Cohe, din care a putut alege piesele cele mai interesante, încă înainte de a fi desfăcută în loturi la licitaţiile Schwenn ; în al doilea rînd, vînzarea colecţiei Léon. Prin aceste canale au ajuns în colecţia „Emanuela“ piese excepţionale din primele patru emisiuni româneşti care făcuseră

parte, în decursul anilor, din marile colecţii Ferrari de la Renotière, Caspary, Rothschild, Burrus. Deasemeni au ajuns aci şi cîteva piese care aparţinuseră fostului rege Carol II.

Cu cele 22 capete de Bour din emisiunea I[1]), colecţia „Emanuela“ a depăşit cu trei nu-

Colecţia Tomasini : 40 parale pe hîrtie albă. În centru, obliterare „Franco Mihăileni“ ; sus, stînga, Tekutsch (Moldova).

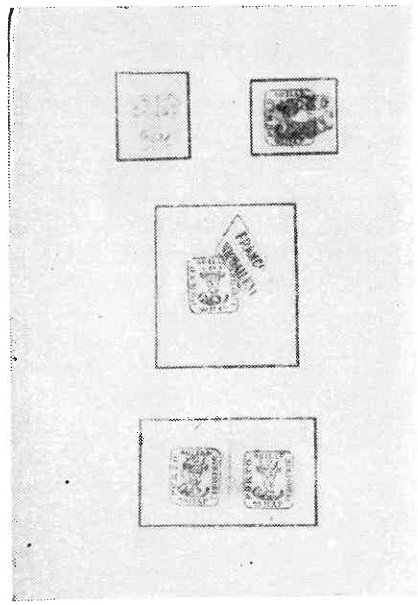

1) Pentru a nu repeta ceeea ce s-a mai arătat în revista „Filatelia“, ne vom mulţumi să amintim că valoarea de 27 parale este prezentă în colecţie cu 4 exemplare, cea de 54 parale, cu opt, cea de 81, cu trei iar cea de 108 cu şapte.

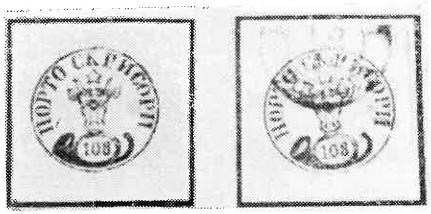

Colecţia Tomasini : 108 parale, albastru pe hîrtie roz vergată orizontal : 1) neuzat, tăiat pătrat, provenit din colecţia Caspary ; 2) uzat, ştampilă din 13/10.

mărul de piese din colecţia Cohen precum şi pe cel pe care îl întrunise Edmond Léon. De reţinut este calitatea generală excepţională, marea lor majoritate fiind însoţită de atestatele celor mai mari experţi internaţionali.

Foarte important este că toate valorile primei emisiuni figurează atît în stare neştampilată cît şi obliterate şi toate tăiate pătrat. Precum s-a arătat mai sus, în colecţia Cohen (cel puţin pînă în anul 1959) valoarea de 81 parale, figura numai cu un singur exemplar neştampilat lipsind în stare uzată. Colecţia „Emanuela“ o posedă şi în stare uzată cu ştampila Galaţi, Moldova. Aceasta este totuşi singura valoare din serie care nu figurează şi pe scrisoare în colecţia „Emanuela“. Faptul că în colecţie, pe lîngă variantele de hîrtie, toate valorile există în ambele stări (noi şi ştampilate) a constituit unul dintre

argumentele decisive în atribuirea „Marelui premiu internațional“ la expoziția „Sofia 1969“.

Dintre scrisori, una francată cu o marcă de 27 parale — poartă ștampila Dorohoi; una, cu marca de 54 parale, are o ștampilă cu localitatea ilizibilă, iar una, cu două piese de 54 parale (nu însă în pereche) provine din Galați. Două scrisori francate cu cîte o marcă de 108 parale au fost expediate — respectiv — din Piatra și din Iași. Pe celelalte piese uzate — izolate sau pe fragmente — — apar ștampilele din Jassy, Roman, Tekutsch (Tecuci), Foltitscheni (Fălticeni), Galatz (cea mai frecventă) și Piatra.

Din emisiunea a doua, piesa cea mai impresionantă este celebra francatură compusă din cinci mărci „Porto Gazetei“, în ștraif, plus o pereche și un exemplar izolat din aceeași marcă, toate aplicate pe un număr din ziarul „Zimbrulu-Vulturulu“. De un aspect cu totul ieșit din comun, această piesă a atins un preț extrem de ridicat la licitație, cifra îndreptățind să se spună că aceasta a fost **„cea mai scump plătită gazetă din lume“.** Ea contează printre cele mai importante și cunoscute rarități ale filateliei mondiale.

Marca „Porto Gazetei“, mai figurează în colecție și cu o coală întreagă, din tipul II, cu cadrul spart neemis.

Emisiunea a doua este prezentată prin numeroase grupaje mari, printre care un bloc de șase, 40 parale, pe hîrtie azurată incluzînd „tête-bêche“, o coală întreagă albă precum și un mare număr de scrisori și fragmente cu obliterări din cele mai interesante pe valorile de 40 și 80 parale. În ce ne privește, nu putem să nu semnalăm pentru perfecțiunea ei estetică o francatură de trei „40 parale“ pe hîrtie azurată, în ștraif, purtînd ștampila „hexagon alungit“ Franco/Dorohoi. Rar se poate întîlni o piesă atît de atrăgătoare prin eleganța simetriei sale Merită deasemeni a fi subliniată o pereche de 80 parale pe hîrtie albă (ultimul tiraj) cu dublă impresiune, amprenta celui de al doilea tipar apărînd foarte clară între mărcile perechi. Pe cît se știe, această piesă este unică. Ea provine din celebra colecție Rothschild. Foarte frumoasă, printre multe altele, și obliterare „Franco/Michaileni“, într-un dreptunghi romboidal, pe marca de 40 parale (hîrtie albă).

O latură care nu trebuie scăpată din vedere, atunci cînd se vorbește despre colecția „Emanuela“, este aceea a eleganței, a prezentării ei armonioase.

Desigur și colecțiile Cohen și Léon erau remarcabile prin sobrietatea lor : nici un exces de inscripționare, nici o „înzorzonare“ inutilă nu adumbrea limbajul mărcilor. O prezentare de efect a realizat și colecția Novak, alegînd ca fond neutru pentru montare, un carton de o nuanță gris, deschis, care contribuie la scoaterea în relief a mărciolr.

Colecția „Emanuela“ excelează însă, din acest punct de vedere în primul rînd, pentru a pune și mai bine în valoare fiecare piesă, a adoptat un format mai mic la foile de expunere, fapt care elimină orice „înghesuire“, pe fiecare pagină nefiind montate decît puține piese. Formatul a fost astfel ales încît să cuprindă bine atît scrisorile, cît și piesa de dimensiunile cele mai mari (ziarul „Zimbrulu-Vulturulu“).

Pe cadrilajul extrem de pal al hîrtiei, textele au fost dactilografiate direct, cu caractere minuscule, limitîndu-se la indicații extrem de laconice. Toate aceste elemente imprimă colecției un aspect general de o sobră eleganță.

Prin obținerea marelui premiu internațional la expoziția din Sofia, colecția „Emanuela“ a readus mărcile țării noastre la locul cel mai de frunte în palmaresul F.I.P., situîndu-le din nou în plutonul de frunte al filateliei clasice mondiale.

Promisiunea posesorului ei de a o prezenta și la noi în țară cu prilejul uneia dintre viitoarele mari manifestări filatelice oferă filateliștilor români perspectiva de a putea studia și admira în toată liniștea acest ansamblu de o valoare documentară cu totul ieșită din comun.

Urăm acestei colecții să se poată dezovlta și mai mult, atît în sectoarele expuse pînă în prezent, cît și de a se prezenta la viitoarele expoziții și cu emisiunile „Cuza“ și litografiate.

Cu aceasta, am ajuns la capătul trecerii în revistă a principalelor colecții de mărci românești din țară și de peste hotare, care au fost prezentate din 1959, încoace, la expozițiile filatelice cele mai importante.

Sectorul în care se simte nevoia de tot mai multă inițiativă este cel al colecțiilor de specializare și de studiu asupra emisiunilor românești. I se alătură domeniul atît de vast al istoriei poștale, prea puțin cercetat și în care mai este nespus de mult de lucrat.

Dr. N TRIPCOVICI
A.I.J.P.

PICTURA ROMÂNEASCĂ ÎN FILATELIE

Multe comori artistice ale ţării noastre care împodobeau locuinţele celor avuţi şi puteau fi admirate numai de unii privilegiaţi au fost redate poporului şi se păstrează în Galeria Naţională sau în alte muzee din ţară. Dintre aceste opere ale pictorilor români, multe reproduceri apar pe mărcile noastre poştale, îmbogăţind astfel filatelia românească şi, prin aceasta, popularizînd ideile generoase şi talentul acelor minunaţi artişti.

Pictura noastră îşi găseşte începuturile înainte de secolul al XIV-lea, fapt confirmat cu ocazia unor săpături executate sub biserica curţii domneşti de la Curtea de Argeş unde s-au găsit resturi de tencuială zugrăvită. Picturile de mari proporţii, monumentele, ce se găsesc în această biserică într-o stare bună de conservare, s-au putut identifica ca aparţinînd secolului al XIV-lea. Feriţi deocamdată de dominaţia turcească care se întinsese peste Peninsula Balcanică, românii aveau să ducă mai departe înfloritoare ARTĂ BIZANTINĂ, adică concepţia artistică care găsise „forme noi de reprezentare a personagiilor sacre, a omului şi a naturii". Meşterii munteni şi moldoveni, în special, aveau însă să interpreteze adeseori această influenţă artistică, cu originalitate, în spiritul „năzuinţelor specifice locale", fapt care a dus de la stilul bizantin care devenise în aceste ţări un stil naţional la „STILUL MOLDOVENESC" închegat pe vremea lui Ştefan cel Mare şi terminînd cu STILUL PICTURAL „BRÎNCOVENESC".

În primele secole — ca şi în Apus — compoziţiile picturale reprezentau scene mistice menite să exalteze sentimentele religioase ale credincioşilor, îndepărtîndu-i de atracţia vieţii pămînteşti şi sugerîndu-le aspiraţia la viaţa de apoi. Aceste compoziţii se caracterizează prin monumentalitate.

Ulterior, pictorii trec la scene mai pe înţelesul omului simplu ca povestiri din vieţile sfinţilor etc. multe dintre ele exprimate cu puternice influenţe din folclor, care stîrneau sentimentul de compasiune şi de interes pentru subiectul respectiv. Acum pereţii sînt acoperiţi cu scene de dimensiuni mai mici. Prin secolul al XVI-lea în Moldova se trece la pictura pe pereţii exteriori. Amintim de excepţionala compoziţie a „Judecăţii de apoi" de la Voroneţ (— Z. 2667.) De remarcat măestria cu care au fost redate în primele secole ale Evului Mediu unele personalităţi ale timpului, sau donatori ai bisericilor respective. Astfel în castelul Ambras din Tirol se găseşte tabloul domnitorului Vlad Ţepeş (executat în sec. XV-lea o copie la Muzeul oraşului Bucureşti) (Z.1905 şi coliţă Z.1911) ; la mînăstirea

Curtea de Argeş s-a găsit tabloul lui Mircea cel Bătrîn (— Z.2747) ; la Putna se găseşte tabloul lui Ştefan cel Mare (—Z.813); la Voroneţ, Ştefan cel Mare este pictat împreună cu familia sa (—Z.1745-6). Aceste opere ale trecutului, creaţii ale celor mai buni artişti ai timpului, parte dintre ei cunoscuţi, executate printr-o tehnică excepţională, în frescă şi mai rar în tempera, îşi păstrează şi azi minunatul colorit într-o stare admirabilă deşi unele dintre ele au o vechime de peste patru veacuri.

Pictura românească medievală cuprinde creaţia artistică a aproape cinci secole, adică din sec. XIV-lea pînă la începutul sec. XIX-lea cînd se poate considera că „s-a intrat cu adevărat în perioada modernă". Trecerea de la pictura religioasă la cea laică s-a făcut în a doua jumătate a sec. XVIII-lea, adică odată cu decăderea feudalismului şi ridicarea burgheziei. De la pictura religioasă s-a trecut iniţial la portret, care acum devine o simplă podoabă a unei locuinţe, făcută în scopul de a păstra figura unei persoane. Aici, trebuie să amintim de talentatul pictor Nicolae Polcovnicul, care este socotit ca precursor al picturii româneşti. De altă pictură nu poate fi vorba,

singur Brîncoveau, amator de artă decorativă, pusese, să i se picteze pe pereţii palatului de la Mogoşoaia scene şi peisagii.

Arta portretului nu a putut să pătrundă în mase datorită faptului că aceasta se limita la portrete de interes limitat. Legătura între pictori şi mase se stabileşte cînd „devin interpreţi ai năzuinţelor poporului, luptători revoluţionari". Trei revoluţionari de la 1848 Ion Negulici (autoportret — Z. 1181), Barbu Iscovescu (portretul lui Avram Iancu — Z. 340 şi 275; autoportret — Z. 1421) şi C. Daniel Rosenthal au înfăptuit această cotitură în evoluţia picturii româneşti. În portretele lor, figura personajului nu mai este înfăţişată simplist ci prin „redarea trăsăturii sale morale". — Subiectele se aleg dintre figurile de revoluţionari sau evocă lupta poporului pentru libertate. Astfel în „România revoluţionară" (Z. 1184) sau „România rupîndu-şi lanţurile" — Rosenthal înfăţişează sub forma unei alegorii istorica luptă din Dealul Spirii în care o mînă de ostaşi români, părăsiţi de cei care trădaseră revoluţia, au ţinut piept turcilor chemaţi, după cum se cunoaşte, de boierii reacţionari pentru a înăbuşi revoluţia de la 1848. Acest tablou este prima alegorie din pictura noastră, avînd deci o valoare istorică deosebită. În cel de al doilea tablou artistul aminteşte, de asemenea în mod alegoric istoricul act de la Islaz din 1848.

Pictorii din cea de-a doua jumătate a sec. XIX-lea vor exprima în operele lor sentimentele şi năzuinţele poporului român, de libertate şi independenţă a patriei. În acelaşi timp, prin tablourile lui Th. Aman, N. Grigorescu şi I. Andreescu pictura va atinge o „adevărată măestrie artistică" în care aceşti artişti vor reda cu talent specificul vieţii româneşti.

THEODOR AMAN a fost întemeietorul primei Şcoli de arte frumoase din ţara noastră şi organizatorul celei dintîi expoziţii de pictură. Marca poştală Z. 2792 redă unul din cele mai emoţionante momente ale actului de la 1859 „Hora Unirii", tablou al acestui ilustru precursor.

NICOLAE GRIGORESCU prin pictura sa însufleţită de dragoste pentru om şi natură, prin însemnătatea pe care ţăranul nostru" cu specificul său naţional" a căpătat-o în operele sale, înscrie o pagină nouă în istoria picturii româneşti. De la acest mare artist al penelului românesc avem cîteva reproduceri pe mărcile noastre poştale în care sînt redate minunate portrete ale oamenilor în mijlocul cărora a trăit: „Ţărancă cu maramă" Z. 2581; „Fetiţa cu basma roşie" — Z. 2729; „Izvorul" — Z. 688; „Rodica" — Z. 685; sau scene din viaţa satului ca: „Întoarcerea de la tîrg" — Z. 687; şi „Înapoierea de la cîmp" — Z. 1768.

Însoţind armata în războiul din 1877 marele nostru pictor a adus numeroase schiţe de pe cîmpul de luptă cu ajutorul cărora, ulterior, a realizat minunate tablouri în care a proslăvit vitejia soldatului romîn. Astfel avem marea compoziţie „Atacul de la Smîrdan" — Z. 1221 şi 1770, „Convoi de prizonieri" — Z. 686, şi faimoasele pînze „Gornistul" — Z. 1777 şi „Sentinela" — Z. 519 şi 2652. Un alt tablou istoric este „Dragoş şi zimbrul" — Z. 2738 apărut anul trecut pe marca poştală.

Dintre tablourile în „tonuri sumbre" ale lui IOAN ANDREESCU care îmbogăţesc albumele noastre sînt reproducerile după „Tîrgul de la Drăgaica", „Cumpăna satului" şi „Autoportretul" acestui chinuit artist, mort la 32 de ani în plină maturitate a talentului — Z. 1123—1125, precum şi „Modelul costumat" — Z. 2637.

Portretul lui „Nicolae Bălcescu" — Z. 2756; compoziţia alegorică „Deşteptarea României" — Z. 2768; un autoportret — Z. 1418 şi un „Nud" — Z. 2818 aparţin pictorului GH. TĂTĂRESCU, care s-a afirmat în pictura românească în special ca

portretist şi autor de subiecte revoluţionare.

„Tradiţia realistă" a picturii româneşti în secolul XX-lea este continuată de ŞTEFAN LUCHIAN, OCTAV BĂNCILĂ şi alţii. În operele lor apar pentru prima dată chipuri de muncitori, dramatice episoade din viaţa lor.

De la ŞTEFAN LUCHIAN avem patru reproduceri reuşite: „La împărţitul porumbului" — Z. 2654 în care „tematica ţărănească este abordată dramatic" — mulţimea înfometată îşi cere ameninţător drepturile sale de adevăraţi proprietari ai pămîntului pe care îl muncesc; „Moş Nicolae cobzarul" — Z. 2730; vestitele „Anemone în vasul albastru" — Z. 2734 cu colita — Z. 2735 şi „Un zugrav", auto-

portretul acestui mare artist — Z. 2571.

Celebrul tablou „1907" — Z. 1294 și 2653, evocare dramatică a răscoalelor țărănești, operă a pictorului OCTAV BĂNCILĂ este una dintre numeroasele pînze în care se oglindește realismul acestuia. Portretul artistului — Z. 1398 este executat de pictorul N. Popa.

Pe aceeași linie amintim de „Grivița 1933" — Z. 1347 a lui GABOR MIKLOSSI, „Chivuțele" — Z. 2638 de JEAN STERIADE — o pagină pitorească din Bucureștiul de acum 50 de ani; „Cosași odihnindu-se" — Z. 2582 în care unul dintre artiștii care au contribuit la dezvoltarea artei în țara noastră, CAMIL RESSU, redă cu deosebit talent expresia acestor truditi muncitori după o dimineață grea de muncă; în fine tabloul „Țesînd la Război" — Z. 2639 în care pictorul ȘT. DUMITRESCU reprezintă o scenă de muncă cotidiană în satele noastre.

Un artist care a evocat cu un talent deosebit în special figuri și momente importante și semnificative din istoria noastră este pictorul D. STOICA. Unul dintre cele mai reprezentative tablouri este „Intrarea lui Mihai Viteazul în Alba Iulia" — Z. 2791 și colița în care Voevodul, în fruntea impunătorului cortegiu, pare că ajunge la capătul unui drum, spre „țelul care l-a călăuzit de-a lungul istoriei: unirea tuturor românilor într-o singură țară".

În alte două piese — Z. 1592 și Z. 2668 — el ilustrează momente dramatice și totodată măreție ale bătăliei de la Mărășești care au consacrat vitejia oștașului român și dorința de libertate a poporului nostru.

Două mărci reușite — Z. 2816 și 2817 — reproducînd opere a doi reprezentanți de seamă ai artei românești N. TONIȚĂ și TH. PALADY, redau cu o deosebită măestrie frumusețea feminină în cele două „Nuduri" apărute într-o emisiune recentă.

„Casă la țară" — Z. 2580, opera unui alt maestru al picturii noastre, GHEORGHE PETRAȘCU; „Portret de fată"— —Z. 2769, de M. POP; „Compoziția" lui THEODORESCU SION—Z. 2769; minunatele „Marine" ale pictorului D. STIUBEJ—Z. 525—528 și 642—645; și „Horia"—Z.468, operă a unui artist necunoscut aflată la muzeul Brukenthal din Sibiu; „Mînăstirea Mihai Vodă" de LUIGI MAYER — Z. 2776 și „Trecerea Buzăului" de M. RAFFET, evocă aspecte inedite din țara noastră pe unde au trecut acești străini, întregesc inventarul bogatei pinacoteci filatelice românești.

După, instaurarea republicii, pictura românească a pornit pe o cale nouă spre „realitatea înconjurătoare". Datorită ridicării nivelului cultural și artistic al tineretului nostru și al sprijinului nelimitat acordat de Partid, arta în patria noastră înflorește, se ridică alți artiști care vor duce mai departe dragostea de frumos și talentul poporului român.

Aceștia vor îmbogăți și mai mult tematica „artă" îndrăgită atît de mult de filateliștii noștrii, ca și de cei din lumea întreagă.

Gen. col. rez.
C. SMIRNOV

ŞTAMPILELE DIN PERIOADA DE DUPA PROCLAMAREA REPUBLICII*)

Ştampilele poştale, ca şi cele pur filatelice, sînt piese de prim rang într-o colecţie, aceasta cu atît mai mult în actuala perioadă cînd „moda colecţiilor filatelice" se îndreaptă tot mai mult spre plicul circulat, spre ştampila poştală de toate tipurile, ştampila publicitară etc. Iată pentru ce consider că a sosit timpul pentru cunoaşterea ştampilelor din perioada republicii, pentru clasificarea lor astfel ca ele să fie la îndemîna filateliştilor, care să se folosească în colecţiile lor în cunoştinţă de cauză.

De la bun început trebuie reactualizat un vechi adevăr din domeniul ştampilografiei şi anume că o marcă poştală pe un plic circulat — în special dacă e obliterat cu o ştampilă interesantă — este o piesă de prim rang ; pe fragment de plic de asemenea îmbogăţeşte, înnobilează o colecţie, deslipită însă de pe plic ea va îndeplini numai funcţiunea de „marcă poştală ştampilată efectiv circulată". Cele de mai sus sînt un îndemn pentru filatelişti emanat din prezentul filatelic. Să nu ne fie „milă" să lipim pe plic o piesă filatelică cu tiraj redus. Ori de cîte ori avem rezerve în această direcţie să ne gîndim cît de rare şi valoroase sînt plicurile efectiv circulate, purtînd emisiunile cu tiraj redus din 1948 „1 Mai", „Aviaţia şi marina", „O.S.P.1948';, „Frăţia de arme româno-sovietică" etc. Asemenea plicuri sînt astăzi adevărate raritäţi moderne. Indiscutabil că o colecţie filatelică românească de după proclamarea Republicii, care conţine şi asemenea piese, este mai consistentă, mai apreciată, mai interesantă, mai valoroasă, îndeosebi cînd este vorba despre o colecţie de studiu, sau despre o colecţie pregătită pentru o expoziţie. Această succintă perspectivă asupra ştampilelor este suficientă pentru a demonstra cît de important este să facem ordine în domeniul ştampilelor, începînd cu cele poştale uzuale, care pentru cei neavizaţi nu reprezintă interes filatelic, pînă la ştampilele speciale filatelice sau ştampilele ocazionale ale organizaţiilor filatelice. În paranteză este necesar să se amintească şi faptul că în perioada de care ne ocupăm, ştampilele de „complezenţă", ştampilările „ulterioare" sînt destul de frecvente şi unor filatelişti nu trebuie să le amintim, că o asemenea operaţiune echivalează cu un fals, sau pur şi simplu cu pierderea valorii filatelice a mărcii.

*) Prezentul studiu este o variantă a unui capitol din lucrarea autorului „Piese filatelice româneşti emise după proclamarea republicii".

Cred că toţi filateliştii mai avansaţi îşi dau seama că a face ordine în domeniul ştampilografiei, începînd cu 1948, nu este un lucru uşor, ba dimpotrivă. Este cunoscut că ştampilele în general, dar în mod deosebit cele uzuale, de toate tipurile, au ieşit din sfera preocupărilor nu numai a aparatului poştal, ci chiar şi a filateliştilor. Ca o consecnţă nu putem vorbi nici despre o ştampilă tipic românească. Prezentul studiu — bazat pe cercetări îndelungate — va încerca să facă o ordine, o clasificare, după tipuri şi perioade, în primul rînd a multiplelor feluri de ştampile uzuale româneşti.

ŞTAMPILA POŞTALĂ UZUALĂ

Este acea ştampilă care este folosită în mod curent de oficiile poştale pentru anularea francaturii. Ea îndeplineşte mai multe funcţii : anulează francatura legală, fixează anul, ziua şi, în unele cazuri, ora anulării, indică localitatea de expediţe sau de sosire. Trebuie precizat că o ştampilă poştală uzuală este considerată ca un document legal, de care la nevoie ţin seamă toate organele administraţiei de stat.

Ştampilele uzuale în perioada la care ne referim sînt de mai multe tipuri.

a) Ştampila de format mare

Între cele două războaie, inclusiv perioada pînă la proclamarea republicii în România ştampila avea format mare. Aşa încît, pe drept putem spune că ştampila uzuală românească, din perioada modernă, prin tradiţie este o ştampilă de format

mare. Acest format s-a păstrat și după raionarea administrativ-teritorială a țării. De precizat că o uniformitate a literelor ștampilei lipsește și datorită diferențierii în denumirea localităților. Acest tip de ștampilă este mai puțin estetic, dînd o notă de piese cu „caracter administrativ" plicurilor circulate. Stampila format mare este cunoscută în mai multe variante.

— În orașe și reședințe de raion, ștampila purta, între două cercuri, numai denumirea localității și data la zi (vezi exemplele Rădăuți, Urziceni, Huedin).

— Un alt tip de ștampilă menționează și raionul, însă în diferite feluri. Cele mai frecvente ștampile de acest tip sînt cele care poartă, în partea de jos, inscripția prescurtată raion „Rn" și denumirea raionului respectiv (vezi exemple). Sînt ștampile de tip mare în care inscripția „raionul" apare întreg („raionul Oaș" etc.), iar la altele în loc de „raionul" se folosește cuvîntul „raion".

— Trebuie precizat că în privința „ștampilei mari", nu există o regulă, o ordine bine stabilită. Reproducem trei ștampile care se abat de la regula stabilită mai sus. Ștampila „Săcel raion Vișeu" este scrisă, în mod cursiv, în partea de sus a ștampilei. „Covasînți", iar jos „ARAD" fără cuvîntul raion este un alt tip, „Luduș" în partea de sus, iar

Clișeu micșorat

jos „Reg. Mureș A. M." este un al treilea tip și exemple de acest fel mai sînt. Fapt este că o ștampilă poștală tipizată de format mare n-a existat. Ștampilele poștale uzuale de format mare, în general, sînt scoase din uz între anii 1956 — 1960, — după această perioadă ele se mai păstrează la oficiile poștale cu totul întîmplător.

b) Ștampila de format mic de tradiție românească"

După anul 1956 ștampilele poștale uzuale de format mare, treptat, au început să fie înlocuite de o ștampilă de format mic amintind de frumoasele și mult apreciatele noastre ștampile din perioada clasică. Aceste ștampile se compun din următoarele: un dublu cerc, pe diametru, data, inclusiv ora de cartare, sub care aproape lipsită în partea inferioară a cercului interior, se află o literă cursivă a. b. c. etc. literă care indică ghișeul poștal respectiv. Se mai obișnuiește să se indice oficiul poștal și printr-o cifră.

La ștampila format mic distingem două tipuri principale. Tipul I, care indică denumirea localității, plus celelalte elemente care compun o ștampilă modernă — în general este vorba de localități mai mari, reședințe de raion sau regiune — (de exemplu Sighișoara, Năsăud) fără însă a se

Clișe e mărite

specifica regiunea în partea de jos a ștampilei. Tipul doi indică în partea de jos a dublului cerc denumirea regiunii (de exemplu Girișu de

Criș reg. Crișana, Baia-Mare reg. Maramureș, Sulina, reg.

Dobrogea, Dumitrești, reg. Ploiești).

Cîteva generalități despre aceste două tipuri de ștampile. Mărimea literelor — deși în toate cazurile sînt verzale, diferă în funcție de lungimea denumirii localității. La tipul II al acestei ștampile cuvîntul „regiunea" apare într-o formă prescurtată. Denumirea localității și a regiunii, în unele cazuri la dreapta și la stînga, este despărțită printr-o linioară.

Aceste tipuri de ștampile, care cu încetul par să contribuie în sfîrșit la apariția unei ștampile tipic românească, își mențin caracteristicile și după noua reorganizare administrativ - teritorială

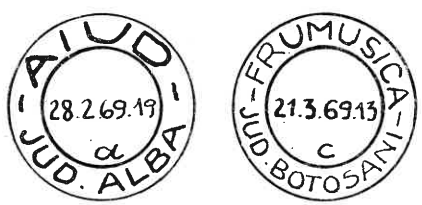

a țării (de exemplu Aiud jud. Alba, Frumușica Jud. Botoșani). Se pare că odată cu organizarea județelor ștampila tip regiune primește o uniformitate, rămînînd universală. (Adică ștampila cu dublu cerc în care denumirea localității este despărțită de cea a județului, la dreapta și la stînga, printr-o liniuță).

c) Ștampila mecanică automată sau semiautomată

Paralel cu tipurile de ștampile uzuale prezentate, s-au folosit în localități cu trafic poștal mare (de menționat că în unele localități din România ștampila mecanică a fost aplicată începînd cu deceniul al patrulea) au fost și sînt folosite pentru anularea corespondenței ștampilei

mecanice de mare randament. Primul tip, păstrat încă din deceniul al patrulea, se compune din ștampile succesive, despărțite între ele de linii. O particularitate care trebuie menționată este faptul că atît în partea de sus cît și în partea de jos, între diametrul și cercul interior, există o parte haşurată care dă o notă de eleganță ștampilei (vezi clișeul). Ștampila mecanică cu linia dreaptă — prima a fost folosită după anul 1948 — se compune din două cercuri întrerupte pe diametrul de două linii orizontale, care includ data, inclusiv ora, cartării corespondenței. Acest tip de ștampilă în semicercul

de sus poartă denumirea localității, iar în cel de jos numărul oficiului (de exemplu Tîrgu-Mureș Satu-Mare). Tipul uzual

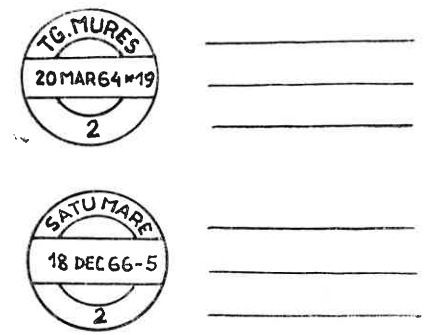

de aparate de ștampilare mecanică folosește în intervalele dintre ștampile 5 linii ondulate succesive. Acest tip de ștampilă este folosit pe scară largă în București (oficiile 1,3, 4, 5). O particularitate a acestei ștampile este că, în multe localități, în partea de jos a cercului nu se indică numărul oficiului poștal.

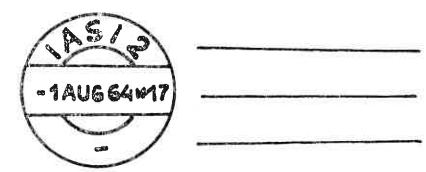

Cîteva lucruri mai trebuie precizate în legătură cu ștampilele poștale uzuale mecanice. În ultimul timp oficiile de cartare București folosesc literele A. B. C. Restul elementelor sînt aceleași ca și la ștampila cu 5 linii ondulate.

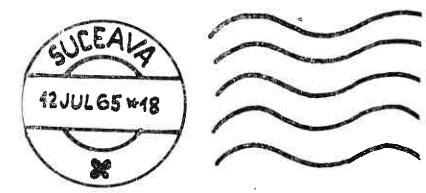

Ultimul tip de ștampilă mecanică se compune dintr-un cerc simplu cu trei linii O curiozitate filatelică care trebuie reținută este faptul că pe marcă — datorită amplasării inverse a ștampilei—apar numai linii ondulate. Deci, în cazul deslipirii de pe plic, nu se poate identifica localitatea de proveniență.

d) Ștampila poștală curentă cu destinație specială.

Sînt cîteva tipuri de ștampile curente care nu au un rol direct în anularea francaturii ; altele au o funcție poștală auxiliară fiind însă într-o strînsă legătură și cu filatelia. Numai

despre acest capitol s-ar putea scrie foarte mult, de aceea o să spicuim numai cîteva din multitudinea de exemple. O ștampilă tipică de acest gen este aceea care se aplică pe recomandate. Ștampila de recomandate pe lîngă convenționalul „R" poartă și denumirea

localității. O ștampilă foarte interesantă și destul de rară pe plic sau pe fragmente de plic este ovalul cu inscripția „De plată" (vezi clișeul). Această ștampilă înlocuiește în multe cazuri marca porto. Ștampila este formată din două cercuri ovale, în care în partea de sus se găsește inscripția „de plată" în partea de jos denumirea localității, iar la mijloc cuvîntul „lei" urmat de puncte pe care funcționarul poștal înscrie suma care urmează să fie încasată.

La scrisorile recomandate sau expres, care au fost predate după ridicarea corespondenței, în mod uzual se aplică o ștampilă cu cuvintele „după plecare" (în

unele cazuri în mod prescurtat „D. P."). Ștampila „după plecare" cunoaște foarte multe tipuri, dar descrierea lor depășește cadrul acestei lucrări.

Merită reținute din ștampilografia filatelică și ștampilele telegrafice precum și telegramele cu ștampila localității de emitere.

Interesante sînt ștampilele unor agenții poștale din localități mici — în ultimul timp numărul acestor agenții a sporit **foarte mult**. De reținut că ștampila agenției își păstrează, în general, forma convențională a ștampilei tip cu o singură excepție că înainte de denumirea localității apar prescurtat cuvintele „AG". Este impor-

tant de reținut că, în unele cazuri cu ani în urmă — ștampila agențiilor poștale nu purta nici forma convențională de cerc.

ȘTAMPILE TRANZIT

In traficul poștal, oficiile de tranzit îndeplinesc o funcție aparte. Printr-un personal mai calificat, printr-o experiență mai vastă, ele ușurează tranzitarea corespondenței. Aceste oficii poștale au ștampile cu mențiuni speciale.

Ștampila de tranzit, deși este o ștampilă uzuală, totuși ea trebuie considerată ca un capitol aparte din domeniul ștampilografiei, aceasta cu atît mai mult cu cît, în unele cazuri, această ștampilă nu anulează numai corespondența din localitatea respetcivă.

Iată cîteva din tipurile principale ale ștampilelor tranzit :

a) Tipul dominant al ștampilelor oficiilor tranzit este tradiționalul dublu cerc care în partea de sus poartă denumirea oficiului poștal, iar în partea de jos cuvîntul „tranzit" despărțit printr-o liniuță la dreapta și la stînga. Menționăm că acest tip de ștampilă indică printr-o literă și ghișeul poștal care a cartat corespondența (de exemplu Baia-Mare, Ploiești 2)

b) Un alt tip de ștampilă este un dublu cerc care numai în partea de sus poartă o inscripție, indicînd însă alături de denumirea localității și cuvîntul „tranzit" (de exemplu : Bacău 2 tranzit, Cluj tranzit, Craiova tranzit, Brăila 2 tranzit). De remarcat că la acest tip de ștampilă dimensiunile nu sînt aceleași. Bunăoară ștampila de la Brăila este cu mult mai mare decît cea de la Buzău. În rest, acest tip de ștampile au aceleași caracteristici ca cele de la punctul a.

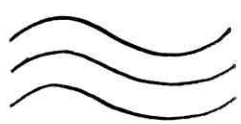

c) Oficiile poștale de tranzit au folosit și folosesc ștampile poștale mecanice, atît cele de tip cu trei linii drepte, cît și cele cu 3 și 5 linii ondulate.

d) În 1969 au fost introduse la oficiile poștale județene de tranzit, ștampile mecanice uniforme de mare randament. Acest tip de ștampilă are următoarele caracteristici : un cerc simplu — la mijloc cu o lamă în care se indică data, inclusiv ora efectuării cartării, care în partea de sus poartă denumirea localității, iar în partea de jos inscripția „Of. tranzit". De remarcat că acest tip de ștampilă e urmat de 3 linii ondulate. Pe mărci, în general, apar chiar aceste trei linii ondulate, întrucît ștampila propriuzisă e așezată în partea stîngă (probabil ca să fie complet vizibilă). Acest amănunt ridică și va ridica probleme filateliștilor care colecționează mărci ștampilate, căci marca, lucru de altfel arătat și într-un capitol precedent, deslipită de pe plic nu va putea fi identificată cînd a circulat. De reținut că un plic care poartă o ștampilă tranzit (în special înainte de 1968) este cu mult mai interesant decît cel care poartă o ștampilă de zi obișnuită.

ȘTAMPILA DE VAGOANE POȘTALE

Un domeniu de colecționare care prezintă un interes major pentru filateliștii specializați sînt plicurile obliterate de unități poștale ambulante sau cele legate de căile de comunicație. Plicurile sau fragmentele de plicuri cu asemenea obliterări sînt colecționate sau aparte sau ca părți componente, în contextul unei colecții România specializată.

Și la aceste tipuri de ștampile distingem pe cele tradiționale de dimensiuni mari, în prima perioadă după proclamarea republicii, urmate — după introducerea în circuitul poștal a ștampilei de format mic — de ștampila format dublu cerc, de dimensiumi obișnuite, descrisă detaliat la ștampila uzuală. Fără a intra în detalii totuși este necesară descrierea sumară a fiecărui tip.

a) **Ștampila format mare cu cifra mare.** A fost folosită și înaintea perioadei cu care ne ocupăm pe vagoane poștale. Ea are următoarele caracteristici : un cerc împărțit la mijloc prin două linii orizontale care închid data aplicării ștampilei. În semicercul de sus este înscrisă ruta vagonului, iar în semicercul de jos o cifră mare care

Clișeu micșorat

indică numărul oficiului (de exemplu Zimnicea-Roșiori 110).

b) Ștampila de format mare a fost folosită și de către unele oficii poștale din gări. Aceste ștampile au următoarele caracteristici. Un dublu cerc tăiat în două de două linii orizontale, care închid cifrele cu data aplicării ștampilei. Partea de sus a ștampilei între două semicercuri închide denumirea gării iar în partea de jos cuvîntul „gara" (de exemplu Cluj II Gara).

c) O ștampilă interesantă a poștei rutiere, avînd dimensiunea între ștampila mare și ștampila actuală standard, este aceea folosită de ambulanțe, fără însă a indica ruta. Ștampila se compune din următoarele : un dublu cerc, mai îngust ca la tipul mare, care în partea de sus poartă ca inscripție cuvîntul „ambulanță", iar în partea de jos un număr care indică numărul oficiului poștal mobil. Pe diametru, fără nici un încadrament, data de aplicare a ștampilei (de exemplu : Ambulanța 338).

d) La ștampila folosită în prezent în mod curent de vagoanele poștale distingem, în general, trei tipuri care se deosebesc prin modul în care localitățile din ruta ambulanței sînt despărțite de numărul vagonului poștal.

Ștampila se compune dintr-un dublu cerc care în partea de sus indică localitățile din ruta vagonului, iar în partea de jos inițialele V. P. (vagon poștal) și un număr.

— La primul tip inscripția de sus este despărțită de cea de jos, atît la dreapta cît și la stînga, de o linioară orizontală raportată la arcul cercului (de exemplu Praid-Brașov V. P. 210).

— La tipul doi inscripția de sus este despărțită de cea a vagonului printr-o rozetă în loc de linie (de exemplu Oradea—Teiuș—Buc. V P. 34).

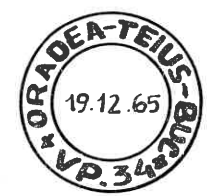

— La al treilea tip, între denumirea localității și a numărului vagonului poștal, nu

există nici un semn (de exemplu Abrud-Turda V.P. 310).

Trebuie reţinut că, în cele mai multe cazuri, ştampilele vagoanelor poştale sau ale ambulanţelor sînt uzate sau sînt aplicate cu un tuş necorespunzător. Cu atît mai mult trebuie preţuite plicurile cu ştampile citeţe, curate.

ŞTAMPILA PUBLICITARĂ

Este o ştampilă care prin text sau imagine (în unele cazuri prin ambele elemente) propagă o idee, popularizează un eveniment, o acţiune sau face reclamă. În ultimii ani, ştampilele de acest gen sînt tot mai ingenioase şi răspîndite şi de aceea tot mai mult îndrăgite de filateliști. De altfel şi pe plan mondial ştampila publicitară îşi cucereşte tot mai mult loc în colecţii şi exponate. Este indiscutabil că o asemenea piesă filatelică, dacă e bine sincronizată cu obiectul colecţiei, stîrneşte interes, face o colecţie mai bogată, mai interesantă, cu atît mai mult cînd o asemenea colecţie este destinată expunerii. În ce priveşte ştampilele publicitare sîntem, din păcate, rămaşi în urmă faţă de alte ţări cu tradiţie filatelică modernă, totuşi nu **am putea spune că patrimoniul** filatelic nu dispune de un fond de ştampile de acest tip.

Ştampilele publicitare din România au, în general, următoarele părţi componente : ştampila text — publicitar şi ştampila propriuzisă. Ele, în mod cronologic, se pot clasifica în felul următor :

a) Ştampila publicitară aplicată în francatura mecanică În această perioadă francaturile mecanice au o inscripţie legată de activitatea poştei sau a difuzării presei.

b) Pînă în anul 1960 ştampila publicitară a fost folosită ca mijloc de agitaţie politică. Vezi ştampilele închinate zilei de „23 August", „Zilei femeii" etc.

c) Ştampila publicitară de interes comercial ca : reclama pentru uniforme şcolare, pentru sacoşe de voiaj, popularizarea prosoapelor de in etc. (vezi clişeul ştampilelor).

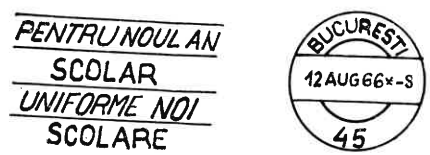

d) Ştampila publicitară a fost folosită pentru susţinerea

unor mari acţiuni de masă de interes cetăţenesc ca de exemplu în campania pentru menţinerea curăţeniei apelor. Iată inscripţii de pe trei ştampile :

„Nu murdăriţi cursurile de apă". „Să păstrăm curate apele ţării", „Epuraţi apele reziduale".

e) Ştampila publicitară a fost folosită pentru popularizarea unor jubileuri importante printre care, din punct de vedere filatelic, cea mai remarcabilă a fost „Centenarul mărcii poştale româneşti". Ştampila publicitară a centenarului a fost aplicată în următoarele localităţi : Bucureşti, Bucureşti 3, Cluj, Sibiu (o singură zi) Bacău Tg. Mureş, Suceava.

Mai recent a intrat în patrimoniul filatelic prin ştampile publicitare o interesantă manifestare „Al XII-lea Congres internaţional al viei şi a vinului

2—12 septembrie 1968 Bucureşti".

În ultimii ani şi poşta românească a făcut primii paşi — e drept timizi — pentru ilustrarea acestor ştampile publicitare. O asemenea ştampilă este cea aplicată la Bucureşti (Oficiile 1, 3, 45) cu prilejul „Lunii cadourilor" ediţia 1966 şi cu prilejul „Centenarului sistemului metric în România" tot în anul 1966, (vezi clişeul). Din

păcate aceste iniţiative salutare nu şi-au găsit continuare.

f) Anul 1968 a însemnat „afirmarea" ştampilei publicitare şi în artele plastice. Ne referim la ştampilele publicitare care fac propagandă unor

muzee şi colecţii de artă mai puţin frecventate. Să le înşiruim : Muzeul Simu, Muzeul Bacovia, Muzeul Dr. Babeş, Colecţia Severeanu, Muzeul

Storck, Muzeul de artă populară Dr. Minovici, Muzeul Zambaccian, Colecţia Dona. Aceste ştampile, ca în general ştampilele publicitare din România, trec pe toată lăţimea plicului, în mod succesiv, ştampila text.

Paralel cu ştampilele tip enunţate mai sus, au fost aplicate frumoase ştampile publicitare care nu trec pe toată lăţimea plicului şi care, în general, s-au aplicat lîngă ştampila de zi a poştei, deci pe faţă. Vezi clişeele: Colecţia Severeneanu, Muzeul Dr Marinescu,

Muzeul de istorie a municipiului Bucureşti.

Este important de reţinut că ştampila publicitară este şi va deveni o piesă filatelică de o tot mai mare căutare.

ŞTAMPILA POŞTALĂ SPECIALĂ

De la bun început se impune o definiţie. Ştampila poştală specială este aceea care se aplică de către poştă pe mărci sau pe plicuri prima zi cu prilejul apariţiei unei emisiuni. Alta este ştampila ocazională poştală care se aplică de către poştă cu prilejul unor congrese, întruniri, expoziţii etc. Ştampila poştală specială a cunoscut în ţara noastră perioade bine distincte.

a) Ştampila aplicată pe emisiunea „Recensămîntul din ianuarie 1948" a fost prima ştampilă poştală emisă după proclamarea republicii. Ştampila, ca şi multe altele emise după această dată, poartă şi inscripţia „Prima zi a emisiunii". Este bine cunoscut că în România n-a existat o ştampilă standard, care să confirme prima zi a punerii în circulaţie. Cu o singură excepţie, pînă în decembrie 1948, ştampilele speciale, la cerere, au fost aplicate pe blocuri de patru mărci sau pe plicuri emise de firme particulare, în deosebi de fosta firmă „Lionora". Plicurile prima zi ale acestei firme comerciale cu seria şi ştampila specială, cu indicarea zilei punerii în circulaţie, sînt piese filatelice frumoase şi interesante (vezi prima ştampilă specială).

b) Începînd cu luna decembrie 1948, stampilele speciale sînt aplicate pe efecte poştale emise oficial. Primele ştampile au fost aplicate în luna decembrie pe patru cartoane ilustrate „Munca în comunicaţii", „Nicolae Bălcescu", „Un an Republica Populară Română", „Organizaţia Sportului popular". Începînd cu prima emisiune a anului 1948 apar plicuri prima zi oficiale ce poartă o ştampilă specială care nu se

mai aplică la cererea filateliştilor pe mărci sau alte piese filatelice.

c) Din decembrie 1948 pînă în mai 1953, ştampilele speciale au o caracteristică aparte. Din legenda lor dispare inscripţia „Prima zi a emisiunii". În această perioadă remarcăm unele ştampile reuşite, mult îndrăgite de filateliști („Jocurile mondiale universitare de iarnă 1951", „Săptămîna muzicii româneşti 1951", „Centenarul I. L. Caragiale 1952", „Centenarul morţii lui N. V. Gogol 1951", „Ziua muncii 1952", „500 de ani de la naşterea lui Leonardo da Vinci 1952", „Centenarul N. Bălcescu 1952"), Trebuie reţinut de filateliști că aceste ştampile au fost aplicate pe plicuri cu tiraje foarte reduse deci şi ştampila ca atare trebuie considerată ca o piesă greu de procurat.

d) Începînd cu emisiunea dedicată lui Karl Marx, întemeietorul socialismului ştiinţific, adică din mai 1953, ştampilele poştale poartă din nou inscripţia „prima zi a emisiunii", ştampilele au o largă arie de teme şi unele dintre ele au o certă valoare artistică.

e) Între anii 1966 — 1967 poşta română a aplicat o ştampilă prima zi standard. Este o mare pierdere pentru filateliști că în această perioadă a emisiunilor de mărci poştale de largă inspiraţie, patrimoniul filatelic a fost lipsit de piese complimentare a căror absenţă se va face tot mai mult simţită,

f) Reluarea ştampilei „tematice" prima zi (se pare că în 1969, iarăşi a fost abandonată) începînd cu anul 1968 a însemnat nu numai recunoaşterea necesităţii de a umple un gol în filatelia română, ci şi o vădită dorinţă de a crea ceva superior faţă de trecut, în ce priveşte concepţia estetică de largă inspraţie, cît şi execuţia tehnică. În acest context trebuie menţionate ştampilele speciale ale emisiunilor „40 de ani de la introducerea telefoniei urbane automate". „Reproduceri de artă II".

Stîrneşte nedumerire faptul că pe unele ştampile speciale apare textul „prima zi a emisiunii", iar pe altele nu. Aşa, bunăoară, această inscripţie stereotipă apare pe ştampila specială a coliţei Luchian, a coliţei dedicată jocurilor olimpice de la Mexico, a emisiunii „Pionierii".

Renunţîndu-se la inscripţia convenţională din ştampila artistică, vor exista posibilităţi pentru soluţii artistice tot mai fericite.

Pentru a marca data primei zi, s-ar putea introduce eventual o ștampilă standard, care să poarte data punerii în circulație și să poată fi aplicată la cererea filateliștilor și după ce vor intra în posesia mărcilor abonate. În orice caz, actuala pluritate de soluții nu este bună și ar trebui să fie desființată.

În ce privește ștampilele speciale mai trebuie reținute două lucruri. Poșta română consideră că o marcă obliterată de o ștampilă specială (de altfel și ocazională poștală) are o valoare de francare integrală, deci plicul poate fi expediat fără a i se mai adăuga francatura. Dacă valoarea mărcii nu acoperă costul expedierii se obișnuiește să se aplice francatura necesară pe versoul plicului.

În al doilea rînd, trebuie reținut că o marcă poștală obliterată pe plic cu o ștampilă specială își păstrează valoarea filatelică integrală, adică valoarea mărcii neștampilate, plus valoarea plicului. Aceasta în cazul cel mai comun. De obicei — fiind vorba de plicuri cu tiraje foarte reduse — ele obțin prețuri filatelice de amator în raport cu interesul manifestat pentru plicul și ștampila respectivă.

ȘTAMPILA OCAZIONALĂ

Poșta română a folosit pe o scară destul de largă ștampila ocazională. Aproape în toate cazurile ele n-au fost aplicate pe mărci emise concret pentru evenimentul respectiv, conform cu planul de emisie al statului, ci pe mărci înrudite cu tema ștampilei ocazionale.

Distingem două tipuri de ștampile :

a) Tipul dominant nu menționează caracterul oficial al ștampilei prin cuvîntul „poștă" (ștampilele „Primul concurs și festival internațional George Enescu" 1958, „Al XV-lea campionat internațional de atletism" 1963, „Expoziția filatelică O.N.U." — 1962, „Al IV-lea Congres al cooperației

„de consum" 1963 „Congresul național de farmacie" 1963. Stampilele de mai sus au fost aplicate pe plicuri ocazionale. Ștampila ocazională prilejuită de cel de al II-lea Congres al P.C.R. a fost aplicată pe un carton ocazional și, la cerere, pe marca emisă cu prilejul Congresului.

b) Ștampila de acest tip care poartă mențiunea „poșta" (al VI-lea Congres Mondial Forestier).

De reținut că și prin aplicarea acestor ștampile poșta n-a considerat marca anulată, ea menținîndu-și puterea de francare. De asemenea și la aceste obliterări rămîne valabil principiul că ea are valoare filatelică cel puțin costul mărcii în stare neștampilată din catalog, plus valoarea plicului.

Plicurile cu ștampile ocazionale — avîndu-se în vedere că în general au un tiraj redus — sînt mult căutate de filateliști.

ȘTAMPILELE FRANCATURILOR MECANICE CU ELEMENTE PUBLICITARE

După cum se știe, francatura mecanică se compune, în general, din 3 elemente : marca propriu zisă, textul publicitar și ștampila la zi, care în cele mai multe cazuri constituie o parte componentă a francaturii mecanice. În contextul acestui capitol (și acestui situdiu), ne vom ocupa cu ultimele două elemente și în plus cu ștampila de control a francaturii mecanice.

a) Ștampila la zi : Din multitudinea de tipuri menționăm patru care au fost și sînt mai frecvente : Tip. I. Dublu cerc care în partea de sus indică localitatea, iar în partea de jos, în dreapta și stînga, între două rozete, numărul oficiului poștal iar pe diametru, în interiorul cercului mic, data aplicării ștampilei. Tip II. Cerc exterior și cerc interior întrerupte la diametru, în partea de sus denumirea localității, în partea de jos, între două rozete mai mari, aproape de diametru, denumirea localității, iar pe dia-

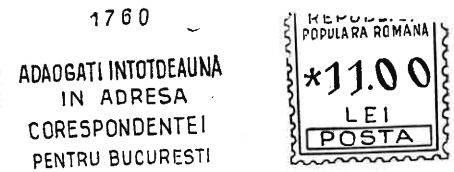

metru data cu cifre și litere mai mari. Tip. III. Ștampila este formată dintr-un singur cerc. În interior în partea de sus denumirea localității cu litere mari, în partea de jos între două rozete mari, aproape de diametru, numărul oficiului, mai sus de diametru data aplicării ștampilei. Tip IV. Este o ștampilă interesantă și foarte frumoasă care se compune din următoarele elemente : un dublu cerc ce poartă în partea de sus denumirea localității, iar în partea de jos, între două rozete mici, numărul oficiului poștal. În interiorul cercului mic este un pătrat care la mijloc, orizontal, are menționată data aplicării ștampilei.

b) Textul publicitar.

La cele mai multe ștampile cu francaturi mecanice, între marca și ștampilă se găsește denumirea instituției care a aplicat francatura mecanică. Sînt și cazuri cînd denumirea nu se găsește în acel loc, ci sub marcă. La francaturile mecanice aplicate de oficiile poștale pentru terți, în unele cazuri, în special în prima perioadă după proclamarea republicii, este uzual textul publicitar, uneori chiar și cu desene pentru propagandă poștală.

c) Ștampila de control.

Pînă la introducerea borderourilor de control pentru predarea corespondenței, oficiile poștale care cartau corespondența aplicau o ștampilă de control cu tuș negru sau verde. Ștampila, în toate cazurile, era octogonală în exterior, cu un cerc în interior. Iată cîteva tipuri ale acestei ștampile :

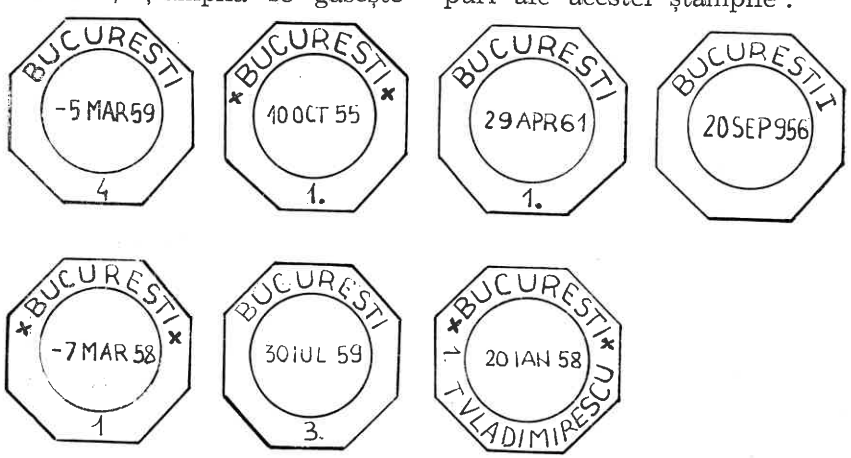

— În partea de sus a octogonului denumirea și numărul oficiului poștal, iar în partea de jos, între două rozete, cuvîntul „controlat". Pe diametru fără încadrament data aplicării ștampilei (vezi clișeul) ;

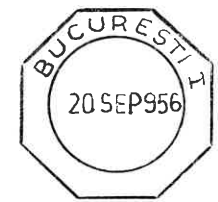

— În partea de sus a octogonului denumirea localității, iar în partea de jos numărul oficiului (vezi clișeul ștampilelor București I și București III).

— Ștampila cu aceleași caracteristici ca la tipul anterior, deosebindu-se însă prin aceea că denumirea localității este urmată de o rozetă la dreapta și la stînga (vezi clișeul).

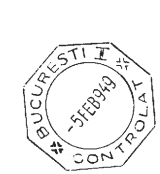

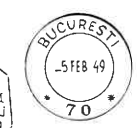

— Ștampila octogonală, cu cerc interior de dimensiune mai mică ca la tipurile anterioare, în partea de sus a octogonului poartă denumirea localității și numărul oficiului, iar pe diametru cifre cu litere și mai mari ca la tipul anterior.

— Ștampila octogonală cu cerc interior, în partea de sus poartă denumirea localității, iar în partea de jos, între două rozete, numărul oficiului și raionul (vezi clișeul „Tudor Vladimirescu") sau în partea de sus a octogonului, denumirea localității și a oficiului, iar în partea de jos numai denumirea raionului.

Merită de reținut de către acei filateliști pe care îi interesează ștampilele poștale, că plicurile sau fragmentele de plicuri purtînd asemenea ștampile vor fi tot mai greu de procurat avîndu-se în vedere că doar în foarte puține cazuri au fost păstrate. Deci, preocupări pentru a le avea în colecții !

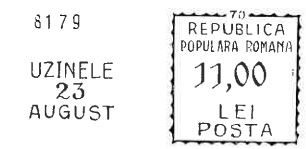

ȘTAMPILE ANACRONICE

Un capitol deosebit de interesant al ştampilografiei este colecţionarea ştampilelor anacronice. Cu puţină atenţie, le vom putea descoperi. Se poate afirma, cu certitudine, că asemenea ştampile vor deveni tot mai căutate şi tot mai greu de găsit din cauză că nimeni nu le dă atenţie şi ele se distrug în unele cazuri chiar dacă au trecut prin mîna unui colecţionar versat. Şi acum cîteva cuvinte despre ştampila anacronică.

a) Ştampila format mare evident că în 1968—1969 a devenit anacronică. Acest tip de ştampilă trebuia de mult scoasă din circulaţie şi totuşi ea se foloseşte încă în unele colţuri ale ţării chiar şi în prezent. Deci trebuie retinut că în ultimii ani toate tipurile de ştamplie mari sînt folosite anacronic.

b) După reorganizarea administrativ-teritorială a ţării era firesc să se efectueze şi schimbarea ştampilelor. Este un fapt nu prea îmbucurător pentru organizarea noastră poştală faptul că după un an şi ceva de la efectuarea reformei administrative mai sînt în circulaţie ştampile cu forma administrativă depăşită : „regiunea"

c) Un caracter anacronic, de format şi inscripţie, găsim şi la ştampilele de diferite tipuri. Şi astăzi mai găsim ştampile format mare aplicate la vagoane poştale, stampile mecanice anacronice cu trei linii care indică apartenenţa la regiune. Acelaş lucru în ce priveşte ştampilele de tranzit.

După această sumară trecere în revistă a problemelor mai importante care privesc toate tipurile de ştampile poştale de după 1948 cred că fiecare filatelist este convins cît de important este de a se cunoaşte, cerceta şi colecţiona piese filatelice cu ştampile poştale de toate tipurile.

Urmărind cu atenţie evoluţia filatelică se poate declara cu certitudine că aceste piese vor avea un cuvînt tot mai greu de spus, vor atîrna tot mai mult în balanţă, la aprecierea colecţiilor, la expoziţii şi în afara lor.

IOSIF MICU
(A.I.J.P.)

HÎRTIA LA EMISIUNEA DE MARCI UZUALE 1919-1926

Diversitatea hîrtiei întrebuinţate constituie — alături de varietate de nuanţe şi dinţături — o însuşire caracteristică a emisiunii de mărci uzuale 1919—1926.

Cunoscutul cercetător al acestei emisiuni, C. Celăreanu, a întreprins laborioase lucrări de sistematizare a tuturor varietăţilor de hîrtie apărute la această emisiune şi a avut amabilitatea de a ne pune la dispoziţie o primă contribuţie la clasificarea hîrtiei folosite. În lucrarea de faţă se prezintă concluziile d-sale, formulate după studierea unui bogat material de referinţă avut la îndemînă, iar, în continuare, cercetările de laborator efectuate de autor, asupra pieselor reprezentative ale varietăţilor identificate.

Scopul cercetărilor de laborator a constat în stabilirea unor metode expeditive de determinare a unor caracteristici ale hîrtiei, care să completeze metodele de investigaţie filatelică bazate, în general, pe o examinare a unei cantităţi foarte mari de material, pe experienţa îndelungată a cercetătorului şi pe elemente furnizate numai de simţurile omeneşti. Caracterizarea însuşirilor hîrtiei, examinată în acest mod este numai calitativă.

Aplicarea metodelor de analiză şi încercări pentru hîrtii — conform normelor uzuale de laborator sau standardizate la mărcile poştale este limitată, întrucît majoritatea acestor probe conduc la distrugerea sau degradarea materialului încercat.

Elaborarea unor metode expeditive și nedestructive, accesibile cercetătorului filatelist folosind mijloace tehnice simple și aparatură relativ ușor de procurat și de mînuit, a fost înlesnită de cercetările aprofundate menționate mai înainte.

Rezultatele primelor încercări de laborator pentru stabilirea acestor metode sînt încurajatoare, găsindu-se întotdeauna un echivalent cantitativ al caracterizării calitative.

În continuare, se prezintă sistematizarea efectuată de C. Celăreanu, cu caracterizările calitative formulate în baza cercetărilor d-sale, urmate de rezultatele determinărilor de laborator și compararea acestora.

Termenii pentru caracterizarea hîrtiei au fost menținuți conform celor adoptate în studiul menționat. Numerele între paranteze reprezintă varietatea definitivă în studiu și au fost păstrate și la denumirea probelor analizate.

A. CARACTERIZAREA HÎRTIEI LA EMISIUNEA DE MĂRCI UZUALE 1919-1926 (după C. Celăreanu)

Imposibilitatea de a procura imediat după război o cantitate suficientă de hîrtie corespunzătoare a condus, în mod firesc, la tipărirea mărcilor pe toate calitățile de hîrtie ce au putut fi aprovizionate, cu caracteristici foarte variate și anume :

—grosimea variabilă de la foiță la carton :

— structură : netedă ; aspră ; poroasă ; cu scame ; vărgată ; cu filigran ;

— aspect : mat ; lucios ; transparent ; nebulos ; gri ; alb ; gălbui ; roz (în transparență).

Studiile de față au fost efectuate pe mărci neobliterate, în blocuri, întrucît posibilitățile de identificare a hîrtiei sînt mai lesnicioase și mai sigure.

I. **Hîrtia gri x** (papier de guerre — Yvert ; Kriegs papier — Michel ; dickes graues Pap — Zumstein ; coarse greiysh paper — Gibbons).

Structura este aspră ; pasta neselecționată și neuniform repartizată prezintă părți îmbîcsite și ferestre ; aspectul gri gălbui mat sau lucios (rar) (1).

A fost întrebuințată exclusiv la tipărirea următoarelor valori din modelul „og" (apărute și pe hîrtie albă ordinară y) :

Bani 1, 5, 10, 15, 25 albastru 40 ; lei 1 verde.

În general, la hîrtia x se observă mici fragmente de scame ; unele mărci prezintă pe ambele fețe fire mai lungi (rar) la compoziția pastei (2).

De asemenea, unele valori prezintă ondulațiuni verticale sau orizontale neregulate, vizibile pe ambele fețe ale mărcii (rar).

II. **Hîrtia albă y** a fost întrebuițată la imprimarea următoarelor valori :

— model „cg" Bani 1, 5, 10, 15, 25, 40, 50 ; lei 1, 2 tipărite în 1919 — 1922 ;

— modelul „ci" Bani 3, 5, 10, 25, 30, 50, 60 ; lei 1, 2, 3, 5, 7,50, 10 tipărite în 1920—1926.

La hîrtia albă se mai deosebește :

a. **Hîrtia subțire** pînă la foiță (papir pélure ; dünnes bis zigaretten Papier ; verygthin paper) (3).

Valorile tipărite pe hîrtia subțire sînt rare ; se cunosc în blocuri valorile :

model „cg" Bani 5, 10, 25, brun ; lei 1 roz ;

model „ci" Bani 3, 5, 10, 25 brun, 30, 50 ; lei 1, 2 verde tip I, 3 roz mat, 3 roz portocaliu, 6 albastru.

b. **Hîrtia groasă** pînă la carton (papier — carton ; dickes bis karton Paper ; very thick paper) (4).

Unele valori pe hîrtie carton sînt rare ; se cunosc următoarele în blocuri :

model „cg" Bani 5, 10, 25, brun, 50 ; lei 1, 2 albastru ;

model „ci" Bani 3, 25 brun, 30, 50 ; lei 3 albastru 6 albastru.

c. **Hîrtia mijlocie** — pe această hîrtie au fost imprimate toate valorile.

Împărțirea hîrtiei după grosime trebuie înțeleasă cu oarecare toleranță.

Varietățile în ceea ce privește **structura și aspectul hîrtiei y** sînt următoarele :

1. **hîrtia cu scame** mijlocie (fil de soie ; Faser Papier granate paper) (5).

Scamele sînt lungi, albastre, vizibile și pe fața mărcii, diferite de cele întîlnite la hîrtia x ; provin din amestecul în pastă a deșeurilor de mătase.

2. **Hîrtia ondulată** de grosime mljlocie ; dungată ; costată (pap. cotélé ; geripptes Papier) (6).

Privită oblic, pe față prezintă ondulații verticale sau orizontale, dese sau mai rare, fine sau accentuate ușor de identificat : pe dos, guma apare neuniform aplicată întrucît este nevoită să urmeze ondulațiile hîrtiei.

Exemplarele pe hîrtie ondulată sînt foarte rar întîlnite; ele

sînt datorită procesului tehnologic de fabricare.

Se cunosc în blocuri :

— model „cg“ ondulat vertical : bani 1, 5, 10, 40, 50 ;

— model „cg“ ondulat orizontal : Bani 15, 25 albastru 50 ; lei 1 verde ;

model „ci“ ondulat vertical : Bani 10, 25, 25 roz, 30, 50, 60 ; Lei 2 verde T II, 5 brun T II, 6 oliv, 7,50.

— model „ci“ ondulat orizontal : Bani 30, 50 ; lei 1 violet.

3. **Hîrtia vărgată** groasă, mijlocie sau subţire (pap. vergé, gestreiftes Papier) (7) ; verticală, orizontală sau oblică vărgătura este alcătuită din linii sau fragmente de lungimi şi grosimi diferite dispuse oarecum paralel la intervale neregulate.

Este deci diferită de hîrtia vărgată întîlnită — de exemplu — la unele valori din emisiunea Principatelor Unite sau Cuza.

Apariţia acestei hîrtii datează de la finele anului 1925 ; se găseşte (rar) în blocuri pe diferitele grosimi de hîrtie indicate :

— model „cg“ vertical : Bani 5, 10, 25 brun ; lei 1 roz.

— model „cg“ orizont. : Bani 5, 10, 15, 25 brun, 25 albastru

— model „cg“ lei 1 roz, 1 v ;

— model „cg“ oblic Bani 5, 10

— model „ci“ vertical : Bani 3, 25 brun, 30 ; lei 3 albas.

— model „ci“ orizont. Bani 5, 25 brun. 50, 60 ; lei 1, 3 albastru, 3 brun T I+T II

— model „ci“ oblic : Bani 30 bani

4. **Hîrtia cu filigran mijlocie** (papier avec filigrane Papier unt Wasserzeichen) (8).

Filigranul este redus la o linie subţire verticală (f. rar) sau orizontală (rar) care taie un şir sau un rînd întreg de mărci, aceasta numai la un număr foarte restrîns de coale.

La hîrtia x s-a găsit filigran la valoarea de 10 b.

Există în blocuri pe hîrtie

— model „cg“ vertical : Bani 10, 25 brun ;

— model „cg“ orizontal : Bani 5, 10, 50 ;
Bani 10 verde, 25 brun, lei 1, 6 albastru ;

— model „ci“ vertical :

— model „ci“ orizontal : bani 3, 5, 10, 10 oliv, 25 br., 25 roz, 30, 50, 60 ; lei 1, 2 roz, 2 verde T I, II, III, 3 br. T I, 3 roz T I, 3 portocaliu, 3 carmin, 5 verde, 5 br. T I, II, 6 albastru, 6 roz, 7,50 şi 10.

5. **Hîrtia lucioasă** satinată este o hîrtie subţire sau mijlocie. Există (rar) şi hîrtie groasă cu luciu, mărcile tipărite

pe astfel de hîrtie prezenta un desen foarte clar şi sînt plăcute la vedere (9) şi (9a).

6. **Hîrtia transparentă** este în general subţire ; se găsesc (rar) mărci pe hîrtie mijlocie care prezintă transparenţă prin faptul că pasta nu a avut suficient clei în compoziţie.

7. **Hîrtia nouroasă mijlocie** (ceţoasă) albă sau gălbuie ; privită în zare arată o uşoară coloraţie roz ; este întîlnită numai la modelul „ci“ şi anume la valorile : Bani 10 verde, 5 verde (10).

8. **Hîrtia pestriţă mijlocie** are în compoziţie foarte mici puncte de culoare gălbuie ; se pot găsi (rar) la modelul „ci“ valorile Bani 50 galb. şi portocaliu 60 ;lei 3 albastru.

9. **Hîrtia gri-gălbuie** groasă, mijlocie sau subţire este destul de rar întîlnită. Se cunosc în blocuri valorile (11) :

— model „cg“ Bani 1, 5, 10, 25 brun, 40, 50 ; lei 1 roz, 2 roz ;

— model „ci“ Bani 3, 5, 25 brun, 30, 50, 60 ; lei 1 roz, 3 albastru

Catalogul indică „cote de amator“ sau puncte peste cota catalog numai la varietăţile de hîrtie foiţă, carton şi filigran, mărcile pe hîrtie ondulată, vărgată, pestriţă merită aceeaşi preţuire ; cele pe hîrtie lucioasă sau gri-gălbuie trebuie menţionate în catalog cu dreptul la o cotare în plus faţă de cele imprimate pe hîrtie obişnuită

10. **Hîrtie poroasă**. Atît la hîrtia x cît şi la variaţiile de hîrtie y apar uneori pori mari sau mici (12) şi (12a).

III. Din combinarea unora dintre caracteristicile privind grosimea, structura şi aspectul hîrtiei, rezultă pentru fiecare valoare numeroase varietăţi ; pentru vaolarea de 10 b. roşu (356) model „cg“, de exemplu, au fost identificate 20 de combinaţii diferite ale hîrtiei.

B. REZULTATUL ÎNCERCĂRILOR DE LABORATOR EFECTUATE ASUPRA HÎRTIEI LA EMISIUNEA DE MĂRCI UZUALE 1919-1926

Posibilitatea de comparare a rezultatelor de laborator şi reproducerea lor depinde de condiţionarea probelor supuse încercărilor. Pentru hîrtie şi carton, condiţionarea probelor se face la umiditatea relativă a aerului de 60—65% şi la tem-

peratura de 25 ± 5°C (STAS 3975-55).

Varietatea mărcilor cercetate a fost determinată, conform clasificării lui C. Celăreanu, pe mărci neuzate, care au fost spălate de gumă și condiționate conform prescripțiilor STAS 3975-55 în hidrostat automat.

Alegerea mărcilor neuzate și spălate ca material de analiză a fost determinată de necesitatea de a se evita efectul stampilelor grase asupra absorbției hîrtiei.

Probele condiționate au fost supuse următoarelor măsurători :

— format, cu precizie de 0,1 mm, măsurat cu riglă gradată de precizie, la 1/3 de la vîrful dinților ;

— greutate, cu precizie de 0,0001 g, măsurată cu balanța analitică, după condiționare, înainte și după spălarea gumei;

— grosime, cu precizie de 0,001 mm, măsurată cu micrometru cu indicator, înainte și după spălarea gumei.

Rezultatele măsurătorilor sînt prezentate în tabelul 1.

TABELUL 1

Nr. prob.	Varietatea hîrtiei	Greutatea în g		Grosimea în mm	
		cu gumă	fără gumă	cu gumă	fără gumă
0	1	2	3	4	5
1.	Hîrtie gri x cu luciu	0,0464	0,0387	0,095	0,080
2.	Hîrtie gri x cu scame	0,0512	0,0414	0,112	0,088
3.	Hîrtie albă y subțire	0,0407	0,0341	0,072	0,057
4.	Hîrtie albă y groasă	0,0633	0,0566	0,100	0,097
5.	Hîrtie cu scame mijlocie	0,0534	0,0477	0,085	0,078
6.	Hîrtie ondulată	0,0504	0,0350	0,090	0,063
7.	Hîrtie vărgată groasă	—	0,0520	—	0,080
8.	Hîrtie filigran mijlocie	0,0340	0,0340	0,066	0,060
9.	Hîrtie lucioasă (satinată)	0,0444	0,0372	0,066	0,058
9.a	Hîrtie lucioasă (satinată)	0,0521	0,0400	0,084	0,060
10.	Hîrtie nouroasă	0,0433	0,0385	0,074	0,074
11.	Hîrtie gri-gălbuie	0,0463	0,0355	0,083	0,061
12.	Hîrtie cu pori mari	0,0358	0,0323	0,067	0,057
12.a	Hîrtie cu pori mici	—	0,0527	—	0,084

În baza datelor obținute prin măsurătoarele directe, s-a procedat la calcularea gramajului o caractersitică specifică hîrtiei și care se exprimă prin greutatea pe metru pătrat a hîrtiei. Întrucît determinarea și gramarea prevăzute de standardul STAS 4745-55 necesită debitarea hîrtiei în exponate de dimensiunea 100×100 mm, s-a propus în cazul mărcilor, efectuarea măsurătorii pe marca întreagă la 1/3 de la vîrful dinților și cîntărirea de precizii, gramajul și grosimea stratului de clei, rezultînd din calcule. În tabelul 2 se prezintă rezultatul calculelor.

Nr. probei	Format mm	Suprafața mm	Gramaj g/m² cu gumă	Gramaj g/m² fără gumă	Grosimea gumei mm
0	1	2	3	4	5
1.	21,25 × 27,25	580	80,0	66,6	0,015
2.	22, 0 × 28, 0	615	82,0	66,4	0,024
3.	22, 3 × 28, 5	635	64,0	53,7	0,015
4.	22, 5 × 28, 5	640	99,0	67,0	0,003
5.	22, 0 × 28 5	623	85,5	57,0	0,007
6.	22, 5 × 28, 5	640	78,7	54,7	0,027
7.	32, 0 × 28, 3	650	—	80,0	—
8.	22, 5 × 28, 0	630	57,0	54,0	0,006
9.	22, 5 × 28, 5	640	69,5	58,1	0,008
9.a	22, 5 × 28, 0	630	82,5	63,5	0,024
10.	22, 5 × 28, 0	630	69,0	56,3	0,015
11.	22, 5 × 28, 5	640	72,4	55,5	0,022
12.	22, 5 × 28, 0	630	56,8	51,4	0,010
12.a	24, 0 × 28, 0	672	—	78,0	—

Gramajul hîrtiei (col 3 și 4, tabelul 2) rezultă din col. 2 și 3 tabelul 1, divizate la suprafața mărcii (col. 2 tabelul 2).

Grosimea stratului de gumă (col. 5 tabelul 2) rezultă din diferența dintre col. 5 și 4 tabelul 1.

În studiul Celăreanu sînt definite ca hîrtii groase varietățile (1) (2) (4) (7) și (12a) ; sînt încadrate ca hîrtii mijlocii varietățile (5 (6) (8) (9a) (10) și (11) ; iar ca hîrtii subțiri, varietățile (3) (9) și (12).

Regrupînd în tabelul 3 varietățile definite cu indicarea valorilor obținute din măsurători rezultă următoarea repartizare :

TABELUL 3

Varietatea hîrtiei	Nr. probei	Hîrtii groase		Hîrtii mijlocii		Hîrtii subțiri	
		gros mm	gramaj g/m²	gros mm	gramaj g/m²	gros mm	gramaj g/m²
H.gri×cu luciu	1	0,080	66,6				
H.gri×cu scame	2	0,088	66.4				
H.albă y groasă	4	0,097	67,0				
H.vărgată groasă	7	0,080	80.0				
H. cu pori mici	12a	0,084	78,0				
H.scame mijlocie	5			0,078	57.0		
H.ondulată mijlocie	6			0,063	54,7		
H. cu filigran mijl.	8			0,060	54.0		
H. lucioasă (satinată)	9a			0,060	53,5		
H.nouroasă	10			0,074	56,3		
H.gri-gălbuie	11			0,061	55,5		
H.albă y subțire	3					0,057	53'7
H.lucioasă satinată	9					0,058	54,0
H.cu pori mari	12					0,057	56,8
Valori medii		0,084	71,6	0,066	58,2	0,057	54,8

În general, pot fi definite ca hîrtii groase, pentru această emisie, hîrtiile peste 0,080 mm grosime, hîrtiile mijlocii vor fi cuprinse între 0,060 și 0,079 mm, iar hîrtiile subțiri, pînă la 0,059 mm grosime.

Tot din tabelul 3 rezultă și o corelare a gramajului hîrtiei cu grosimea, evidentă în special la hîrtile groase și cu unele interferențe de valori în varietățile mijlocii și subțiri, datorită în special gramajului mediu mai redus al hîrtiilor ondulate (6) și cu filigran (8).

Se poate considera că la emisiunea studiată, gramajul hîrtiei pentru diferitele grosimi se conține în limitele prezentate în tabelul 4, cu abaterile specifice varietăților cu neregularități în grosime.

TABELUL 4

Varietatea	Grosimi mm	Gramaj g/m²
Hîrtii groase	peste 0,080	peste 65
Hîrtii mijlocii	0,060 — 0,079	55 — 65
Hîrtii subțiri	pînă la 0,059	pînă la 55

CONCLUZII

Metodele de laborator expeditive și nedistructive propuse și verificate în cadrul experimentărilor au confirmat clasificarea hîrtiilor folosite la emisiunea de mărci uzuale 1919—1926, după studiul Celăreanu.

Aceste metode permit, de la caz la caz, atribuirea unor indici cantitativi la caracterizările calitative obișnuite și evitarea aprecierilor subiective.

Metodele propuse în lucrarea de față sînt în curs de perfecționare, în direcția stabilirii unor instrumente de măsură și aparatură accesibile cercurilor de cercetare filatelică.

Ing. T. ORĂDEANU

SCURTĂ PRIVIRE ASUPRA PLANŞELOR EMISIUNILOR LITOGRAFIATE ALE MĂRCILOR POŞTALE ROMÂNEŞTI DIN PERIOADA 1866–1872

O sinteză a contribuţiilor aduse de unii cercetători ca Birnbach, Dorning-Beckton, Poncelet, Wilson şi alţii pentru clarificarea emisiunilor româneşti din perioada anilor 1866-1872 nu a putut fi încă elaborată. Majoritatea lucrărilor apărute suferă prin aceea că încă nu au fost lămurite sistemele utilizate pentru imprimarea mărcilor din acea vreme, nu se ştie cum s-a făcut numerotarea clişeelor în blocul report sau în coala de mărci sau alte asemenea amănunte. Ar fi fost de dorit să se indice ce este un bloc report într-o coală, ce este o piatră, un clişeu, un tip sau o marcă într-un bloc sau coală de mărci şi pe cît posibil să se păstreze în tot conţinutul lucrărilor elaborate aceleaşi denumiri. Consider că aceste elemente sînt necesare nu numai pentru începători ci chiar şi pentru unii filateliști avansaţi, specialişti sau experţi.

Din corespondenţa pe care am avut-o cu Ed. Cohen, unul dintre cercetătorii mărcilor clasice româneşti, în legătură cu emisiunile litografiate din perioada anilor 1866-1872, acesta îmi scria la 8.V.1961.

„Studiile ce au apărut în decursul anilor în străinătate sînt foarte interesante, ceea ce nu vreau natural să zic că s-a ajuns la epuizare şi rezolvarea tuturor problemelor. Lucrarea lui Wassermann şi Frenkel, publicată în 1898, este în acest moment deja învechită şi ultrapasată de alte studii mai recente şi mai complete. Cred că actualmente cea mai bună lucrare ce trebuie citită de oricare colecţionar de mărci româneşti este aceea a lui Réné Poncelet, apărută într-o lungă serie de articole în revista „Philateliste Belge“ între anii 1932-1936“.

Tot Ed. Cohen considera că cel mai complet studiu al blocurilor report este acela a lui H. Birnbach, apărut sub formă de broşură la Berlin în 1933, care conţinea, în desene bine executate şi mărite, toate punctele de reper pentru determinarea diferitelor tipuri ce compun blocul report.

Evoluţia filateliei moderne arată unele tendinţe spre specializare. Un prim imbold în cercetarea mărcilor clasice româneşti a fost făcut, încă din anul 1895, de englezul Dürst, unul dintre primii filateliști care a atras atenţia colecţionarilor din acea vreme asupra diferitelor tipuri de mărci apărute în emisiunile anilor 1866/1870 şi 1871/1872.

Lucrarea lui Wassermann şi Frenkel, publicată în 1898, care tratează în mod sistematic fiecare emisiune dintre anii 1866 şi 1872, reprezintă un progres vădit în ce priveşte specializarea. În continuare, cercetători belgieni, englezi, francezi sau germani prin studiile publicate asupra unor valori izolate şi mai rar asupra unor emisiuni integrale, au trezit şi stimulat interesul pentru aceste emisiuni. Mai recent Dorning-Beckton, administratorul colecţiilor casei regale engleze a publicat, în anul 1927, o deosebită lucrare asupra emisiunilor româneşti pînă la 1872, iar în anul 1930, H. Birnbach, cu prilejul expoziţiei internaţionale „IPOSTA“, a publicat o sistematizare a retuşurilor româneşti pentru a deschide filateliştilor şi cercetătorilor un nou domeniu de colecţionare. Rezultatele obţinute însă par să fie minime deoarece la expoziţiile internaţionale încă nu s-a prezentat nimeni cu vre-o colecţie care să păstreze o ordine după tipurile de mărci din blocurile report.

O explicaţie ar fi pe de o parte necunoaşterea întocmirii unei astfel de colecţii specializate de către unii filateliști în lipsa unei literaturi de specialitate iar pe de altă parte faptul că mărcile acestor emisiuni clasice sînt greu accesibile colecţionării.

Nu pot să nu amintesc şi despre lucrarea lui Ed. Cohen, tipărită la Lisabona în 1950 „Considération sur quelques planches des emissions lithographies des timbres de Roumanie 1868-1872“ în care, în mod subtil, autorul ne introduce în marea taină a blocurilor report.

Nu mai puţin profund cunoscător al mărcilor litografiate romînești, Sir John Wilson a început în cursul anului 1958 publicarea unor serii de articole în legătură cu mărcile româneşti din perioada 1866-1872, în revista engleză „The London Philatelist“.

Dacă lucrările acestor cercetători ar fi fost traduse şi accesibile maselor mari de filateliști, fiecare colecţionar ar fi descoperit multe lucruri noi şi odată cu găsirea unor detalii

interesante ar fi crescut și bucuria de a colecționa, ceea ce ar fi condus la un avînt al filateliei și implicit la prezența unor astfel de exponate la expozițiile internaționale. În acest sens aș dori ca, în cele ce urmează, să prezint măcar dintr-o emisiune, date cît mai complete asupra unor valori și a tipurilor de imprimat, în vederea întocmirii unei astfel de colecții.

După cum ne este cunoscut emisiunile anilor 1866-1872 au fost executate prin litografiere. Această metodă de imprimare consta (fig. 1) în transmiterea,

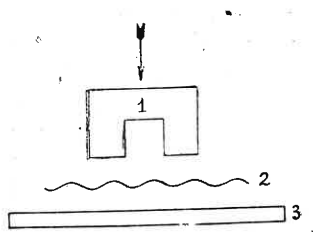

Fig. 1

cu ajutorul unei vopsele anume preparată pe o hîrtie de imprimat chinezească în stare umedă, a desenului inițial al mărcii (clișeul de piatră) obținut prin atac chimic pe o piatră litografică. Prin presarea hîrtiei de imprimat chinezească pe piatră litografică (fig, 2), care la rîndul ei prin presare este destinată multiplicării coalelor de mărci, desenul mărcii se transmite pietrei litografice (clișeul litografic). Clișeul de piatră prinde vopseaua numai în locurile în care vine în

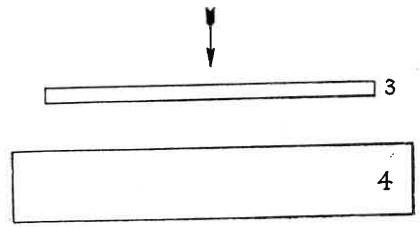

Fig. 2

contact cu hîrtia de imprimat chinezească. Deci pentru confecționarea unui clișeu litografic de 100 mărci trebuie să imprimăm pe hîrtia chinezească, prin deplasare, clișeul de piatră de 100 ori. Prin această metodă, coala sau colile de mărci tipărite ar prezenta un același tip de marcă. O simplificare adusă acestei metode, mult prea greoaie, a fost făcută prin executarea unui clișeu intermediar pe care s-a imprimat același desen de mai multe ori. Să presupunem că acest clișeu intermediar cuprinde, de regulă, un număr par (perechi) de mărci, de ex. : 10 mărci care pot reprezenta tot atîtea tipuri de mărci. Această grupare de 10 mărci va trebui acum deplasată pe hîrtia de imprimat chinezească după același procedeu descris mai sus, numai de 10 ori,

după care urmează să se transmită apoi pe piatra litografică, pentru a obține un clișeu litografic cu 100 mărci.

În acest fel munca de deplasare și transmitere a desenului de pe clișeele de piatră pe hîrtia chinezească, proces de lucru care trebuia să se execute cu o deosebită atenție și grijă, s-a ușurat prin confecționarea acestui clișeu intermediar sau piatră intermediară, cunoscut și sub denumirea de bloc report, adică piatră sau clișeu intermediar care se poate reporta de mai multe ori pe hîrtia chinezească. La emisiunile mărcilor românești, pietrele intermediare sînt compuse din numere par de 4 ; 6 : 8 respectiv 10 clișee de piatră care pot fi tot atîtea tipuri.

Aceste clișee de piatră, compuse din 4, 6, 8 respectiv 10 clișee, care pot reprezenta tot atîtea tipuri, au căpătat denumirea de clișee intermediare, bloc intermediar sau piatră intermediară, încetățenidu-se forma de blocuri report, adică clișee de piatră care se pot reporta de mai multe ori pe hîrtie chinezească.

Putem spune deci, că piatra litografică sau clișeul litografic de 100 mărci se compune din blocuri report de 4, 6, 8 sau 10 clișee de piatră de același tip sau de tipuri diferite. În cazul cînd pentru compunerea unei pietre litografice sau a unui clișeu litografic de 100 mărci se utilizează blocuri de 6, 8 sau 12 clișee de piatră de același tip și la compunerea unei astfel de pietre litografice cifra de 100 nu mai este divizibilă cu nici una din aceste cifre, în acest caz ne ajutăm, pînă la completarea cifrei de 100, cu cîteva clișee de piatră zise de umplutură care se mai numesc și apendici.

În cazul cînd clișeul litografic, prin completare, depășește cifra de 100, atunci unele clișee de piatră din blocul report se lasă albe (cîmpuri albe, clișee albe).

Putem cita, de exempul, emisiunea din februarie 1868, al cărui bloc report, format din 8 clișee de piatră, a fost transferat de 9 ori pe piatra litografică (de cîte trei ori pe trei rînduri orizontale) formînd deci un bloc principal central de 72 clișee. Restul de 28 clișee necesare pentru completarea pietrei litografice pînă la 100 clișee a fost adăugat în partea superioară, în partea inferioară, la dreapta sau la stînga blocului principal central, în forma cea mai variată și mai deosebit posibilă.

Astfel au fost construite pietre litografice de forme geometrice neregulate, prezentînd cîmpuri albe deosebit de variate.

Compunerea blocurilor de umplutură prezintă de obicei o grupare arbitrară de clișee de piatră de diferite tipuri și care de regulă au stat la bază compunerii blocurilor report. Afirmația se bazează pe faptul că nu toate colile de mărci poștale prezintă pentru o aceeași valoare aceleași blocuri de umplutură. Prin presare pentru multiplicare, pietrele litografice se uzează destul de repede. Astfel sîntem îndreptățiți să credem că pentru compunerea unei noi pietre litografice de aceeași valoare s-au folosit ori blocuri de umplutură de diferite tipuri, ori blocuri în care s-au înlocuit clișeele de piatră prin cîmpuri albe în cantitatea necesară. La aceste emisiuni marginile de coală terminate cu astfel de clișee de piatră sînt, pentru specialiști și cercetători, de o valoare deosebită pentru faptul că prin ele se poate stabili dacă la tipărirea coalei de mărci de aceeași valoare s-au utilizat sau nu, pietre litografice diferite. Și în cazul clișeelor intermediare sau al pietrelor intermediare, deplasarea și transmiterea desenului pe hîrtia chinezească trebuie să se facă cu multă grijă, deoarece altfel apar după aceea în mod constant pe piatra litografică, în fiecare clișeu, erori de imprimare a căror frecvență. este determinată de corecturile făcute pe piatra intermediară. Astfel, imediat după confecționarea pietrei intermediare, pot să apară pentru fiecare clișeu mici modificări la imaginea mărcii care pot proveni fie prin depunerea neintenționată a unor corpusculi străini între piatra intermediară și stratul de vopsea fie cînd hîrtia sau coala de imprimat se strînge la imprimare, fie în cazul cînd, este necesar ca însăși piatra intermediară să fie corectat imediat după confecționarea ei.

În studiul de față, mi-am propus să prezint unele date despre planșele emisiunilor litografiate ale unor mărci poștale românești din perioade 1866—1872.

Emisiunile mărcilor poștale românești de după anul 1865 sînt imprimate în culorile naționale roșu galben și albastru. Acolo unde nu s-a reușit cu aceste nuanțe de culori, s-a ales cel puțin o combinație a două dintre aceste culori, ca de ex.; marca de 25 bani din anul 1869 (Z. 24) în culorile albastru și galben, sau mărcile de 50 bani din anul 1869 (Z. 25) în culorile roșu și albastru. Excepție de la această regulă o face mărcile de 3 bani de culoare violet din emisiunile anului 1868/1870 (Z. 18) precum și marca de 25 bani de culoare cafenie din emisiunea anilor 1871/1872 (Z. 30).

Cu toate că au trecut mai bine de 30 ani de la marea expoziție filatelică internațională a Centenarului Mărcii Poștale Românești, și azi mai stăruie în memoria tuturor celor ce au văzut-o, printre alte raritați și colile originale ale emisiunilor clasice 1866/1870 și 1871/1872, expuse de Imprimeria Băncii de Stat (fosta Fabrică de timbre).

Expunerea acestui material a oferit filateliștilor și cercetătorilor din țară și străinătate posibilitatea de a studia și verifica o serie de piese de valoare nominală ale filateliei clasice românești, dintre care unele unice în lume.

Sub aspectul posibilității de documentare și studiu, ca membru în direcția expoziției filatelice internaționale a centenarului mărcii poștale și al poștei de stat, am căutat să indentific din piesele expuse, în primul rind, materialele cele mai valoroase aflate la această date în patrimoniul Imprimeriei Băncii de Stat.

Astfel din materialul expus au stîrnit senzație următoarele:

1866 — 20 parale. Tip I și Tip II, neuzat, negumat în coală de 200 buc. (Z. 16).

1866 — 20 parale Tip I și Tip I; două coli, fiecare a 200 buc.; una dintre coli reprezintă în ultimul rînd de jos, marca Nr. 5, detașată și prinsă șarniere; colile sînt neuzate și negumate (Z. 16).

1868/1870 — 2 bani portocaliu neuzat prezentat în coală de 100 mărci (Z. 17). Coala este reîntregită la ultimul rînd jos unde marca Nr. 5 este prinsă în șarniere.

1868/1870 — 3 bani violet închis neuzat, prezentat în coală de 100 buc. din care două mărci lipsă în ultimul rînd jos și anume: mărcile Nr. 6. și 7; marca din colțul stînga, sus, este ruptă (Z. 18).

1868/1870 — 4 bani albastru pe hîrtie gălbuie, neuzat, prezentat în coală de 100 buc. Coala este reîntregită la ultimul rînd jos, unde marca Nr. 6 este prinsă cu șarniere (Z. 19).

1868/1870 — 18 bani carmin roșu, neuzat, fragment margine de

coală stînga sus, de 14 bucăți pe trei rînduri din care primul rînd a patru bucăți, cu marca din mijlocul rîndului doi reîntregită (Z. 20).

1871/1872 — 5 bani roșu, neuzat, nedantelat, în coală de 100 buc. cu marca Nr. 7 din ultimul rînd jos, tăiată și lipsă (Z. 26).

1871/1872 — 15 bani roșu, neuzat, nedantelat, în coală de 100 buc. din care marca Nr. 9 din ultimul rînd jos, lipsă iar marca Nr. 10 decupată și prinsă cu șarniere (Z. 29).

1872 — 25 parale sepia, neuzată în coală de 100 buc. din care marca Nr. 8 din ultimul rînd jos, lipsă (Z. 33).

1872 — 10 bani albastru oțel, neuzat, nedantelată, imprimare defectuoasă, prezentată în coală de 100 mărci. Coloana doua dantelată pe ambele laturi, are pe parcurs dantelura ruptă. Marca Nr. 7 din ultimul rînd, partea inferioară decupată și prinsă cu șarniere (Z 34 a)

1872 — 50 bani albastru și roșu, neuzat, nedantelat, impresiune defectuoasă, prezentată în coală de 100 buc. din care ultima marcă din rîndul 6, de la stînga la dreapta, lipsă. (Z. 35).

Cu excepția emisiunilor anilor 1865 și 1866, pietrele litografice care serveau pentru tipărirea mărcilor poștale se caracterizează prin faptul că nu au o formă regulată și nici identică pentru toate emisiunile sau valorile.

Numărul mărcilor care compun clișeul intermediar (blocul report) variază aproape pentru fiecare emisiune. Astfel blocul report al emisiunii din august 1866 se compune din 6 mărci dispuse pe două rînduri orizontale a trei mărci fiecare rînd ; cel al emisiunii din februarie 1868 se compune din 8 mărci dispuse tot pe două rînduri orizontale a cîte 4 mărci fiecare rînd ; în schimb, blocul report al emisiunii din aprilie 1869 se compune din 4 mărci dispuse pe un singur rînd orizontal, în timp ce blocul report al emisiunii din ianuarie 1871 este format din 10 mărci dispuse pe două coloane a cîte 5 mărci fiecare coloană etc., acestea fiind date ca exemple.

EMISIUNEA ANULUI 1868 (FEBRUARIE)

Pietrele litografice ale acestei emisiuni au fost obținute cu ajutorul unui clișeu intermediar (bloc report) format din 8 clișee simple numerotate de la 1 la 8 și dispuse pe două rînduri orizontale a 4 clișee fiecare rînd.

Acest clișeu intermediar a fost transferat de 9 ori pe piatra litografică, adică, de cîte trei ori pe trei rînduri orizontale, formînd deci un corp principal central de 72 clișee simple (mărci) la care au fost atașate încă 28 clișee pentru a completa piatra litografică de 100 clișee simple (mărcii).

După modul de așezare a celor 28 clișee simple, s-au putut determina pînă în prezent 3 forme : A, B și C, ale acestor pietre litografice.

— *Forma A. fig. 3* se recunoaște prin aceea că au fost atașate la dreapta corpului central principal, 6 rînduri orizontale din care două rînduri a trei clișee simple și patru rînduri a două clișee, în total 14 clișee simple și la partea inferioară un rînd orizontal de 14 clișee simple.

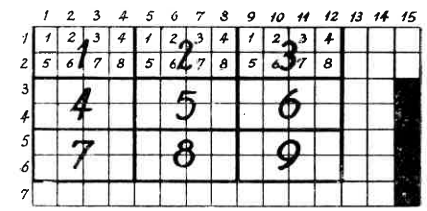

Fig. 3

Piatra litografică se compune din două rînduri orizontale de 15 clișee simple și din 5 rînduri orizontale a 14 clișee simple, în total 100 clișee simple. Cele 5 clișee albe (cîmpuri goale, oarbe) se află așezate vertical în partea dreaptă a pietrei litografice, la capătul ultimelor 5 rînduri orizontale.

— *Forma B. fig. 4* se distinge prin faptul că, la dreapta

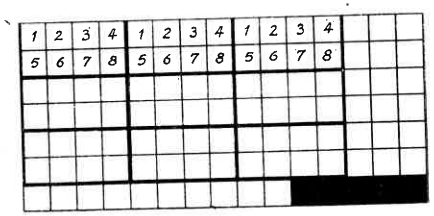

Fig. 4

corpului central principal, au fost atașate 6 rînduri orizontale a 3 clișee fiecare rînd, în total 18 clișee simple iar la partea inferioară un singur rînd orizontal format din 10 clișee simple.

Piatra litografică este deci compusă din 6 rînduri orizontale a 15 clișee simple, fiecare rînd, și dintr-un al 7-lea rînd format din 10 clișee simple și 5 cîmpuri albe, în total deci 10 clișee simple; cîmpurile albe nu se socotesc.

— *Forma C fig. 5* este forma B răsturnată de două ori (odată de sus în jos și a doua oară de la dreapta la stînga). Astfel cele trei rînduri orizontale cîte trei clișee simple fiecare rînd, au fost adăugate la stînga corpului central principal în timp ce la partea superioară, în dreapta, a fost atașat un rînd orizontal format din 10 clișee simple și 5 cîmpuri albe. Piatra litografică se compune deci dintr-un rînd orizontal de 10 clișee simple și din 6 rînduri a 15 clișee simple fiecare rînd, cele 5 cîmpuri albe găsindu-se acum în partea stîngă a primului rînd orizontal.

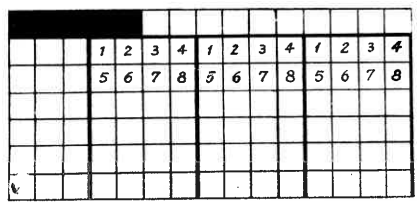

Cunoscînd cele 8 clișee care formează blocul report, cu alte cuvinte cunoscînd compoziția blocului report de tipuri de clișee, se pune întrebarea care este ordinea numerelor, tipurilor sau clișeelor care formează anexele corpului central principal, care socotim că trebuie să fie formate din aceleași tipuri sau clișee ale blocului report? Cunoscînd deci aceste anexe cărora li se mai spune și „apendici", putem determina compoziția întregii pietre litografice și deci a coalei de mărci.

Pietrele litografice utilizate pentru imprimarea acestei emisiuni sînt multiple și se disting între ele prin forma lor, după cum s-a arătat mai sus, precum și prin tipurile de clișee simple, utilizate pentru compunerea apendicilor și care depinde de felul cum au fost scoase din blocul report și transferate pe piatra litografică. Unele pietre litografice sînt deja cunoscute, în timp ce existența altora este presupusă judecînd după compoziția numerelor de tipuri scoase din blocul report și care diferă de la o piatră la alta.

A. VALOAREA DE 2 BANI DIN EMISIUNEA ANULUI 1868

a. Prima piatră litografică.

Pentru determinarea compoziției acestei pietre litografice, Poncelet și Dorning-Beckton citează două blocuri de mărci dintre care unul de 9 mărci făcînd parte din colțul superior dreapta al colii și un altul de 18 mărci cu trei spații albe făcînd parte din colțul inferior dreapta. Aceste două blocuri de mărci au condus la existența unei pietre litografice de forma A, în care cele 14 clișee simple adăugate la dreapta corpului principal central, ar putea fi constituite din următoarele tipuri (fig. 6). Se

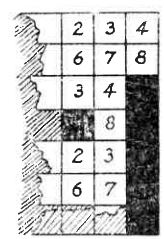

Fig. 6

observă că prima marcă din rîndul 4, n-a putut fi încă identificată. Ed. Cohen presupune că aceasta ar fi de tipul 7, doarece pentru un tehnician topograf este mai ușor de a desface și transfera perechi de clișee simple din blocul report, decît clișee simple izolate. Obținerea unei perechi de clișee simple orizontale de tip 8—7 sau a unei perechi verticale de tip 7 în partea superioară și de tip 2 în partea inferioară, ar putea rezolva această problemă. Deasemeni pentru determinarea compoziției tipurilor din ultimul rînd orizontal, cercetătorul Zoscsak, bazîndu-se pe un bloc de 12 mărci făcînd parte din colțul inferior stînga, a cărui compoziție era (fig. 7), precum și pe

5-6—7-8-5-6
5-6-7-8-1-2

Fig. 7

un bloc de 18 mărci citat mai sus de Poncelet și Dorning-Beckton, deduce că cele 14 mărci din acest ultim rînd ar cuprinde următoarele tipuri

5—6—7—8-1—2—3-4—1—2—3
4—1-2

Ed. Cohen afirmă posibilitatea existenței acestei compoziții deoarece a 5-a marcă din al 2-lea rînd al blocului citat de Zoscsak, prezintă defectul la

inscripţia „FOSTA“ în loc de „POSTA“, eroare care nu se găseşte decît numai în colile primei pietre litografice. De altfel afirmaţia s-a bazat pe un bloc uzat de 24 mărci (6 rînduri a 4 mărci fiecare rînd) din care compoziţia tipurilor din rîndul 5 şi 6 prezintă acelaşi defect „FOSTA“ în loc de „POSTA“. În această situaţie piatra litografică prezintă compoziţia din fig 8.

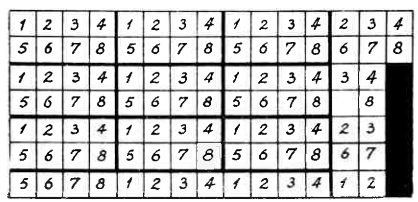

Fig. 8

În legătură cu determinarea tipului primei mărci din rîndul 4, din partea ataşată la corpul principal central, Ed. Cohen afirmă că prin obţinerea unei perechi verticale de tip 7 în partea superioară si de tip 2 în partea inferioară ar putea rezolva această problemă.

Eu socotesc că nu este posibilă, deoarece această pereche verticală mai apare odată în colţul vertical dreapta jos, situaţie cînd se poate confunda ca poziţie.

Determinarea acestei perechi verticale se poate face numai cînd putem obţine un bloc de mărci (vezi fig. 8 col. 13, 14 rîndul 4 şi 5). Ca şi Ed. Cohen, presupun că această marcă ar fi totuşi de tipul 7.

b. **A doua piatră litografică.**

Se afirma că s-ar fi utilizat o a doua piatră litografică de aceeaşi formă A, avînd cele 14 mărci anexate în partea dreaptă a blocului principal central, cu aceeaşi compoziţie a tipurilor folosite ca şi pentru prima piatra litografica, dar al carei ultim rînd orizontal prezintă după cum se vede în următoarea compoziţie :

1—2—3—4—1—2—3—4—1 —2—3
4—1—2

Afirmaţia făcută de Zoscsak nu a putut fi verificată, fiind acceptată de cercetătorii filatelişti sub rezerva unei viitoare confirmări.

c. **A treia piatră litografică.**

Publicaţia filatelică „LONDON PHILATELIST“ din anul 1921, sub semnătura lui Dorning-Beckton prezintă fotografia unei coale întregi de forma B, de culoare orange deschis, din valoarea de 2 bani 1868.

Cele 18 mărci anexate la dreapta corpului principal central sînt compuse prin repetarea de trei ori a unui bloc report de 6 mărci al cărui prim rînd cuprinde tipurile : 1—2—3, iar rîndul 2, tipurile 5—6—7 ; deasemeni rîndul orizontal de 10 mărci, adăugat la partea inferioară stînga a corpului central principal, este compus din tipurile indicate mai jos :

1—2—3—4 - 5 - 6 - 7 - 8—1 - 2

Această coală de mărci este confirmată de un bloc de 4 mărci din colţul inferior stînga al coalei, ale cărei tipuri prezintă următoarea compoziţie (coloana 1, 2, rîndul 6, 7) după cum se vede în fig. 9 şi care a fost vîndut la o licitaţie în anul 1935 (Van Dieten lot Nr. 239.)

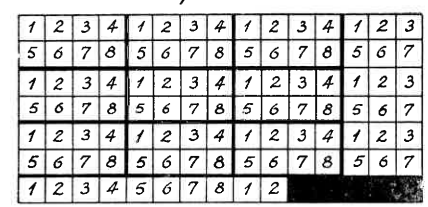

Fig. 9

Forma B a acestei pietre litografice se prezintă cu următoarea compoziţie a tipurilor de clişee ; fig. 9.

d. **A patra piatră litografică.**

Colecţia Dorning-Bekton poseda un bloc de 6 mărci din valoarea de doi bani, făcînd parte din colţul inferior dreapta al coalei de mărci, a cărui compoziţie prezenta următoarele tipuri de clişee : Acest bloc de mărci nu-şi găseşte loc în nici una dintre pietrele litografice menţionate, de unde tragem concluzia că ar putea exista şi o piatră litografică a cărei formă şi compoziţie rămîne încă necunoscută.

3—4—4

7—8—8

B. VALOAREA DE 18 BANI DIN EMISIUNEA 1868.

Valoarea de 18 bani este aceea pentru care avem cele mai puţine indicaţii asupra numărului şi compoziţiei pietrelor litografice.

Această valoare, ţinînd seama de întrebuinţarea pentru care a fost destinată, a avut unul dintre tirajele cele mai mari din întreaga emisiune. Datorită acestei situaţii, blocurile de mărci în stare nouă sînt aproape necunoscute. În unele colecţii particulare se mai găsesc unele mărci uzate în blocuri, ca de ex :

— blocul de 20 mărci uzate din fosta colecţie Rothschild
— blocul de 12 mărci uzate din fosta colecţie Witzleben
— blocul de 9 mărci uzate din fosta colecţie Birn-

bach precum și mai multe blocuri de 4 mărci în stare uzată toate avînd aceeași compoziție regulată a tipurilor de clișee care compun blocul report și care nu permiteau nici o deducție asupra așezării lor în coala de mărci.

Datorită lui Ed. Cohen, în a cărui colecție (astăzi celebra colecție Tomassini — Italia) se găsea un bloc de 8 mărci uzate format din două rînduri orizontale a cîte 4 mărci pe fiecare rînd și ale căror tipuri de clișee erau aceleași pe cele două rînduri (fig. 10) s-au putut stabili unele lucruri și pune la punct unele îndoieli

1—2—3—4
1—2—3—4

Fig 10

care au persistat pînă în anul 1958 cînd, odată cu deschiderea expoziției internaționale a Centenarului mărcii poștale românești și a expunerii unui

Fig. 11

bloc de 18 bani carmin-roșu fig. 11., acesta a putut determina în mod definitiv tipurile de clișe a blocului report, utilizate pentru una din pietrele litografice, despre care vom vorbi mai jos.

Apare evident și e mai mult ca sigur că marca poștală de 18 bani a fost tipărită cu ajutorul mai multor pietre litografice. Cunoscînd că la imprimarea litografică se produce o uzură rapidă a pietrelor sau mai bine spus a desenului de pe piatră care formează așa zisa planșă și comparînd cu alte valori deja citate, cu un tiraj mult mai redus dar pentru care s-a putut stabili existența a 3, 4 și chiar 5 planșe, s-a dedus și pentru valoarea de 18 bani existența mai multor planșe. În lucrarea sa, Ed. Cohen prezintă cîteva forme de planșe care au fost admise ca existente stabilite după unele blocuri izolate, identificate ca făcînd parte din unul din colțurile marginale de coală și de care voi vorbi mai jos. Cu acest prilej Ed. Cohen a remarcat unele nepotriviri față de cele expuse de Birnbach în lucrarea sa: „Die Rekonstruktion der Umdruckblocks der rumänischen Briefmarkenausgaben von 1866—1872“ în legătură cu numerotarea tipurilor de clișee care formează blocul report, punîndu-și problema dacă tipul de clișeu care a fost cosiderat pînă în prezent ca numărul 1 este într-adevăr prima marcă din primul rînd orizontal (blocul report). Tot pentru identificarea acestui bloc report, Ed. Cohen s-a servit de diferite piese marginale de coală precum și de blocul de 8 mărci uzate descris mai sus, care l-au dus la concluzia că ordinea actuală admisă prin lucrarea lui Birnbach trebuie să fie inversată, adică tipurile de clișee nr. 1 pînă la 4 să devină tipurile nr. 5 pînă la 8 și viceversa, adică tipurile de clișee cu nr. 5 pînă al 8 să devină nr. 1 pînă la 4. Într-un cuvînt primul rînd orizontal al planșei intermediare (a blocului report) a fost constituit de Birnbach din tipurile 5 pînă la 8 și al doilea rînd orizontal a fost constituit din tipurile 1 pînă la 4.

Îndoiala lui Ed. Cohen a fost adusă la cunoștința lui Poncelet, care și-a însușit-o și chiar a publicat-o în revista belgiană „Philatelist Belge“ din anul 1935 (pag. 147).

Pentru a putea da un verdict definitiv și a putea confirma constatările sale, fără teama de a fi tras concluzii false, Ed. Cohen a trebuit să aștepte pînă la sfîrșitul anului 1958, cînd cu prilejul Expoziției centenarului mărcii poștale românești a fost expusă cea

mai mare parte din colecţia Fabricii de timbre între care şi un fragment de coală din colţul superior stînga din valoarea de 18 bani carmin-roşu, emisia anului 1868, care i-au fost aduse la cunoştinţă atît de cercetătorul Vadas Dionisie cît şi de semnatarul acestor rînduri.

Fragmentul este compus din 14 mărci aşezate pe trei rînduri din care 4 mărci pe primul rînd iar pe celelalte două rînduri cîte 5 mărci, prima marcă din primul rînd fiind lipsă. Blocul prezintă marca nr. 3 din rîndul doi tăiată cu lama de jur împrejur şi aşezată aproape vizibil, din nou, la locul ei. Forma acestui bloc este după cum se vede în fig. 12,

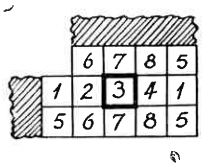

Fig. 12

iar numerotarea tipurilor este redată după lucrarea lui Birnbach. În articolul „Cîteva observaţii asupra mărcilor clasice româneşti" publicat în revista „Filatelia" nr. 1 din 1959, Vadasz Dionisie, cunoscut cercetător al mărcilor clasice româneşti, decedat la începutul anului 1959, a prezentat blocul de mai sus ca o dovadă deplină a celor susţinute de Ed. Cohen, după care numerotarea tipurilor aşa cum a fost făcută de Birnbach este greşită. Această numerotare trebuie să fie inversată, tipul considerat pînă acum drept nr. 5 fiind de fapt nr. 1, tipul nr. 6 fiind tipul nr. 2, tipul nr. 7 fiind tipul nr. 3, iar tipul nr. 8 fiind de fapt tipul nr. 4 Această remarcă a fost făcută şi de cercetătorul englez I.L.N. Best din Londra care a fost comunicată revistei noastre „Filatelia" şi publicată în nr. 12 din 1965. În legătură cu acest fragment de coală şi cu numerotarea lui, Ed. Cohen, ca urmare a informaţiilor filatelice pe care i le-am furnizat, în scrisoarea din 16 mai 1959, îmi scria : „Am fost plăcut surprins aflînd de existenţa unui bloc marginal al mărcii de 18 bani, a cărui compoziţie confirmă constatarea pe care o făcusem mai de mult, că numerotarea tipurilor blocului report trebuie modificată".

Este mai mult ca sigur, că cele trei forme ale planşelor A, B şi C citate la începutul acestui capitol (emisiunea februarie 1868) au fost utilizate pentru această valoare.

Zoscsak menţionează existenţa unei a patra forme, compusă dintr-un rînd vertical de

6 mărci în partea stîngă şi două rînduri verticale, fiecare de cîte 6 mărci în partea dreaptă a corpului principal central, plus un rînd orizontal de 10 mărci în partea inferioară stînga. Cercetătorii au avut îndoieli asupra acestei forme bizare, pentru faptul că ea reprezintă pentru tehnicienii din tipografie însărcinaţi cu confecţionarea planşei, o muncă destul de complicată de care au tot interesul să scape.

Iată cîteva dintre piesele studiate de Ed Cohen în urma cărora se pot trage unele concluzii :

a) Două exemplare izolate, margine de coală superioară, clişeu de tip 6 după numerotarea Birnbach sau de tipul 2, după numerotarea inversată, numerotarea Cohen.

Dacă se consideră numerotarea Birnbach justă, atunci o astfel de piesă poate să provină numai dintr-o planşă de forma C, la care cele 8 tipuri de clişee ale blocului report se găsesc în suită orizontală, în rîndul anexă al laturii superioare, dreapta, a colii.

Dacă numerotarea Cohen se consideră justă, exemplarul fiind în acest caz de tipul 2, aceasta ar putea proveni din oricare planşă avînd forma A, B sau C.

b) Un exemplar colţ de coală din partea inferioară stînga, de tip 1 după numerotarea Birnbach sau de tip 5 după numerotarea Cohen, adică numerotarea inversată.

În prima ipoteză (numerotarea Birnbach) acest exemplar, poate să aparţină unei planşe de forma A sau C, al cărui rînd anexă la partea inferioară stînga începe cu tipul 1 ; în a doua ipoteză, (numerotarea Cohen) aceasta poate să provină de la o planşă de forma C, cu compoziţia tipurilor descrisă de Dorning-Beckton şi de R. Poncelet pentru planşa cu nr. 1 a valorii de 3 bani — violet închis — emisiunea 1868/1870, adică pe scurt cele 18 mărci anexă la partea stîngă a corpului central principal sînt obţinute prin transferul repetat de 3 ori unul sub altul al unui bloc de 6 mărci, ale cărui 3 mărci din primul rînd sînt clişee de tipul : 1-2-3, iar celelalte 3 mărci din rîndul 2 sînt de tipul : 5-6-7.

c) Un exemplar, colţ de coală din partea superioară stînga de tipul 5 după numerotarea Birnbach, sau de tipul 1, după numerotarea Cohen. În prima ipoteză, acesta nu poate să aparţină vreunei formaţii sau combinaţii citate ; în a doua ipoteză, acesta ar putea proveni din oricare planşă avînd forma A, B sau C.

d) Un exemplar colţ de coală din partea superioară stînga de tipul 8 după numerotarea Birnbach sau de tipul 4, după numerotarea inversată Cohen.

e) Un exemplar colţ de coală din partea superioară dreaptă de tipul 8 după numerotarea Birnbach sau de tipul 4, după numerotarea Cohen.

f) Un exemplar colţ de coală din partea inferioară stînga, de tipul 8 după numerotarea Birnbach sau de tipul 4 după numerotarea Cohen.

Niciunul dintre exemplarele indicate sub literele a, b şi c nu poate fi plasat în nici una din compoziţiile deja citate ale formelor A. B sau C.

g) Un bloc de 8 mărci dispus pe două rînduri orizontale de cîte 4 mărci pe fiecare rînd, fiecare din cele două rînduri orizontale fiind compuse din clişee de acelaşi tip fig. 13, după

1—2—3—4
1—2—3-4

Fig. 13

numerotarea Birnbach şi fig. 14 după numerotarea Cohen.

5—6—7—8
5—6—7—8

Fig. 14

În ipoteza Birnbach, blocul de mărci ar putea să facă parte dintr-o planşă de forma C, în care rîndul anexă la partea superioară dreaptă a colii ar fi

1-2-3
5-6-7
1—2—3
5—6—7
1—2—3
5—6—7

Fig. 15

compus mai întîi din două mărci al căror clişeu tip urmează a fi stabilit, urmate de 8 mărci conţinînd clişeele tip de la numărul 1 pînă la 8, adică o planşă avînd o compoziţie asemănătoare cu planşa nr. III, descrisă de Dorning-Beckton pentru valoarea de 4 bani albastru din emisiunea 1868/1870 de forma C, după cum urmează : cele 18 mărci anexă la partea stîngă a corpului principal central, sînt compuse dintr-un bloc de 6 mărci ale căror clişee de tipul 1-2-3 şi 5-6-7 după cum se vede din fig. 15 sînt repetate de 3 ori unul sub altul. Rîndul orizontal de 10 mărci, adăugat la partea superioară din dreapta colii este compus din ur-

mătoarele clişee tip 6-7-1-2-3-4-5-6-7-8.

În această formă blocul se poate plasa în primul şi al doilea rînd orizontal al colii ; dar din nefericire marginea superioară a blocului de dimensiuni normale nu lasă să se tragă concluzia, că ar face parte din acea margine de coală.

În ipoteza numerotării tipurilor de clişee după Cohen şi dacă blocul este compus din clişeele tip : 5-6-7-8, atunci el se plasează într-o planşă de forma A sau B, al cărui rînd orizontal anexă la partea inferioară din stînga planşei este compus din clişeele tip nr. 1 pînă la 8 urmate de două mărci ale căror clişee tip urmează a fi stabilite.

Blocul se compune în acest caz din mărcile de tipul 5 pînă la 8 aşezate în rîndurile orizontale 6 şi 7 din coală. Nici de data aceasta însă, marginea inferioară a blocului de mărci nu lasă să se tragă concluzia că ar face parte din acea margine de coală.

După cum se observă, în legătură cu valoarea de 18 bani, există încă multe neclarităţi. Exemplarele studiate de Ed. Cohen permit foarte multe ipoteze şi conduc la presupunerea unei mari varietăţi de planşe despre care însă nu se poate cunoaşte mai nimic.

Din cele expuse deducem însă că marca de 18 bani trebuie să fi fost imprimată prin folosirea mai multor planşe. Ţinînd seama de exemplarele margine de coală cunoscute, cercetătorul englez I.L.N. Best din Londra presupune, după cele menţionate de Cohen, că s-ar fi folosit numai două planşe din care una de forma C, corespunzătoare primelor tiraje şi alta de forma B, corespunzătoare tirajelor din anul 1869.

Pentru aprofundarea studiului acestei coli de 18 bani ne sînt necesare în primul rînd exemplare margine de coală, cu precizarea culorii lor (roz, roz-lila, roşu, roşu-violaceu, roşu-portocaliu, carmin etc.) a hîrtiei de imprimat (groasă, subţire, lucioasă, albă, galbenă) şi pe cît posibil a tipurilor de clişee cu indicarea numărului de poziţie, fie după Birnbach. fie după Cohen.

Cercetarea blocurilor report, este de domeniul filateliei ştiinţifice.

Baza cercetărilor emisiunilor litografice o constituie reconstrucţia acestor blocuri report.

Lucrarea de faţă constituie o parte a concluziilor ce ar putea fi desprinse din cercetarea amănunţită a exemplarelor citate.

Completarea studierii acestor materiale ar conduce la noi date cu privire la determinarea caracteristicilor fiecărui tip, a semnelor particulare ale anumitor clișee tip din blocul report și în special a poziției mărcilor în coală.

Ing. MIHAI POPOVICI
(A.I.J.P.)

BIBLIOGRAFIE

ED. COHEN — Consideration sur quelques emission litthographiées des timbres de Roumanie 1868—1872. Lisbonne 1950.

HEINRICH BIRNBACH — Die Rekonstruktion der Umdruckblocks der rumänischen Briefmarken von 1886—1872. Berlin. 1933.

IDEM — Emisiunile românești 1866—1872. Revista „Filatelia pentru toți" nr. 17 și 18 din 1933

VADÁSZ DIONISIE — Cîteva observații asupra mărcilor clasice românești (1865—1872). Revista „Filatelia" nr. 1. din 1959.

I.L.N. BEST — Semne caracteristice la blocurile report a emisiunilor litografiate. Revista „Filatelia" nr. 12 din 1965.

W.DORNING-BECKTON — Notes up on the different plates used for certain values of the issue 1866, 1867, 1868, 1870 and 1872. (A paper read before the Royal Philatelic Society London 1921).

SIR JOHN WILSON-BART — „Roumania The 1868 Issue". The London Philatelist 1958.

ZECE ANI DE ACTIVITATE MAXIMAFILA (1959—1969)

Vizitatorii expoziției filatelice „București" 1958 și „Centenarul mărcii poștale românești" 1958 au avut plăcuta surpriză de a vedea expuse, pentru prima dată în țara noastră, colecții de ilustrate maxime, aparținînd unor filateliști români sau străini.

Acesta a fost, putem spune, momentul care a marcat apariția „în public" a maximafiliei

românești, prilejul de a participa competitiv la două manifestări filatelice de amploare și de a trezi interesul colecționarilor pentru o nouă ramură a filateliei, care cunoaște în prezent o dezvoltare impetuoasă.

Încurajați de aceste succese și de aprecierile favorabile ale publicului vizitator, un mănunchi de pasionați filateliști au organizat în anul 1959, un cerc de studii maximafile în cadrul A.F.R.

Pe plan local, luase ființă o grupă maximafilă încă din septembrie 1957, în orașul Bacău, cu ocazia celei de a II-a Expoziții filatelice, unde de asemenea au fost prezentate interesante exponate de ilustrate maxime.

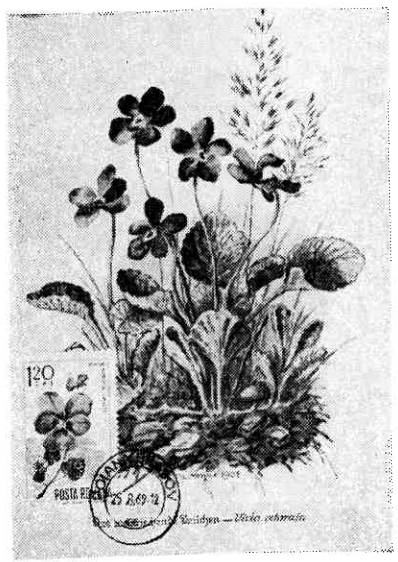

Colecționarea de ilustrate maxime în țara noastră are un trecut impresionant. Este demn de menționat faptul că încă în catalogul Expoziției filatelice din orașul Sibiu (24—30 iulie 1938) figurează la poziția 39 exponatul „Cărții poștale francate pe fața ilustratei", prezentat de Bertha Dengel.

Acestea sînt precursoarele ilustratelor maxime de astăzi, așa numitele T.C.V.-uri („timbre côté vue"), cu mărci aplicate pe fața anterioară a cărții poștale ilustrate.

Prezentăm cititorilor noștri o ilustrată maximă realizată în anul 1912 cu marca poștei locale de 3 Heller cafeniu și c.p. ilustrată reprezentînd stațiunea climaterică Păltiniș (Hohe Rinne) din județul Sibiu.* Marca este anulată cu ștampila specială Siebenburgscher Karpathen-Verein-Section Hermannstadt".

În articolul „Maximafilia — o nouă preocupare în filatelie" publicat în „Îndrumarul filatelistului" 1968, pag. 38—42,

*) Direcțiunea stațiunii „Hohe Rinne" (Păltiniș) a fost autorizată încă din anul 1895 de către poșta maghiară, să emită mărci proprii pentru serviciul de cursă pînă la oficiul poștal cel mai apropiat.

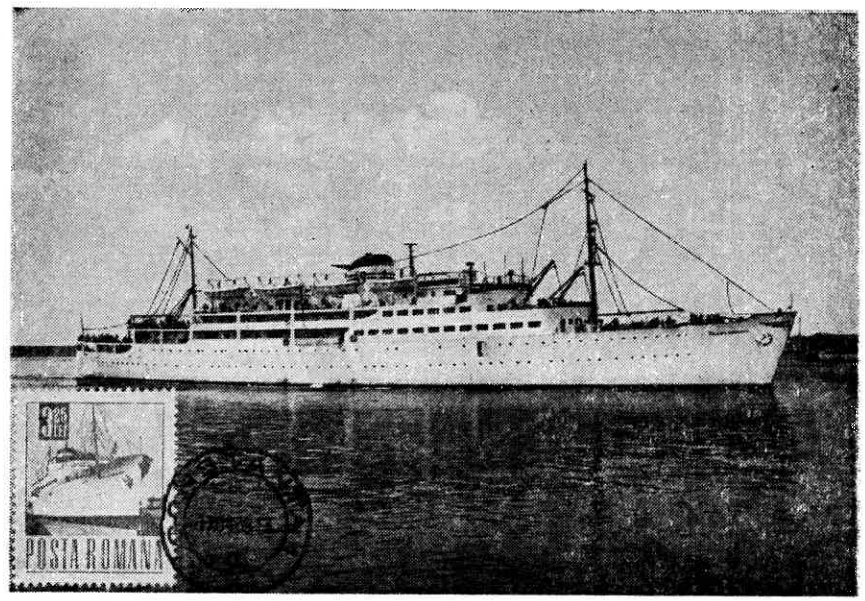

precum și în revista „Filatelia", am prezentat cele mai vechi ilustrate maxime românești cunoscute.

La acestea se adună ilustrata maximă realizată cu marca poștală 10 bani verde (CMR 103) din emisiunea Carol I 1893/99 și obliterată la 10 septembrie 1900. Din păcate, întrucît pe verso, alături de adresă nu era spațiu suficient pentru corespondență, ilustrata este scrisă pe fața anterioară. (Colecția D-lui Georges Naudet — Președinte adjunct al Asociației „Les Maximaphiles Français").

De asemenea, ilustratele maxime cu marca poștală 15 bani violet (CMR 220) din seria Carol I uzuale 1909/13, obliterată în 1909 și 20 lei „Semicentenarul Regatului" 1931 (CMR 401).

Desigur aceste realizări au un caracter sporadic și poate întîmplător.

Constituirea cercului de studii maximafile și apoi a Secției de maximafilie în anul 1965, reprezintă „startul" unei activități oragnizate cu perseverență și răbdare.

S-a intensificat acțiunea de propagandă, de îndrumare a

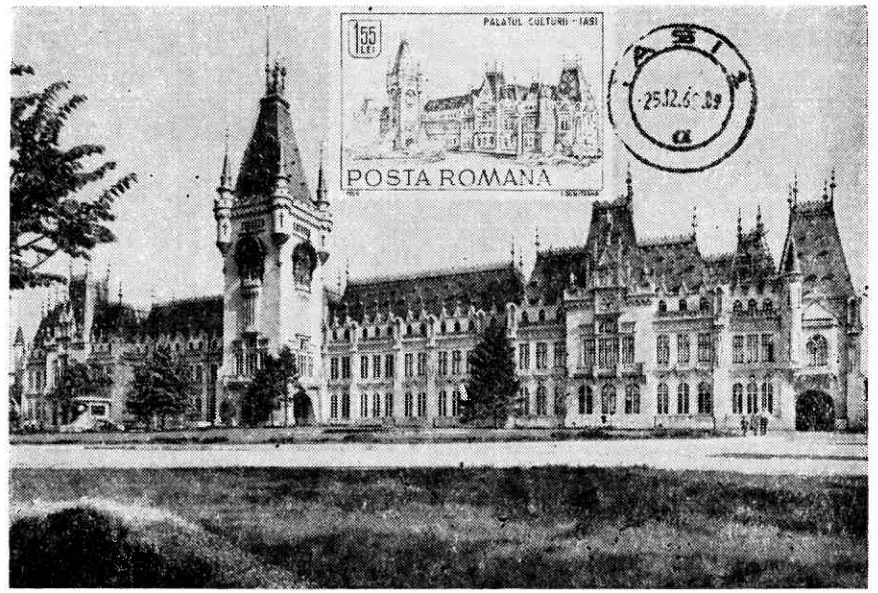

colecționarilor și atragerea de noi membri, coordonarea activității grupelor maximafile din țară și stabilirea de legături de colaborare cu Societăți și cluburi maximafile din străinătate.

Membrii secției de maximafilie au participat la diferite expoziții locale, naționale și internaționale, unde au obținut numeroase distincții.

Pe lîngă rubrica maxmafilă, care apare aproape lunar în revista „Filatelia" au fost publicate articole și relatări în reviste filatelice sau maximafile din străinătate. Din acestea menționăm :

— „În căutarea regulilor maximafile internaționale" — de Const. Pavlovschi — revista „Les Maximaphiles Français" nr. 191/1964 pag. 9—11.

— „O piesă maximafilă rară" de dr. Valeriu Neaga, idem nr. 210/1965, pag. 11—12.

— „Operele sculptorului român Constantin Brîncuși" — Dr. Valeriu Neaga, idem nr. 230/1967, pag. 7—8.

— „Maeștrii picturii universale pe ilustratele maxime românești" — de Dr. Valeriu Neaga, idem nr. 239/1969 pag. 8—9.

— „Ilustrate maxime românești cu subiecte de pictură" — de dr. Valeriu Neaga, revista „Filatelia italiană" nr. 17/1968, pag. 38—40.

— „Maximafilia" — în revista nr. 12/1968, pag. 16—17.

„Revue de l'echangiste cartophilateliste" din Franța reproduce în cîteva numere consecutive numeroase ilustrate maxime românești, trimise de avocatul Dem. M. Lazaru din Drăgășani.

Maximafilia românească a căpătat un binemeritat prestigiu peste hotare. În paginile unor cunoscute reviste filatelice sau maximafile („Les maximaphiles Français", „Il Bollettino filatelico", „Filatelia italiana", etc.) apar adesea aprecieri elogioase despre maximafilia din țara noastră.

S-au omologat pînă în prezent peste 16 000 ilustrate maxime românești și s-a organizat realizarea de ilustrate maxime, adesea în colaborare cu societăți, cluburi sau colecționari din străinătate „Les Maximaphilles Français", Clubul „Le Meilleur" din Franța etc.).

Maximafilia românească împlinește în acest an un deceniu de activitate organizată; zece ani de strădanii, succese și speranțe — prilej pentru a transmite tuturor acelora care au participat nemijlocit, ne-au ajutat sau au fost alături de noi în diverse inițiative sau acțiuni, salutul nostru, felicitări și calde mulțumiri.

Dr. VALERIU S. NEAGA

DIN ACTIVITATEA FILATELICĂ A MUNICIPIULUI BUCUREȘTI

AN BOGAT ÎN EVENIMENTE LA FILIALA A. F. R. BUCUREȘTI

Anul 1969 a însemnat pentru Filiala A.F.R. București un an bogat în evenimente filatelice și putem afirma cu certitudine că întreaga noastră muncă organizatorică de propagandă și educativă a cunoscut un drum ascendent ca de altfel a întregului nostru popor care participă cu entuziasm la desăvîrșirea construcției socialiste și înflorirea scumpei noastre patrii Republica Socialistă România.

Încă de la sfîrșitul anului trecut au început pregătirile pentru alegerile la cercurile filatelice din capitală în vederea organizării cercurilor pe baza noii împărțiri administrativ teritorială.

Astfel în primele două luni ale anului curent s-au desfășurat alegeri în toate cercurile filatelice. Dările de seamă prezentate în adunări au scos în evidență activitatea desfășurată în cercuri pe linia dezvoltării filateliei, atragerea în cadrul asociației a noi membri, în special a tineretului, activitatea de propagandă desfășurată în cadrul cercului și alte probleme organizatorice.

Dezbaterile care au avut loc în cadrul adunărilor pentru dări de seamă și alegeri au fost caracterizate prin discuții combative criticînd cu tărie lipsurile care s-au manifestat în activitatea cercurilor, unele abateri de la disciplina filatelică, făcîndu-se totodată propuneri importante pentru îmbunătățirea activtății viitoare.

Seriozitatea cu care au fost privite aceste alegeri de către membrii filialei A.F.R. București este demonstrată și de faptul că în fruntea cercurilor au fost aleși cei mai buni și activi filateliști care pre-

zintă garanția îndrumării în cele mai bune condițiuni a celor 8000 de filateliști din capitală, dintre care peste 2000 sînt tineri, conducîndu-i la o practică onestă, a filateliei instructive care să contribuie într-o măsură din ce în ce mai mare la educarea cetățenească și patriotică a tuturor filateliștilor din Capitală, în vederea transpunerii în viață a politicii partidului și statului nostru, a hotărîrilor Congresului al X-lea al Partidului Comunist Român.

Un bun prilej de analiză a oferit și Conferința Filialei A. F. R. București care a făcut bilanțul realizărilor obținute între cele două conferințe și a unor neajunsuri care s-au manifestat în munca de propagandă. Așa de exemplu Filiala a editat la sfîrșitul anului 1968, „Indrumătorul filatelistului", lucrare care a corespuns întru totul țelului propus și a primit aprecieri elogioase din partea cititorilor și a fost medaliată la Expoziția mondială de la Sofia.

Insă, datorită faptului că lucrarea a fost editată într-un tiraj mic nu s-a putut satisface cerințele numeroase ale filateliștilor din București, din țară și chiar de peste hotare ; mai mult, această lucrare s-a epuizat în decurs de o lună.

Din acest fapt conducerea filialei A.F.R. București a tras concluziile necesare. Astfel „Indreptarul Filatelistului" redactat în anul 1969 înseamnă un pas calitativ superior în domeniul tipăriturilor editate de filiala noastră. La elaborarea planului tematic s-a ținut cont de exigențele tot mai mari ale cititorilor cît și de părerile și criticile exprimate în legătură cu conținutul celui editat în în 1968. Sperăm că „Îndreptarul Filatelistului" va răspunde în mai mare măsură cerințelor, iar partea care se referă la istoricul cercurilor, va contribui la redactarea unei monografii a evoluției filateliei din București.

Avînd în vedere faptul că filatelia pe lîngă pasiune are și un caracter educativ, conducerea filateliei a redactat o serie de conferințe pe teme ca „Tendințe actuale în organizarea colecțiilor tematice", „Patriotismul oglindit în filatelia română", „Elemente care compun un studiu filatelic" și altele, care au fost expuse în cercurile filatelice și s-au bucurat de un mare succes.

Pe această cale se scoate în evidență aportul deosebit adus de cercul C. C. A. condus, de lt. col. Constantin Florea și cel de la 30 Decembrie condus de Teodor Melnic. Ne propunem ca în continuare să

desfășurăm o activitate mai amplă pe această linie și să îndrumăm cu mai multă competență cercurile din capitală.

Mijlocul principal prin care filatelia își poate îndeplini menirea cetățenească estetică și culturală este expoziția, de aceea Conducerea filialei A.F.R. București a acordat o atenție deosebită îndrumării cercurilor pentru organizarea unui număr mai mare de expoziții în cadrul

Plic și ștampilă, emise de filiala A.F.R. București cu prilejul congresului X al Partidului Comunist Român

cercurilor, urmînd ca cele mai bune exponate să fie selecționate pentru expoziția organizată de filială. Ca urmare membrii cercurilor s-au pregătit cu multă minuțiozitate organizînd expoziții foarte reușite și educative : dintre acestea remarcăm expozițiile organizate de sectoarele 1, 2, 3 și 4 care s-au bucurat de un mare succes și la care accentul s-a pus pe atragerea tinerilor filateliști. Remarcăm deasemeni Expoziția oragnizată de filiala A.F.R. la Palatul Pionerilor.

Cinstirea măreților evenimente ale anului 1969, „Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român" care a stabilit căile evoluției în continuare a societății noastre socialiste, programul dezvoltării multilaterale a României socialiste în deceniul următor și „Cea de a XXV-a aniversare a eliberării patriei noastre de sub jugul fascist", a fost unul din preocupările de bază a conducerii filialei, marcată printr-o reușită expoziție în holul Poștei Centrale care a primit și o confirmare filatelică printr-un modest catalog al expoziției, două

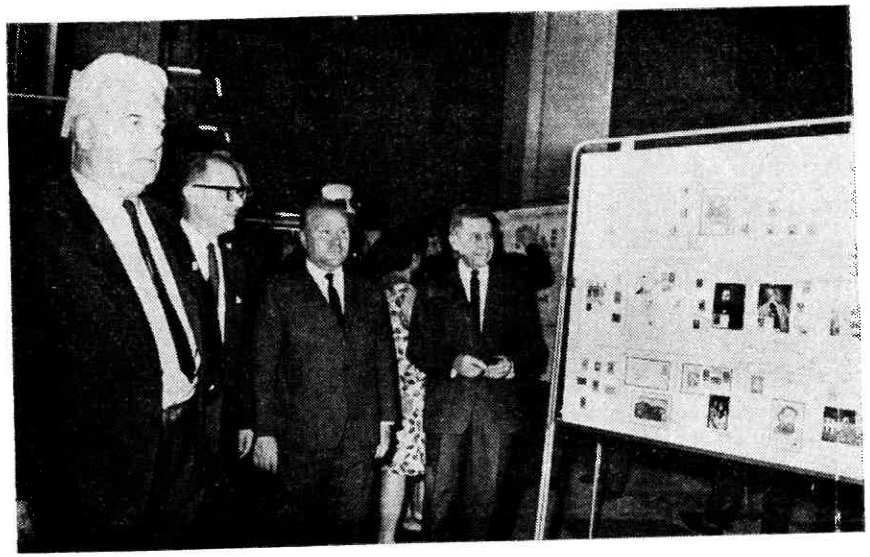

Aspecte de la deschiderea expoziției „Al X-lea Congres al Partidului Comunist Român și „Cea de a XXV-a aniversare a eliberării patriei noastre de sub jugul fascist.

plicuri și două ștampile ocazionale.

Un mare eveniment filatelic al Filialei A.F.R. București a fost Expoziția bilaterală București—Moscova. Expoziția perfectată de conducerea A.F.R. a devenit o manifestare filatelică care contribuie la adîncirea prieteniei dintre filateliștii români și sovietici, dintre popoarele României socialiste și a Uniunii Sovietice. In cinstea acesteia au fost emise pentru prima oară, pentru o expoziție din București, întregurile poștale în două culori cît și plicul și ștampila ocazională care a marcat evenimentul. De remarcat frumosul catalog al expoziției care cuprinde și cuvintele președintelui A.F.R. și al Filialei București cît și pe cel al eminentului om de știință erou al Uniunii Sovietice, participant al expediției Papanin E. Krenkel, Președintele Asociației unionale a filateliștilor și M. Mazur, președintele Filialei Moscova.

De remarcat că ambele expoziții — cea organizată în cinstea „Congresului al X-lea al P.C.R." cît și a celei de „a XXV-a aniversare a eliberări patriei" și „Expoziția bilaterală București—Moscova", pot fi considerate succese și datorită mobilizării unor noi colecții care de acum încolo vor putea participa și la expoziții internaționale cu șanse de a reprezenta cu cinste filatelia din București.

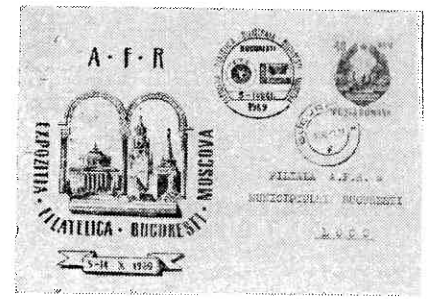

Plic special și întreg postal emise cu ocazia Expoziției bilaterale București-Moscova

La capitolul „Expoziții" mai trebuie adăugat că filiala a propagat în mod constat, prin toată activtatea sa, colecționarea și pregătirea unor exponate moderne, îndeosebi după proclamarea republicii, nu numai prin prețioase îndrumări orale și tipărituri, ci și printr-un sprijin efectiv concret la întocmirea exponatelor. Nu este lipsit de importanță să subliniem că stimulentele în premii în obiecte și material filatelic au avut darul de a mobiliza o „rezervă" de filateliști care vor mări rîndul expozanților.

In preocupările conducerii Filialei A.F.R. București pentru creșterea cadrelor de filateliști și lărgirea ariei acelora care se preocupă de filatelie, un loc important l-a ocupat tineretul. Chiar dacă s-ar fi putut face mai mult în acest sens, munca cu tineretul a ocupat un loc important în activitatea filateliei. Insăși existența unui sector distinct care se ocupă cu tineretul dovedește aceasta. O metodă bună pentru atragerea tineretului a fost redactarea unui afiș pentru a-l mobiliza la cursurile filatelice. Ca urmare, în fiecare miercuri se țin

cursuri pentru tinerii filateliști începători.

Mult apreciate de tinerii filateliști au fost concursurile de tip „Cine știe filatelie cîștigă". Un asemenea concurs de succes a fost organizat de C.C.A., la care s-au oferit premii din partea Filialei A. F. R. București.

Filiala A. F. R. București a gospodărit fondurile materiale și bănești în condițiuni bune. Cu toate că elementul de stimulare materială a expozanților a fost în centrul atenției și s-au cheltuit sume importante pentru organizarea expozițiilor, fondurilor bănești ale Filialei București nu s-au diminuat, ci dimpotrivă, în prezent mai multe cercuri filatelice din Capitală dispun de fonduri care le asigură o activitate nestingherită.

In asemenea condiții, putem afirma cu certitudine că în jurul conducerii Filialei A. F. R. București există astăzi un activ dornic să muncească pentru dezvoltarea filateliei și îndeplinirea menirii ei în Capitala României Socialiste.

MIHAI COMARONI
Vicepreședinte al Filialei A.F.R. București

DUMITRU NICULESCU
Secretarul Filiale. A.F.R. București

Aspecte de la deschiderea „Expoziției bilaterale București — Moscova".

ISTORICUL CERCULUI FILATELIC C. C. A.

Parte integrantă a vieții culturale din Forțele Armate ale Republicii Socialiste România, filatelia se bucură de o bine meritată apreciere în rîndul militarilor armatei noastre populare și a familiilor acestora.

Ofițerul armatei noastre populare, înzestrat cu o bogată pregătire științifică și culturală, manifestă mult interes și preocupare față de tot ce este frumos și înnobilează omul societății noastre socialiste.

Militarii armatei noastre sînt conștienți de faptul că filatelia are astăzi un conținut nou, că ea este la îndemîna maselor populare și constituie un mijloc de educare patriotică.

Și pentru noi, militarii, colecționarea mărcilor poștale și studiul lor este o activitate care îmbină plăcutul cu utilul. În acest sens, noi am arătat întotdeauna că a fi filatelist, nu înseamnă doar a aduna mărci poștale. A reduce totul la aceasta, înseamnă a aduna niște petice de hîrtie colorate, care doar îți încîntă ochiul, dar pentru care nu simți nici-o pasiune adevărată, în special pasiunea de a cunoaște, de a-ți lărgi orizontul. Deci, pentru noi, rostul filateliei nu este numai de a strînge mărci, — așa cum greșit îl mai înțeleg unii și acum — ci, de a pătrunde mesajul pe care îl transmit. Și, activitatea noastră s-a desfășurat tocmai în această direcție. De pildă, în luna octombrie 1956, cu prilejul sărbătoririi Zilei forțelor armate, un mic grup de ofițeri din garnizoana București, pasionați filateliști, printre care se numărau tovarășii Jean Dăscălescu, Dumitru Pisoschi, Constantin Florea, împreună cu funcționarul civil Valentin Kosciusko au pus bazele cercului filatelic „Casa Centrală a Armatei" (C.C.A.).

Acest eveniment a fost consemnat în presa filatelică prin știrea apărută în revista „Filatelia" nr. 1 din 1957 astfel: *„De curînd a luat ființă la București, în localul Casei Centrale a Armatei, cercul de filatelie care grupează ofițerii, subofițerii și familiile lor din garnizoana locală... În general, activitatea va fi organizată în așa fel, încît să constituie o preocupare plăcută pentru cît mai mulți din militarii noștri..."*

Și cercul nostru s-a achitat în bune condiții de angajamentul asumat.

Avînd în permanență sprijinul organelor de partid și al conducerii C. C. A., cercul filatelic a beneficiat de condițiile necesare bunei desfășurări a activității filatelice și a devenit, încă de la început, o bună gazdă atît pentru filateliștii militari, cît și pentru filateliștii din Capitală și invitații din provincie. În acea perioadă, un sediu permanent pentru un cerc filatelic era o problemă. Și nici cercuri prea multe și cu caracter permanent nu existau. De aceea, atît pentru condițiile pe care le asigura cît și pentru activitățile desfășurate în anii următori înființării, cercul a fost apreciat de către filateliști și cotat ca un cerc activ, combativ și serios [1]). Treptat, numărul invitaților la reuniunile de schimb a crescut, ajungînd în anii 1968—1969 în medie la 150—160 persoane. Cercul posedă cataloagele necesare desfășurării schimbului de mărci în condiții bune, suplimente la cataloage, reviste și publicații filatelice care sînt consultate cu interes de către membrii cercului și mai ales de către începători.

Încă în perioada pînă la înființarea Asociației filateliștilor, în preocuparea cercului a stat popularizarea filateliei în rîndul forțelor armate, întărirea sa organizatorică, promovarea unei filatelii educative, bogate în conținut. Astfel, prin conferința expusă de dr. N. Tripcovici la începutul anului 1957 „Despre importanța cultural-educativă a filateliei" [2]), urmată, peste o lună, de expunerea intitulată „Istoria patriei noastre oglindită în mărci poștale" [3]) ținută de Jean Dăscălescu, primul președinte al cercului, noi am inaugurat un ciclu de conferințe pentru popularizarea filateliei, care continuă și azi. După înființarea asociației, mișcarea filatelică a căpătat un cadru organizatoric bine conturat și sporind sursele noastre de docu-

[1]). Vezi revista „Filatelia" nr. 6 din 1964, pag. 1 și nr. 4 din 1965 pag. 8

[2]). Vezi revista „Filatelia" nr. 4 din 1957, pag. 16

[3]). Vezi revista „Filatelia" nr. 5 din 1957, pag. 16

mentare și informare, numărul conferințelor a sporit, concomitent cu îmbunătățirea tematicii și a conținutului lor.

Dintre variatele teme expuse pînă în prezent remarcăm doar cîteva : „Chipul ostașului român oglindit în filatelie", „Filatelia — mijloc de educare patriotică", „Realizările poporului nostru reflectate pe mărcile poștale românești" [4]) precum și expunerea tovarășului Micu Iosif — vicepreședinte al filialei A.F.R. București „Frumusețile patriei oglindite în filatelie", care a fost însoțită de exemplificări făcute la epidiascop. Conferințele au fost urmărite cu interes de un mare număr de auditori, ceea ce a dus la creșterea numărului de filateliști.

Concomitent cu expunerile pentru propagarea filateliei în rîndul maselor, în cadrul cercului au fost făcute diferite informări, comunicări și referate pe teme filatelice privind varietățile la mărcile poștale românești, rolul filateliei tematice, al maximafiliei etc. și au fost expuse diferite materiale (conferințe) primite de la A.F.R. De o bună apreciere s-au bucurat discuțiile — pe colective mai restrînse de filateliști mai avansați — pe marginea unor emisiuni românești sau străine,

[4]). Vezi revista „Filatelia" nr. 9 din 1964, pag. 2

dezbaterea și comentarea unor articole din publicațiile românești sau străine. Asemenea forme vor fi în viitor diversificate, iar cadrul organizatoric lărgit.

Una din realizările noastre mai însemnate a constituit-o activitatea în rîndul tineretului. Cercul nostru se poate mîndri pe bună dreptate ca avînd cea mai frumoasă activitate organizatorică cu tineretul

Din cîte cunoaștem, cercul noastre a organizat cele mai multe și mai bogate activități filatelice în rîndul tineretului.

În cadrul cercului funcționează o secție pentru tineret (cercul numărînd 90 de tineri filateliști) care se află sub îndrumarea comitetului. Tinerii filateliști sînt îndrumați să practice o filatelie cu un caracter pronunțat educativ, care să-i ajute la îmbogățirea cunoștințelor dobîndite în școală, pentru ca filatelia să devină pentru ei un ajutor, un îndrumar, adică un auxiliar al școlii, (care să le cultive spiritul de observație, de ordine, curățenie și disciplină). Pentru a realiza acest obiectiv, comitetul cercului a folosit diverse forme și metode : povestiri pe teme filatelice, convorbiri, expuneri și conferințe cu caracter de îndrumare și a organizat multe concursuri „Cine știe filatelie cîștigă" pe cele mai variate teme. Astfel au fost ținute convorbiri și expuneri legate de evenimentele care se sărbătoreau pe plan național în acea perioadă și de manifestările filatelice ce aveau loc : 23 August — Ziua eliberării de sub jugul fascist, 25 octombrie — Ziua forțelor armate, 30 decembrie — Ziua proclamării republicii, 15 noiembrie — Ziua mărcii poștale românești etc. Din multiplele teme expuse evidențiem pe cele privitoare la [5]) : „Realizările regimului democrat — popular oglindite în filatelie", „Chipul ostașului armatei noastre populare oglindit în filatelie — mijloc de educare patriotică", „Tineretul în filatelie", „Pictori români în filatelie", „Construirea socialismului reflectată în filatelie" etc.

Au fost ținute și expuneri cu caracter de îndrumare filatelică, cum au fost : „Ce este filatelia", „Istoricul mărcilor poștale", „Filatelia — auxiliar al școlii", „Cum se organizează o colecție de mărci poștale", „Unele probleme privind colecționarea pieselor filatelice pe subiecte și teme" etc.

De un deosebit succes s-au bucurat concursurile pe teme filatelice gen „Cine știe filate-

[5]). Vezi revista „Filatelia" nr. 9 din 1964, pag. 2

lie, cîștigă", intitulate : „Patria își cîntă eroii", concurs închinat celui de-al VIII-lea Congres al U.T.C.-ului, „Pictori români în filatelie", „Realizări în construcția socialismului reflectate pe mărci poștale românești"[6]. Concursurile au fost dotate cu numeroase premii în obiecte filatelice. Unele din premiile acordate ne-au fost puse la dispoziție de filiala A.F.R. — București, avînd ca scop încurajarea activităților filatelice desfășurate în rîndul tineretului filatelist și nefilatelist.

Cunoștințele filatelice dobîndite în mediul familial, completate cu altele noi, prin participarea la activitățile organizate cu tineretul, au determinat ca unii din tinerii membri ai cercului nostru filatelic să obțină succese și la concursurile filatelice de mai mare anvergură. Spre exemplu, tînărul Sorin Pisoschi a cîștigat premiul I la concursul pe teme filatelice organizat de Radiodifuziunea română în colaborare cu redacția revistei „Filatelia" în cadrul ciclului „Colegi de școală" (1957), iar eleva Georgeta Daday a primit o „mențiune" [7]. De asemenea, tînărul Petru Florea a obținut premiul I la concursul „Drumeții veseli" cu subiectul „Patria mea oglindită în filatelie" organizat la Palatul pionierilor din București (1959) [8].

În preocuparea cercului nostru a stat și colaborarea cu revista „Filatelia". Comitetul cercului a delegat corespondent la revistă pe ing. Ioan Daday (1956-1961) care a tratat teme interesante privind mărcile clasice maghiare, mărcile albaneze, cehoslovace și despre colecțiile pe „subiecte" și colecții tematice ; pe Lucian Belcea (1963-1964), care era pe atunci și membru în colectivul de redacție al revistei „Filatelia" care a scris despre construcția socialismului în țara noastră oglindită pe mărcile poștale, despre încadrarea filateliei în activitatea cultural-educativă de la sate, viața în unele cercuri filatelice, Mihai Eminescu în filatelia română. Locotenent-colonelul Constantin Florea (1964-1968) a făcut unele comunicări și studii referitoare la manifestările filatelice organizate de cerc, despre primii ani ai filateliei române, contribuții la studiul despre emisiunea „Ziua aviației 1960", despre filigramul X (linie) la mărcile din perioada republicii, despre cele mai frumoase mărci

[6]). Vezi revista „Filatelia" nr. 12 din 1964, pag. 3.

[7]) Vezi revista „Filatelia" nr. 3 din 1957, pag. 8-9

[8]). Vezi revista „Filatelia" nr. 3 din 1959, pag. 16

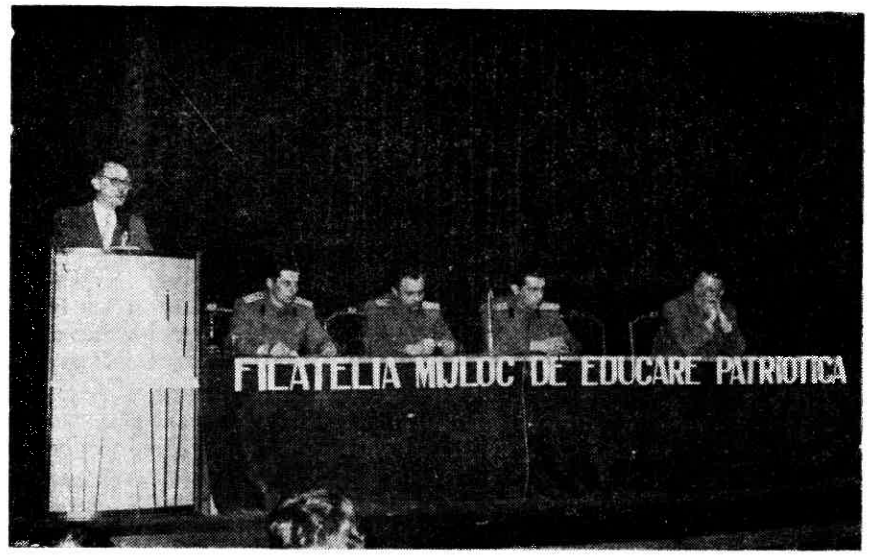

din lume din anul 1967 și poziția mărcii poștale românești etc.

Dar cele mai multe și mai interesante articole scrise de un membru al cercului nostru sînt cele ale tov. gl. col. rez. Constantin Smirnov membru al colectivului de redacție al revistei „Filatelia". În sprijinul acestei afirmații stau cele peste 30 articole despre istoria descoperirilor geografice, despre arta plastică universală, articole de fond și de îndrumare filatelică, ca de exemplu : „Istoria descoperirii Africii", „Călătoriile căpitanului Kook", „Cu Emil Racoviță în Antarctica", „Navigatori", „Expedițiile lui Columb", „Descoperirea Oceanului Pacific", „Prima expediție în jurul lumii", „Impresionismul în Franța", „Miniatura și tapiseria franceză", „El Greco", „Daumier artist al proletariatului", „Arta plastică primitivă", „Arta neagră", „Civilizații precolumbiene în Mexic", „Cum să construim o colecție tematică" etc. Numărul temelor abordate de autor ar putea fi continuat, ceeace dovedește competența sa necontestată în materie, munca stăruitoare pe care a depus-o în slujba filateliei române.

La una din reuniunile de schimb ale cercului, redacția revistei „Filatelia" a organizat o consfătuire cu cititorii revistei. La discuții au luat parte mai mulți membri ai cercului, între care și lt. col. Adrian Diaconiță, fost președinte al cercului, precum și numeroși invitați. [9])

Cercul nostru filatelic și-a făcut remarcată prezența sa nu numai în coloanele revistei „Filatelia", ci și prin participarea la viața filatelică a altor cercuri, precum și la activitățile filatelice organizate de filiala A.F.R. București sau de Consiliul Central.

Spre exemplu, conducerea cercului filatelic a participat la sărbătorirea altor cercuri din Capitală [10]), la expozițiile organizate de ele și la adunări de dări de seamă. Și cercul nostru a organizat unele manifestări filatelice legate de aniversarea sa. De exemplu, în 1964, cu ocazia a 7 ani de activitate continuă a fost emis un frumos plic ocazional și s-a organizat o expoziție [11]), iar în primăvara anului 1969 cu prilejul aniversării a 12 ani de activitate continuă, filiala A.F.R. București a decernat cercului 9 diplome de onoare.

În cadrul cercului au fost organizate diferite expoziții de mărci poștale și de plicuri prima zi, având ca tematică : „Forțele Armate ale Republicii Socialiste România oglindite în filatelie", „Prietenia de arme româno — sovietică", „Armatele țărilor socialiste", „Lupta pentru pace", „Construcția socialismului în țara noastră oglindită în filatelie. Un frumos succes l-a repurtat expoziția organizată la 1 iunie 1969 cu prilejul Zilei internaționale a copilului, expoziție care s-a bucurat de participarea unor tineri expozanți, aparținînd mai multor cercuri din cadrul Filialei A.FR. București.

O interesantă manifestare filatelică a constituit-o expoziția de mărci poștale maghiare, re, donată cercului nostru de atașatul militar al Ambasadei Republicii Populare Ungare la București.

Membrii cercului nostru filatelic au participat și la multe expoziții interne și internaționale. Deși noi am participat la expoziții cu un număr mai mic de expozanți, totuși am obținut numeroase premii și distincții. Merită a fi scos în evidență exponatul tov. general — col. rez. Constantin Smirnov, cu tema: „Reproduceri

[9]). Vezi revista „Filatelia" nr. 8 din 1966, pag. 16
[10]). Vezi revista „Filatelia" nr. 7 din 1963, pag. 1.
[11]). Vezi revista „Filatelia" nr. 6 din 1964, pag. 1

de artă", care a obținut numeroase premii (ultimul — pînă la data scrierii articolului — fiind „Medalia de Vermeil", obținut la expoziția internațională „Sofia 1969"). Exponate interesante au prezentat la diferite expoziții internaționale Ioana și Elisabeta Smirnov, Lucian Belcea, Sorin Pisoschi, Constantin M. Florea. Printre expozițiile mai principale la care au participat au figurat „Philatec 1964", „Praga 1968", „W. I. P. A. 1965", „Socphilex 1963", „Praga 1962", „Scolatex II", „Budapest 1961", „Balkanphila I și II", „Varșovia 1962", „Sipex -60", „Sofia -69", iar dintre cele interne : „Centenarul mărcii poștale românești — 1958", „A XX-a aniversare a eliberării patriei" „Națională 1966", „A 50-a aniversare a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie — 1967", „Semicentenarul unirii Transilvaniei", „Congresul al X-lea al P.C.R. și a XXV-a aniversare a eliberării României de sub jugul fascist", etc. Unii membrii ai cercului nostru au participat la excursiile organizate de A.F.R. la marile expoziții internaționale de la Praga (1968) și Sofia (1969).

Cercului Casei Centrale a Armatei i s-a acordat onoarea de a contribui la rezolvarea diferitelor sarcini legate de activități filatelice însemnate. Astfel, cercului nostru i s-a încredințat de către filiala A.F.R. București, cinstea de a răspunde de expoziția închinată Zilei mărcii poștale românești — 1965, organizată în holul Poștei centrale din București și prezidarea primului simpozion organizat de filatelia A. F. R. București [12]) ; de asemenea, președintelui Cercului C.C.A. București i s-a acordat cinstea de a fi numit comisarul filialei A.F.R. București pentru expoziția „Națională 1966" [13]) și de a face parte din juriul expoziției filatelice organizate în București cu prilejul celui de-al X-lea Congres al Partidului Comunist Român și a celei de-a XXV-a aniversări a eliberării patriei de sub jugul fascist.

Pe bună dreptate, noi ne mîndrim pentru faptul că avem un cerc puternic, în el activînd un mare număr de membrii din rîndul cadrelor M.F.A., M.A.I. și C.S.S. (peste 650, din care azi sînt activi 450) că ne-am adus o substanțială contribuție la rezolvarea unor probleme ale filateliei române.

[12]) Vezi revista Filatelia nr. 12 din 1965, pag. 3.
[13]) Vezi revista „Filatelia nr. 7 din 1966, pag. 3.

In semn de prețuire, cercul nostru este azi reprezentat în toate verigile asociației, pînă la cel mai înalt nivel. Președintele A.F.R. — tovarășul general-col. rez. Constantin Smirnov, este membru al cercului nostru. Noi am mai fost reprezentanți în Consiliul Central al A.F.R. Tovarășul locot. colonel Nicolae Marcean, fost președinte al cercului, a activat în cadrul comisiei de schimb a A.F.R. și a fost vicepreședinte al filialei A.F.R. București, iar locot. col Constantin M. Florea face parte din comitetul filialei A.F.R. București și respectiv cpt. rez. Dumitru Biala din comisia de cenzori și președinte al ei.

Această încredere ce s-a acordat cercului nostru filatelic ne obligă la obținerea de noi realizării, ne mobilizează la alte eforturi pentru propășirea filateliei românești.

Lt. col. CONSTANTIN M. FLOREA
președintele cercului

ISTORIC AL INFIINȚĂRII ȘI ACTIVITAȚII CERCULUI FILATELIC TUDOR VLADIMIRESCU AL SECTORULUI 4

23 mai 1958. În locul școlii „N. Kreţulescu" s-au strîns în această după amiază 12 filateliști care aveau să decidă dacă se va putea constitui un cerc filatelic, dorit de marea masă a filateliștilor bucureșteni, dar și așteptat de Asociația filateliștilor din România, proaspăt înființată, avînd ca scop imediat serbările centenarului mărcii românești.

Discuții ample, propuneri de prezent și viitor și grupul celor 12 dă mandat lui Petre Iosifescu, Vladimir Suciu și M. Rucănescu de a îndeplini toate formele pentru intrarea în legalitate.

E ora 18,30 și actul de înființare a Cercului raional filatelic Tudor Vladimirescu era semnat, fixîndu-se noua adunare la 5 iunie 1958 ora 18.

La această nouă adunare se trasează sarcina ca fiecare membru din comitetul de inițiativă să aducă cîte 2 membrii filatelişti în noul cerc înființat și ca întreg efortul să fie îndreptat spre reușita expoziției centenarului.

În ședința lin 15 august 1958 se cere înscrierea noului cerc filatelic în A.F.R. și se purcede la alegerea unui comitet, care să se încadreze în prevederile statutului A.F.R.

Sînt 34 membrii prezenți printre care : Marin Florescu, Octav Luchide, E. Moiseanu, M. Burlănescu, Alexandru Ionescu, Justin Northa și alții.

Ședințele se fixează în fiecare joi după amiază în localul școlii „N. Kreţulescu" din str. Hristo Botev nr. 17 și se țin regulat, trasîndu-se sarcini precise fiecărui membru din comitet și astfel se ajunge la ședința din 22 ianuarie 1959 unde, făcîndu-se un bilanț, se constată că cercul are 58 membri, un local unde s-au ținut pînă atunci 19 ședințe, că s-au îndeplinit și se urmează întocmai directivele A. F. R., analizîndu-se în același timp și aportul adus de cercul Tudor Vladimirescu la reușitele expoziții ale centenarului și expoziției filatelice București. Cercul păşeşte sănătos pe drumul realizărilor efective și în darea de seamă ținută la 26 noiembrie 1959 își arată realizările : de la înființare se ținuseră 44 ședințe de schimb, cercul avea 97 membri, se înființase o bibliotecă s-au făcut abonamente la revista „Filatelia", luase ființă o comisie de disciplină în cadrul cercului, se vărsaseră cu regularitate la casieria A.F.R. cotizațiile fixate.

Un fapt îngrijorător planează la un moment dat asupra cercului Tudor Vladimirescu : Cercul nu mai are local. Datorită unor factori independenți de voința conducerii, cercul a trebuit să-și țină ședințele în cinci locuri diferite. Zestrea mobilă a cercului păstrată pe la diferiți membrii, ședințele ținîndu-se în localuri găsite în ultima oră.

Și totuși în aceste ședințe se înscriu noi membri, se țin referate.

La 11 martie 1961 cercul filatelic I. V. Lenin fuzionează cu cercul T. Vladimirescu, ca urmare a acțiunii filialei A.F.R. de concentrare a cercurilor filatelice. Acum cercul nostru are 398 membri, iar ședințele de schimb se țin cu un număr din ce în ce mai mare.

Cercul are un nou local pus la dispoziție de către Clubul „Progresul" (sala de șah) din str. Lipscani 14.

3 ani de activitate sînt sărbătoriți, în ședință festivă, la 25 mai 1961 cînd făcîndu-se un bilanț al activității se

constată creşterea numărului membrilor la 494. S-au ţinut săptămînal şedinţe de schimb, participări la expoziţii în cadrul cercului şi în afară, evidenţiindu-se tovarăşi care au depus suflet în funcţionarea cercului

La 17 mai 1962, în şedinţa ocazionată de împlinirea a 4 ani de activitate se comunică realizările propuse în anul anterior, se fac unele modificări, schimbări în sînul comitetelor, se anunţă că numărul membrilor s-a ridicat la 513 şi sediul începe a deveni neîncăpător, deşi are 3 camere mari. Se trasează sarcini membrilor de a se interesa pentru găsirea unui nou local.

La 23 Mai 1963 se serbează împlinirea a cinci ani de activitate a cercului Tudor Vladimirescu.

Acum cercul este matur, bine îndrumat şi deşi tînăr are totuşi un trecut. Numără 616 membri şi are activitate apreciată la superlativ. Realizările sînt cristalizate în expoziţii filatelice deschise în holul Poştei Centrale, emiterea unui plic comemorativ, articole în revista „Filatelia" şi ziare, precum şi secvenţe la televiziune. Activiştilor cercului li se iau interviuri la radiodifuziune, fiind încontinuu solicitaţi şi aflîndu-se în centrul atenţiei celor ce iubesc filatelia.

Încoronarea activităţii se produce, mai ales, prin acordarea de către raionul Tudor Vladimirescu a unui local în care cercul să-şi desfăşoare activitatea şi care este Casa de cultură a raionului Tudor Vladimirescu din str. Mircea Vodă nr. 5.

La 8 iulie 1964 cercul are 774 membri iar numai după 4 luni, adică la 11 noiembie 1964, într-un cadru festiv se anunţă înscrierea celui de al 1 000-lea membru al cercului, în persoana elevului Gheorghe Anton, căruia i se acordă un premiu.

1965, 23 Mai. 7 ani de activitate. Raportăm A.F.R.-ului că cercul Tudor Vladimirescu are acum 1 278 membri, că în anii ce s-au scurs, am îndeplinit cu succes sarcinile trasate de A.F.R., că avem un sediu frumos, că în ultimul an s-au ţinut 10 conferinţe, că avem mobilier propriu (2 biblioteci, mese, scaune etc.). Prezenţa membrilor noştri la expoziţiile naţionale şi internaţionale a fost continuu şi mereu marcată prin premii şi diplome. O expoziţie a cercului Tudor Vladimirescu a fost deschisă în holul Poştei centrale, emiţîndu-se un plic comemorativ.

Anii 1966 — 1967 marchează ascendenţa cercului nostru atît ca număr de noi înscrişi, cît şi ca actvitate filatelică în cadrul său şi în afara sa. Se ţin conferinţe pe teme filatelice de către membrii cercului cît şi de persoane trimise de organizaţia de partid a Sfatului popular al raionului Tudor Vladimirescu.

Anul 1968 aduce schimbări în structura conducerii cercului Tudor Vladimirescu, o bună parte din vechii membri cedînd locul unor noi elemente, foarte tinere şi cu vederi mai actuale momentelor moderne ale filateliei de azi.

Accentul se pune acum pe sărbătoarea a 10 ani de activitate a cercului, care se ţine într-un cadru festiv, în holul Poştei centrale, unde s-a deschis o expoziţie filatelică a cercului la 21 aprilie — 5 mai 1968. Cu această ocazie s-au premiat membrii activi ai cercului, s-a emis un plic cu ştampilă specială, s-au ţinut cuvîntări şi s-au făcut aprecieri pozitive atît oral cît şi în registrul de impresii aflat la dispoziţia vizitatorilor.

Anul 1968 a fost bogat şi în realizări organizatorice.

Se participă la expoziţiile „Litoral 1968", „Tineret 68" din Timişoara, „Centenarul Transilvaniei", Praga, Ricioni şi Luxemburg.

Anul 1969 aduce confirmarea, de către adunarea generală a comitetului numit provizoriu acum fiind ales legal pe termen de 2 ani.

Sînt aleşi un număr de 9 membri activi, 2 supleanţi şi 3 în comisia de cenzori.

Cu ocazia a 25 ani de la eliberare şi în cinstea celui de al X-lea Congres, al P.C.R. cercul filatelic raportează că-şi îndeplineşte cu cinste sarcinile asumate, participă la expoziţia filatelică din holul Poştei Centrale, se pregăteşte pentru celelalte expoziţii bilaterale Bucureşti—Moscova. Cercul numără azi 1 720 membri. Din aceştia 230 sînt tineret. Înscrierile în cercul nostru se fac în ritm ascendent, iar fondurile cercului se cifrează la circa 9 000 lei depuşi la CEC. Cercul ajută pe membri săi cu materiale pentru exponate şi recompesează pe cei ce realizează exponate superioare ca şi pe membri activi.

Datele susarătate, culese din arhiva cercului, legate pe documente, aflate în dosarele arhivei şi ele reprezintă actvitatea cercului de la 23 mai 1958 pînă la 23 august 1969.

EUGEN MOROŞANU
Preşedintele Cercului
T. Vladimirescu
sectorul IV

ISTORICUL CERCULUI FILATELIC M. E. F. SECTORUL 2

La 22 august 1958, din inițiativa unui grup de salariați ai fostului Departament al silviculturii a luat ființă cercul filatelic „Filatelistul constructor forestier", ca o cinstire adusă zilei de 23 August ziua eliberării patirei de sub jugul fascist.

Datorită eforturilor depuse de conducătorii cercului, numărul membrilor a crescut an de an.

In actul de constituire al cercului se prevedea că înscrierea este accesibilă numai tehnicienilor și inginerilor din sectorul forestier. Cu timpul însă, dat fiind condițiile favorabile în care cercul își desfășoară activitatea și față de numărul mare de solicitanți, conducerea acestuia (care între timp își schimbase titulatura în cercul M. E. F. adică al Ministerului Economiei Forestiere, noua denumire a fostului Departament al Silviculturii) a hotărît că în cerc se poate înscrie orice inginer sau tehnician din toate sectoarele de activitate. Ulterior noua conducere a cercului a înțeles că menirea filateliei este de a fi o mișcare de masă și deci nu poate fi dirijată numai către o anumită categorie de oameni cu anumite profesiuni, s-a dat posibilitatea oricărui cetățean matur și tînăr începînd cu vîrsta de 9 ani, să se înscrie în cercul M.E.F.

Așa se explică că de la numărul inițial de 31 s-a ajuns în anul 1960 la 107 iar în 1964 la 903 membri din care 662 maturi și 241 tineri.

Astăzi cercul M.E.F. Sectorul 2 numără 1184 membrii maturi și 184 tineri, toți cu cotizația plătită la zi.

Ca o consecință a marelui număr de membri ce se înscriau în cercul M.E.F. și încasările creșteau în aceeași proporție. Este de menționat că numai în anul 1964 s-a vărsat integral la Filiala București suma de lei 17 076.

Punînd la dispoziția filateliștilor o sală mare, centrală, luxoasă, din belșug luminată și bine încălzită, Cercul M.E.F. este foarte mult frecventat de filateliștii din Capitală și din provincie cît și de străini din R.P.U., R.D.G., R.P. Polonă, R.S.C., R.P. Bulgaria, U.R.S.S., Suedia, R.S.F. Iugoslavia etc.

Activitatea cercului nu s-a redus numai la schimburile de mărci (ce se fac în mod regulat în fiecare sîmbătă între orele 17,30—19,30) conducerea cercului organizînd și alte acțiuni. În cadrul ședințelor de schimb se țin conferințe cu caracter filatelic. Astfel de conferințe și comunicări au ținut tov. Ing. Mircea Gheorghe despre „Economia forestieră și industria lemnului în filatelie," Titus Orădeanu „Spicuiri din literatura filatelică, din vizionarea recentelor expoziții filatelice, din experiența celor versați ; date și fapte utile filateliștilor atașați colecționărilor tematice, noutăți". Tov. T. Orădeanu a vorbit de asemenea despre „Fabricarea hîrtiei întrebuințată la imprimarea timbrelor"; comunicări interesante pe linie filatelică au fost făcute și de tov. D. Niculescu și alții. Tot, în cadrul activităților inițiate de acest cerc se poate menționa, existența unei gazete de perete, și a unui avizier filatelic. Pe linie organizatorică, pentru tineret, tov. D. Niculescu a înființat un cerc filatelic la Liceul „Lazăr", iar tov. A. Drob la Liceul „Aurel Vlaicu" și „Petru Groza".

La aniversarea în cadru festiv a 10 ani de activitate a Cercului M.E.F. a luat parte conducerile A.F.R. și ale cercurilor din capitală. Cu această ocazie a avut loc un program artistic la care și-au dat concursul o serie de artiști ai Teatrului Național, ai Teatrului „C. Tănase" și ai Teatrului de operetă printre care s-au remarcat : N. Brancomir, artist emerit, Horia Căciulescu, Stela Popescu, Constanța Cîmpeanu, Toni Buiacici, Lucia Roic, Bimbo Mărculescu, Ștefi Pîrvulescu, Gabi Gheorghiu etc. membri filateliști ai Cercului M.E.F.

Printre membri cercului filatelic M.E.F. sectorul 2 sînt și numeroși expozanți care au primit la expozițiile internaționale și naționale distincții ajungînd pînă la medalii de aur.

Astfel tov. Ing. Ilie Demetrescu fost membru al Cercului M.E.F. cu colecția de clasice românești, a obținut la „Națională '66" medalia de aur. La expoziția Praga 1962 diploma de argint, la Istambul 1963 diploma în rang de vermeil + premiul special. La Expoziția

„Philatec 1964“ diploma în rang de argint, Wipa 1965 diploma în rang de argint.

Tov. ing. Titus Orădeanu la Budapesta 1961, diploma de bronz, la Praga 1962 diplomă, la Socphilex 1963 diploma bronz-argint, la Istambul 1963, bronz, la Philatec 1964 bronz, la Balcan-phila 1965 bronz argint, la Naţionale 66 argint + felicitările juriului.

Tov. A. Vrînceanu la Naţionala '66 diplomă în rang de argint, la Praga 1968 diplomă de argint, la Mexico diploma în rang de argint.

Tov. Ing. Mircea Gheorghe la Scophilex 1963 diplomă de bronz, la Philatec 1964 diplomă, la Imex 1964 diplomă în rang bronz-argint, La Balcanphila 1965 diplomă în rang bronz-argint, la Balcanphila II diploma în rang de argint, la „Naţionala 66“ diploma în rang de argint.

Tov. Maria Gheorghe a obţinut la Balcanphila 1965 diploma în rang de argint + premiul special. La Balcanphila II diploma în rang de bronz—argint. La „Naţionala '66“ diploma în rang de argint.

Au mai expus tov. D. Niculescu, A.Drob, T.Opaschi, Dr. Gheorghe Berteanu, V. Surcel.

Dintre exponanţii tineri s-au remarcat : Smirnov Ana, Grosu Oana, I.Dişli, V.Olaga, Gheorghe Doru.

Toate aceste rezultate se datoresc în primul rînd conducerii ministerului, comitetului de partid şi de sindicat, care înţelegînd misiunea acestei mişcări de masă a pus la dispoziţia cercului, în mod cu totul gratuit un sediu dotat cu cele necesare pentru ca activitatea cercului să se desfăşoare în condiţiile cele mai optime.

În al doilea rînd aceste succese se datoresc şi filateliştilor expozanţi care prin muncă şi pricipere au ştiut să-şi alcătuiască colecţii care la expoziţiile internaţionale şi naţionale au făcut cinste atît ministerului cît şi cercului.

Dacă cercul M.E.F. considerat ca unul din cele mai de seamă din capitală, a obţinut realizări atît pe linie organizatorică cît şi pe calea manifestărilor filatelice, din ţară şi din străinătate, aceasta se datoreşte în mare măsură comitetelor cercului care s-au perindat în decursul celor 11 ani de existenţă şi a preşedinţilor în ordinea succesiunii şi anume : tov. consilier Hary Tudor, consilier Dumitru Niculescu, tov. dir. ing. A. Fucks, ing. Mircea Dumitrescu şi ing. P. Nemeth.

DUMITRU NICULESCU
fost preşedinte al cercului M.E.F.

DIN ISTORIA CERCULUI FILATELIC „30 DECEMBRIE” SECTORUL 5

Viaţa cercului nostru începe cu constituirea sa la 2 martie 1958. „Veteranii“ acestui nucleu filatelic din Bucuresti şi-au adus aportul la promovarea filateliei în România, sub denumirea de „Cercul filatelic Friederich Schiller“.

Procesul verbal de naştere al Cercului filatelic Fr. Schiller“, atestă că bazele acestuia au fost puse de cîţiva filatelişti serioşi printre care Max Kummer, Victor Iacobi, Ferdinand Schwab, Edmund Jarosiewicz, Carniol Jules, Emil Roman, Dionisie Vadasz, Max Recknagel, Ionel Schiffer, Greger Gerhard, Karl Hohenthal. La aceştia nu putem să uităm pe Ludovic Wolny, Rudolf Zimmer, Teodor Melnic, Tiberiu Belgrader, Gheorghe Bogdan, Aurel Preoţescu ş.a. Cu aceşti filatelişti entuziaşti, cercul nostru se mîndreşte, ei fiind şi primii membri A.F.R.

Nu putem trece mai departe fără a aminti cîteva figuri reprezentative de filatelişti ca primul nostru preşedinte Max Kummer, neobositul nostru financiar Victor Iacobi, Ferdinand Schwab, responsabil cu tineretul, care ne sînt exemplu de cinste ireproşabilă şi modestie, trăsături ce-i caracterizează numai pe filateliştii adevăraţi. Toate cunoştinţele lor ca filatelişti avansaţi sînt împărţite tuturor cu multă bunăvoinţă.

Cu anul 1960, numărul membrilor cercului nostru s-a mărit prin fuzionarea cercului filatelic „Petöfi Sandor“ cu încă 19 filatelişti.

Disciplina acestui cerc filatelic a impus un regim ordonat de schimb între toţi filateliştii. Drept urmare, el a devenit un cerc filatelic mult frecventat, fiind vizitat de filatelişti din toată ţara şi din străinătate.

Conducerea cercului s-a conformat şi a sprijinit organele centrale A.F.R., în aducerea la îndeplinire a tuturor sarcinilor ce-i reveneau ; a răspuns

la toate chemările pe linie filatelică ; a difuzat și recomandat manifestările filatelice ca simpozioane și conferințe filatelice cît și expozițiile filatelice ; a difuzat programul și informările cercurilor filatelice.

De asemenea, conducerea cercului nostru a făcut o vie propagandă și a recomandat cumpărarea și abonarea la Revista „Filatelia", unica revistă cu profil filatelic din țară.

Aportul și sprijinul efectiv dat de membrii cercului nostru la toate expozițiile filatelice organizate în București, merită de asemenea a fi relevat.

S-a organizat cu sprijinul Casei de cultură a sectorului 5, schimbul de experiență cu alte cercuri filatelice din provincie cît și Expoziția filatelică a membrilor cercului nostru la Curtea de Argeș, cu exponate ale colecționarilor Alice Bauer, Ludovic Wolny și Mihai Bauer.

Un aport important la propășirea filateliei în România, l-au adus membrii cercului nostru prin participarea lor la diferite expoziții locale, naționale și internaționale. Printre aceștia se numără Max Kummer, Teodor Melnic, Victor Iacobi, Max Recknagel, Alice Bauer, Ludovic Wolny, Mihaela Melnic, Alfred Calmi, Iuliana Opaschi, Ecaterina Paraschiva Dan, Nicolaie Oană, Mihai Bauer ș. a. care au obținut un număr mare de medalii și diplome, reprezentînd culorile patriei noastre la o serie întreagă de expoziții filatelice internaționale.

Conducerea cercului pune la dispoziția filateliștilor cataloage, reviste și alte materiale filatelice' sprijină cu asistență tehnică și materială pe membrii cercului care participă la expoziții. Difuzarea tuturor știrilor filatelice cît și a articolelor de specialitate cu caracter filatelic și alte informații ale cercului nostru contribuie la documentarea filateliștilor în acest vast domeniu.

MIHAI BAUER
responabilul resortului „tineret"
din filiala A.F.R. București

CATALOGUL PARȚIAL AL MĂRCILOR POȘTALE ROMÂNEȘTI

SELECȚIUNI DIN EMISIUNILE ROMÂNEȘTI ÎN DIFERITE CATALOAGE EDIȚIA 1970, ÎNCEPÎND DIN ANUL 1900

Denumirea emisiunii	Zumstein	Yvert	Michel	Lista de prețuri a întreprinderii FILATELIA	
0	1	2	3	4	
1900					
Uzuale număr	117—126	114—123	117—126	120	—
spic de cotă	139,50—22,80	175—35	155—29,45	500	45
grîu)					
1900/08	127 - 144	124 - 136	127 - 128	121	—
Uzuale Carol I	164,25—5,45	140—4,50	131—133	700	6
spre stînga			135 - 141		
cadre variate			143		
			135,10 - 2,05		
1903					
Căișori	145—152	137—144	146 - 153	126	—
	50 - 21	70—30	70 - 33	220	100
Efigii	153 - 159	145 - 151	155—160	127	—
	175 - 90	225—100	220 - 90	950	400
1905					
Mărci colete	160	4	4		
	4—0,75	6,50—0,75	4 - 1		
Binefacere I	161 - 164	156 - 159	161 - 164	129	—
Torcătoare	17,50 - 9	22,50 - 12	24—9,80	85	35
1906					
Binefacere II	165—168	160—163	165—168	130	—
Țesătoare	16 - 6	22,50 - 12	24—9,80	85	35
Binefacere III	169—172	164—167	169 - 172	131	
Mama răniților	16 - 6	22,50—12	24 - 9,80	85	35
Binefacere IV	173—176	168 - 171	173—176	132	—
Îngeri	10 - 4	17,50—9	16,50 - 6,50	50	20
A 25-a aniversare	177—186	182—191	177 - 186	133	—
	19—6,25	27,50 - 11	17,75—3,30	50	8
Jubileul de 40 de	187—196	172 - 181	187 - 196	134	—
ani	8,50—3,25	12,50 - 5	7,40 - 1,80	22	8
Expoziția din	197—207	192 - 202	197—207	135	—
București	95 - 50	125—70	120—56	430	210

0	1	2	3	4	
1907					
Binefacere	208—211	203—206	208—211	137	—
Obolul	11—4,25	16,50—8	14—6	45	20
1908/09					
Gravate	212—219	207—214	212—219	138	—
	27,95—3,75	20—4	23—4,15	60	15
1909/14					
Tipografiate	220—225	215—220	220—225	139	—
	21,15—8,50	30—12,50	28,50—7,40	52	10
1911					
Marcă pentru ziare	226	221	226		
	0,90—0,60	0,90—0,60	1,20—0,90		
1913					
Comemorative	227—236	222—231	227—236		
	53—29	70—37,50	40—23		
1915					
Mărci supratipar	237—238	232—235			
	0,60—0,30	1,65—1,10			
1916					
Timbre de ajutor	239—240				
	0,45—0,40				
1918					
Supratipar	241	250	237		
	0,60—0,30	0,40—0,20	0,35—0,25		
Supratipar 1918	242—243	260—261	238—239		
	1,60—0,70	0,80—0,60	0,50—0,50		
	244—245	262—263	242—243		
	1—0,50	0,60—0,50	2—0,40		
Timbre de ajutor culoare schimbată	246—247	236—239	240—241		
	0,30—0,20	0,35—0,30	3,75—1,35		
1918/19					
Uzuale	248—254	251—257	244—247		
	9,85—2,65	15,35—3,50	6,45—1,45		
1919					
Supratipar cu monogram	255—257	258—259	248—249		
	0,65—0,45	0,35—0,30	0,30—0,15		

0	1	2	3	4	
Supratipar I	258—296	1—38	1—70 şi 1—11		
Cluj	490,75—490,75	900—900	481,90—499,70		
Supratipar II	297—365	39—105	— —		
Oradea	546,93—547,93	850—850	351,40—359,35		
1920					
Mărci uzuale desen modificat	366—374	264—300	251—285		
	5,30—1,15	32,50—10,40	87,95—5,55		
1922					
Uzuale Ferdinand	375—377				
	2,45—0,40				
1921/22					
Uzuale Ferdinand	378—381				
	3,20—1,30				
1921					
Mărci de asistență	382—383	301—301 A	9—10		
	0,20—0,20	0,25—0,25	0,30—0,30		
1922					
Alba Iulia (încoronarea)	384—390	302—308	286—292	142	—
	12—6	11—7	6,80—4,20	30	10
Nedantelate	200—100	— —	— —	350	200
1922/23					
Uzuale Ferdinand	391—398				
	5,75—1	×	×		
1924/26					
Culori și tipuri	399—409				
	24,46—6,57	×	×		
1926					
60 ani Ferdinand	410—419	309—318	293—302	145	—
	4,25—3,75	5—5	2,30—2,30	10	3
1927					
Jubileul Societății de Geografie	420—424	319—323	303—307	144 a	—
	10 10	11 8	7,50 4	30	15
Cincantenarul independenței	425—436	324—335	308—319	148	—
	12 8	15 12	6,40—4,50	15	10
1928					
Mărci uzuale	437—444	336—343	320—328		
	8,60—0,55	10—1,25	4—0,50		

0	1	2	3	4	
Mărci colete cu supratipar	452 1—0,25	354 0,75—0,25	5 0,75—0,25		
Poșta aeriană A. B.	453—455 22,50—15 27—18	1—3 21—12 24—15	336—338 15—7,50 22,50—12	149,150 50 70	 25 40
Uzuale Ferdinand	456— 1,25—0,25				
50 ani de la unirea Dobrogei	457—463 9 6	358—364 10 7	339—345 4,60 2,50		
1928/29 Uzuale noi	464—466 5,85—0,45	355—357 6,75—0,60	353—355 3,40—0,50		
1929 Marcă uzuală	467 0,60—0,25	×	×		
Unirea Ardealului	468—473 10 6	365—370 10 5	346—351 4,80 2,60	151 20	— 10
1930 Uzuale noi	474—478 9,90—4,57	371—375 15 6	356—360 6,70 2,70		
Uzuale supratipar 8 iunie	479—487 5,75—1,60	376—387 20 5	361—371 11 2,40		
Poșta aeriană supratipar	488—490 28—18	4—6 24 18	372—374 30 18	152 700	— 400
Supratipar II 8 iunie	491—493 10 65 2	×	×	153 150	— 60
Uzuale Carol II	494—504 25,45—2,65	388—398 19,75—2,90	375—385 9,30—1,30		
Aviație Carol II	505—508 19 7	7—10 18,50—5,50	389—392 19—5,30		
Recensământul 1930	509—512 5 2	402—405 7 1,90	393—396 2,40 1,10	153 a 20	— 5
1931 50 ani regat	513—517 32 9	406—410 30 10	397—401 22,50 8,50	161 80	— 25
Centenarul armatei	518—524 26 10	411—417 30—11	406—412 19 7,60	159 80	— 25

0	1	2	3	4	
50 de ani Marina	525—528 26—9,50	418—421 30 10	402—405 28 9,90	160 80	— 25
Aviație, format mic.	529—531 1,25—0,35	11—13 1,10—0,25	12—14 0,75 0,15	1 1	— —
Uzuale, valori mari	532—534 9 3,55	399—401 10,25—3,60	386—388 6,70—4		
Expoziție cercetășească	535—539 30 20	422—426 35 15	413—417 24 10,40		
Poșta aeriană	540—544 28 6,25	14—18 25 5	419—423 20 5,40	163 80	— 25
Trei regi	545 11 0,75	427 10 0,75	418 8 0,30	162 35	— 0,50
1932 Uzuale, filigran nou	546—555 120 7	428—437 150 9	425—434 100 8	165 500	— 10
Alexandru cel Bun	556 9 4	438 7,50 4	426 8 5,50	164 25	— 15
Carol II călare	557 12 0,50	439 7,50 0,50	436 7 0,25	166 30	— 0,50
Jamboreea cercetășească, Sibiu	558—563 90 75	440—445 100 45	437—442 44 0,20		
Timbru pentru cultură	564 3,50—0,75	×	26 1,25 0,50		
Congresul internațional de Istoria medicinei	565—567 50—20	446—448 40—15	443—445 35 13,50	167 150	— 80
Sanatoriul P.T.T.	568—570 20 7,50	449—451 20 12	446—448 18 7,50	168 60	 20
EFIRO	571— 15 12	452 12 7,50	449 12 7,50	169 100	— 100
75 ani de marcă românească	572—578 35 8,50	453—459 45 11	450—456 29 9	170 50	— 5
30 ani Palatul P.T.T.	579 16 4	460 12 3,50	457 10 4	170 a 30	— 15
Fondul aviației	580—582 0,45—0,16	19—21 1—0,30	15—17 0,35—0,20		

0	1	2	3	4	
1934					
Centenarul Turnu-Severin	583—586 5 1,50	461—464 5,50—2,25	458—461 4—2,25	171 10	— 5
50 ani Castelul Peleș	587—589 10 5	465—467 8 5	462—464 5 2,30	172 15	— 5
Munca noastră românească	590—592 7 3,50	468—470 7,50—4,50	465—467 6 3	173 20	— 10
Jamboreea Mamaia	593—598 75 70	476 A.F. 80 30	468—473 45 20		
Uzuale Carol II format mare	599—602 11,40—1,60	471—474 9,25—1	474—477 7,50—0,70	174 20	— 2
Săptămîna fructelor	603 - 604 8 4	475—476 8 4	478—479 4,50 1,95	175 15	— 5
Timbru pentru cultură	605 2 0,50	×	27 1,25—0,50		
1935					
Horia, Cloșca și Crișan 150 ani de la moarte	606—609 9,50—6	477—480 11,50—5,75	480—483 7—3,80	176 20	— 10
O.E.T.R.	610—614 60—30	481—485 70 30	484—488 40 20	174 b. 100	— 40
Uzuale noi format mare	615—625 9,85—2,01	486—496 9 1,75	489—507 13 3,90	177 20	— 5
Luna Bucureștilor	626 2 0,80	497 1,75 1	508 1 1,75	178 2	— 0,50
1936					
Costume naționale	627 - 633 22 9,50	498—504 15 8	509—515 9 5,15	179 25	— 15
Jamboreea Brașov	634 - 636 27,50 16	505—507 30 20	516—518 14,25 10	180 45	— 30
Fondul aviației	637—639 0,75—0,35 0639 I-IV 1,20—0,70 0639 V-VII 065—0,45	22—30 2,75—1,45	18—25 2,55—1,85 0,65 0,50		
Mica înțelegere I.	640—645 16 9	510 A-B. 25 17,50	536—537 9,75—3,75	183 20	— 20

0	1	2	3	4	
Prima expoziție marinărească	642—644 25 18	508—510 20 9	519 - 521 17 7,50	181 45	— 20
1937					
Centenarul Ion Creangă	645—648 11 7,50	511—514 6 4,25	524—527 4 2,40	184 15	— 5
25 ani Federația Soc. Sportive	649 656 20 12	515—522 25 11	528 - 535 11 4,40	185 30	— 10
Mica înțelegere II.	657—658 10 3	523—524 17,50—6	522—523 12 10	186 10	— 2
A VIII-a ediție a Jocurilor Balcanice de atletism.	659—663 26 14	525—529 20 11	538—542 16 8,80	187 30	— 15
Colițe jubiliare 25 oct. 1937	664—667 5 4,50	2 5,50—3,50	543—546 4,50—4,50		
1938					
Înțelegerea Balcanică	668—669 9 3,50	530 - 531 12,50—6	547—548 6,25 3,75	188 6	— 2
Luna Bucureștilor	670 1,25—0,75	535 1,25 1	552 0,75 - 0,50	190 1	— 0,50
Constituția Carol II	671 - 673 3,40—1,70	532—534 3,25—1,50	549—551 1,80—1,20	189 5	— 1
Voievozii	674—684 16 - 6	536 - 546 13,50 8,50	553 - 563 10,50—8,40	191 30	— 2
Centenarul N. Grigorescu	685—689 16,50—7	547—551 16 7	564 - 568 9 5	192 25	— 15
1939					
Centenarul nașterii Carol I.	690—703 7,50—5,50	552—565 7 4,50	569 - 582 3,75 2,80	193 6	— 3
Expoziția Internațională New York	704 - 705 1,50—1	566—567 2,50 2	594 - 595 2 2	194 1	— 1
M. Eminescu	706—707 1,60—0,80	568—569 1,50—1,20	596 - 597 2 1	195 2	— 1
Sf. Gheorghe	708—718 16—8,25	570—580 10 6,50	598 - 608 6,20 5,80	196 25	— 10

0	1	2	3	4
Ceferiada	719—724 13—6,25	581—586 9 5	609—614 5,30—3,70	197 — 10 5
1939/40				
Pentru înzestrarea armatei	725—727 A. 8—8 725—727 B. 15—15	3—5 A. 6 6 3—5 B. 9 9	586—593 4,25 4,25	198 — 198 A. 20 20
1940				
Înțelegerea Balcanică II.	728—729 3,50 1,80	595—596 6 3	615—616 1,60 1,60	200 — 3 0,50
Uzuale Carol II cu pelerină	730—737 11 5,50	611—618 8 4	617—624 6,70 3,40	201 — 16 6
10 ani domnie Carol II.	738—743 9 5,50	597—602 7 5	625—630 5,30 3,40	202 — 16 6
Vederi	744—751 13 7,50	603—610 12 6	631—638 8,30 6,20	203 — 24 20
Colițe „Pentru înzestrarea armatei“ cu supratipar Pro Patria	752—754 AB 90 90	3—5 60 60	9—14 100 87	199—199 a. 320 220
Uzuale Carol II	755—761 9 5,50	587—594 7 4,50	×	
Mărci uzuale format mic	762—768 3,25—1,60	634—640 3,50—2	666—679 6 1,50	
1940/43				
Mărci uzuale noi	769—783 6,37—0,98	619—633 7 1,80	650—665 3,60 0,90	
1941				
Fundația Carol I, 50 ani	789—793 4,50—4,50	644—648 6,25—6,25	686—690 4,60 5,60	
Crucea Roșie I.	794—798 10 7,50	649—653 10 10	696—700 5 5,70	204 — 10 4
Crucea Roșie colița	799 16 16	7 12,50—12,50	699—700 15 20	205 — 20 20
1942				
Mărci uzuale pentru interior	848—854 5,25—2,25	686—692 6—2,50	inclus în 666—679	

0	1	2	3	4
Titu Maiorescu	855—857 3.75—2,50	693—695 6 6	743—745 2 2	206 — 5 5
Titu Maiorescu colița	858 9 9	9 6,50—6,50	743—745A. 7 10	207 — 12 12
1943				
Andrei Mureșanu	858 1,50—1,50	705 1,25 1,25	755 0,80 1	208 — 1,50 1
Avram Iancu	869 2 2	712 1,75—1,50	756 1,40—1,50	209 — 2 —
Crucea Roșie	870—872 5 3	706—708 3,65—3,75	757—759 2,40—2,70	210 — 2 1
Crucea Roșie colită	873 8 8	10 4,50—4,50	758—759A. 7 9	211 — 8 8
Figuri celebre ardelene I.	882—886 7,50 5	732—736 6,25 6,25	769—773 3,40—3,90	212 — 15 5
Ziua Sporturilor	888—889 3,20—2	737—738 3,50 2,50	775—776 1,20 1,50	213 — 3 1
Figuri celebre ardelene II.	890—894 9 6	742—746 6,25 6,25	777—781 3,60 4	inclus la nr. 212
Agir	910 1,60 1	759 1,50—1,10	790 1,20 1	214 — 1,50 0,50
1944				
Asistența P.T.T.	911—914 10 10	761—764 9 9	817—820 6 8	215 — 10 10
Asistența P.T.T. colițe	915—916 11 11	12—13 11 11	821—826 12 16	216 — 10 10
Dr. Cretulescu Centenarul învățămîntului medical	917 1,25—1,25	760 1,25—1	791 0,80—1	219 — 2 1
Rugbi 30 ani Federație	918 7,50—5,50	769 9—5,50	792 6 8	221 — 8 4
200 ani poștă	919—922 19 19	765—768 18 18	817—820A. 14 16	217 — 30 30
200 ani poștă colită	923—924 20 20	14—15 20 20	821—826A. 12 16	218 — 30 30

— 3070

0	1	2	3	4
Rădășeni	925–928 4 3,25	770–773 5 4	793–796 2,80 3,20	220 — 6 3
Mărci uzuale patru desene diferite	929–948 3,79–2,53	785–818 4 3,50	797–816 2,50 1,50	
1945 Crucea Roșie	949–952 3 3	819–822 2 2	827–830 1,80 1,80	
Fundația Carol I.	953–956 8 8	17–20 6 6	831–834 1,40–1,80	
Fundația, colița	957 9 9	21 7 7	835 7 9	222 — 10 10
Pentru ardeleni	958–968 9 6	774–784 5,50–5,50	836–846 3,40–3,40	225 — 8 4
Apărarea patriotică	969–974 4,40–4,50	823–828 3,60–3,60	847–852 2,70–2,70	223 — 2,50–2,50
Apărarea patriotică coliță	975 22–22	16 15–15	853–854 25–30	224 — 30 30
Primul Congres ARLUS	976–979 4 3,50	829–832 4 4	855–858 3,70–3,70	226 — 4 4
ARLUS coliță	980 10 10	22 8 8	859–860 12 15	227 — 10 10
Confederația Generală a Muncii	981–983A. 9 9 981–983B. 9 9	833–835 9 9 833–835A. 9,75 9,75	861–863 7,50 9 864–866 11,25 15	228 — 20 20
Munca P.T.T.	984–990 25 25	836–842 22,50–22,50	867–873 16,40–16,40	229 — 45 45
Toate sporturile pentru popor	991–1000 40 40	843–853 35–35	874–883 40–24	230–231 55 55
Idem aviație cu vinietă	1001 20 20	848 17,50–17,50	884 18 20	232 — 50 50
Victoria	1002–1013 45 45	854–865 30 30	885–896 50–50	234 — 90 90
Asistența copiilor	1014 0,65–0,60	866 0,50–0,45	897 0,35–0,35	233 — 0,50 0,50

0	1	2	3	4
Frontul plugarilor	1015–1016 1,10–1,10	867–868 1,10–1,10	898–899 0,70 1	
Gazeta matematică	1017–1018 0,85 0,60	869–870 0,65 0,65	900–901 0,20 0,20	235 0,50 0,50
Podul Cernavoda 50 ani	1019 0,50 0,30	871 0,60–0,40	902 0,35–0,25	
Agir — al XIV-lea Congres	1020–1029 8 8	872–881 7,50–7,50	903–912 7 7	236 237 7 7
Agir Aviație	1030–1031 5 5	32–33 4 4	913–914 4 5	239 — 3 3
Agir, colițe	1032–1033 8 8	26–27 10 10	915–916 10 10	238 240 8,50 8,50
Conferinta Mondială Sindicală — Paris	1034–1037 48 48	882–885 40 40	917–920 35 40	242 — 60 60
1946 Frontul Plugarilor cu supratipar	1038–1045 7,50–6	886–893 6 6	921–928 5 7	
Reforma agrară	1046–1050 2,85–1,95	894–898 2,50–2,50	974–978 1,50–1,50	243 — 1,50 1,50
Reforma agrară coliță	1051 10 9	31 7 7	979 12 15	244 — 7,50 7,50
1945/46 Mărci uzuale în patru desene	1052–1089 4,12–3,56	inclus în 785–818	929–973 3,10–2,65	
1946 25 ani Filarmonica Buc.	1090–1096 5 5	899–905 5 5	980–986 4,30 4,30	246 247 7 7
	1093 A 3 3			
	1095 A.– 1096 A. 50 50		985–986 70 08	248 — 80 80
Ziua Muncii	1097–1101 2,75–1,75	906–910 2,75–2,75	987–991 1,40–1,40	249 — 2 2

0	1	2	3	4
Ziua Muncii coliță	1102 14—14	31 A 15—15	992 20 23	250 — 10 10
Tineretul progresist	1103—1107 3 2,50	911—915 8 3,50	993—997 6 7	251 — 2 1,50
Tineretul progresist-aviație	1108—1109 6 6	34—35 6 6	998—999 7 9	252 — 4 4
1946/47 Mărci uzuale	1110—1121 1,64 1,64	inclus în 785—818	inclus în 929—973	
1946 O.S.P. II.	1122—1126AB 9 9	916—920 7 3,75	1000—1004 AB 10,50—10,50	253 — 3 3
O.S.P. II aviația	1127—1128 6 6	36—37 6 6	1005—1006 7 9	254 — 5 5
Colița O.S.P. II.	1129 12 12	30 50 50	1007 15 18	255 — 6 6
Congresul ARLUS	1130—1133 AB 2,10—1,60	920—924 1,25 1	1008—1011 1,50 1,50	256 — 2 2
ARLUS coliță	1134 2,50 2	33 2,25 2	1012 7—8	257 — 2 2
U.F.A.R.	1135—1139 2 1,40	925—929 1,75—1,50	1013—1017 1,15 1,15	258 — 1,50 1
UFAR coliță	1140 4 4	32 4 4	1018 5 6	259 — 2 2
1947 Seceta	1141—1144 2 1,30	930—933 1,50—1,50	1019—1022 0,90—0,90	
Seceta — coliță	1145 2,50—2,50	34 2 2	1023 2,50 3	260 — 1,50 1,50
Pacea	1146—1149 1,50—1	934—937 1,35—0,95	1024—1027 0,70 0,70	
Mărci uzuale în 4 desene-hîrtie albă, groasă	1150—1154 0,80—0,70	938—946 1,50—1,25	1028—1032 0,70—0,70	
Mărci uzuale desen nou — format mic sau mare	1155—1158 0,60—0,47	cuprins în 938—946	1033—1035 0,65—0,65	

0	1	2	3	4
Confederația Generală a Muncii	1159—1163 6,30 6	975 A—C. 6,35—6,35	1037—1041 3,30—3,30	261, 262, 263 4,50 4
Casa Școalelor	1164—1168 1 1	947—951 1 1	1042—1046 0,80 1	264 — 0,50 0,50
Casa Școalelor, coliță	1169 1,50 1,50	35 1,25—1,25	1047 1,50—2	265 — 0,50—0,50
Institutul de studii Româno-Sovietic	1170—1178 4 4	952—959 4 4	1048—1055 2,50 3	266 — 3 2
1 Mai	1179—1187 4,75—4,75	971—975 39—1 3,30—2,50	1156—1164 2,90—4,20	268 — 4 4
Uzuale vederi	1188—1198 14 3,75	976—986 16 3,75	1066—1076 14 4,90	
Jocurile Balcanice	1199 2—1,25	996 2,25 1,50	1077 1 1,20	
Al XVII-lea Congres Agir	1200—1204 3,50—2,50	992—995,43 7,50—4	1078—1082 2,60—2,60	269 — 3,50 3,50
Revoluția din Octombrie	1205 1,25—1	991 1,50—1,25	1084 1—1,50	
Ziua Economiei	1206 0,90—0,30	987 1 0,35	1083 0,50—0,25	2,70 — 0,50 0,50
Apărarea Patriotică	1027—1211 3—2	1002—1006 3 2,25	1085—1089 2 2	271 — 2 1,50
Al II-lea Congres C.G.M.	1212—1214 3,75 2,50	997—998,44 3,25—2,50	1090—1092 2,30 1,70	272 — 3 3
1948 Recensământul	1215 1 0,35	1009 1 0,40	1093 0,80—0,20	273 — 1 0,25
75 ani Fabrica de timbre	1216—1217 4—3	1007—1008 6—2,75	1094—1095 3,50 2	274 — 275 7 1,25
Jocurile Balcanice	1218—1222 13—10	999—1001,45 10,50—5	1096—1100 9,30—3,80	276 — 16 6
U.T.M.	1223—1227 8—6	1038—1041,49 9,50—6,75	1101—1105 4,70—5,40	277 — 8 6

0	1	2	3	4
Vederi supratipar	1228—1238 26—5	1010—1020 32,50 5,50	1106—1116 40 10,80	
Prietenia Româno-Bulgară	1239— 2 0,75	1021 2,50 0,75	1117 1,50 0,50	278 — 2 0,50
Constituția	1240—1242 3,80 1,25	1022—1024 4,50 1,25	1118—1120 3 0,80	279 — 9 3
1 Mai	1243—1245 6 6	1025—1027 9 9	1121—1123 13 13	280
1 Mai, aviație	1246 15 8	46 20 10	1124 10 10	30 30
Frăția de arme româno-sovietică, aviație	1247—1251 7,50—6,25 1252—1253 9—5	1028—1032 10 9 47 48 9 5,75	1125—1129 9,70 9,70 1130—1131 8 7	281 — 20 20
Centenarul revoluției 1848	1254—1258 10 8,50	1033—1037 10 9	1132—1136 6,30—4,50	282 14 7
Stemă — uzuale	1259—1265 7 1,50	1042—1049 8,50—1,50	1137—1144 8,50—1,75	283 — 10 1
Aviația și Marina	1266—1273 22—15	1050—1057 42 22	1145—1152 21,40—14,60	284 — 30 30
Prietenia româno-bulgară (cu supratipar)	1274 2,25—0,50	1058 2,50—0,40	1153 1,50—0,30	285 — 2 0,50
Săptămîna presei democrate	1275—1278 AB 10 10	1059—1062 7,50 6	1154—1157 13,20—12,80	287 — 20 20
Congresul ARLUS	1279—1281 6,60—6,50	1063—1065 8,50—8,50	1158—1160 6 6	286
Congresul ARLUS, aviație	1282 8 5	50 7,50 7,50	1161 8 8	20 20
Valori mari pentru poșta aeriană	1283—1285 9,25—2,55	53—55 9 2,75	1162—1164 10 3,25	289 — 6 1
Munca în comunicații, coliță	1286—1289 9—8 1290—1293 16—16	1066 1069 11 10,50 38 13,50 13,50	1165—1168 8,80 6 1165—1168 A 15 15	290 — 15 5 291 — 10 12

0	1	2	3	4
N. Bălcescu	1294 1,80 0,50	1070 2—0,50	1169 1 0,35	292 — 1 0,25
Un an R.P.R.	1295 0,80—0,30	1071 0,75 0,35	1170 0,50 0,20	293 — 0,50 0,25
O.S.P. III.	1296—1299 22 18	1072—1075 28 28	1171—1174 31 31	294
O.S.P. aviație	1300—1301 50 40	51 52 80 50	1175—1176 60 60	60 40
1949 V. I. Lenin 25 ani de la moarte (nedant.)	1302— 1,50 0,30 2,50 1,25	1076 1,35—0,40 2,75 2	1177 1 0,25 1,75 1,20	296 — 0,50 0,25 297 — 1 0,25
Unirea Principatelor 90 ani.	1303 0,90 0,35	1077 1 0,45	1178 0,75 0,25	298 — 1 0,25
I. C. Frimu (nedant)	1304 1,40 1,30 3 1,50	1078 1.50 0,35 3,25 1,50	1079 1 0,25 1,75 1,20	299 — 1 0,25 300 — 1,50 0,25
1949/50 Stemă uzuale	1305—1311 5,25 1,20	1042—1049 9,10 2	1180—1186 2,50 0,65	301 — 3 1
1949 A. S. Pușkin 150 ani de la naștere	1312—1313 4,40 2,10	1079—1080 4,50 2,25	1187—1188 2,80 1,10	302 — 2 1
U.P.U. Jubileul de 75 ani	1314—1315 10 6	1082—1083 10 6	1189—1190 8 8,50	303 — 10 8
23 August — 5 ani de la eliberare (nedant.)	1316 3,25 0,75 4,50 2	1081 3,50 1 5 2,50	1195 2 0,70 3,50 2	304 — 2,50 1 305 — 2,50 1
Prietenia româno-sovietică (nedant.)	1317 1 0,75 2 1,75	1084 1,25 1 2 1,75	1192 0,80 0,60 1,50 1,20	306 — 1 0,25 307 — 1 0,25
Conferința muncitorilor din transporturi (nedant.)	1318—1319 3 1,60 3,50 2	1085—1086 3 2 3 2,50	1193—1194 1,50 1,15 2,20 1,90	308 — 2 0,50 309 — 2 0,50

0	1	2	3	4
I. V. Stalin 70 ani	1320 2 0,80	1087 2,25 1	1195 1,25—0,40	310 — 0,50 0,25
(nedant.)	3 1,50	2,25 1	2,50 0,80	311 — 1 0,25
1950				
Expoziția filatelică	1321 4,50 4,50	40 4 3	39 8 5,50	312 — 5 3
100 de ani de la nașterea lui M. Eminescu	1322—1326 6 4	1090—1094 7,75 3	1196—1200 3,60 2,40	313 — 5 4
100 de ani de la nașterea lui Ion Andreescu	1327—1329 5,50 3,25	1095—1097 7,75 5	1201—1204 4,70 3,80	314 — 12 4
Planul de Stat 1950	1330—1331 4,25 2,25	1088—1089 5,50 3,25	1205—1207 3,90 2,70	315 — 4 2
1 Mai 1950	1332— 1,50 0,60	1113— 1,75 - 0,75	1208—1209	316 — 1 0,50 317 —
(nedant.)	2,25 1,10	2,50 1,25	4,50 2,30	1,25 1
Stema R.P.R.	1333—1347 15 4,25	1098—1112 17,50—3,75	1210—1224 8,50—2,50	320 — 10 2
Aviația, culoare schimb Lei 30	1348 2 0,35	56 1,75 0,40	1225 2 0,50	321 — 1 0,25
Pionieri 1950	1349—1351 5 2,50	1114—1116 8 2,75	1226—1228 6 4,20	318 — 8 4
Naționalizarea	1352—1355 3,50 2	1117—1120 5 2	1229—1232 2,80 1,40	322 — 4 2
Aurel Vlaicu	1356—1358 3,50 1,40	1121—1123 4,50 1,30	1233—1235 1,80 1	323 — 3 1
Lupta pentru pace	1359—1360 3,80 1,75	1126—1127 3,75 1,75	1236—1237 1,50 0,80	324 — 1 0,75
Săptămîna prieteniei româno-maghiare	1361 1,20 0,50	1124 1,25 0,65	1238 0,80 0,40	326 — 1 0,25
Luna prieteniei româno-sovietice	1362 1,80 0,80	1125 2 0,90	1239 1,20 0,60	325 — 1 0,25

0	1	2	3	4
ARLUS Congresul III	1363—1364 2,50 1	1133—1134 2 1,20	1240—1241 1,60 1	328 — 1,50 0,75
G.M.A.	1365—1369 10 5,50	1128—1132 12,50 6,50	1242—1246 6,80 2,60	327 — 7 4
1951				
Jocurile mondiale universitare de iarnă	1370—1374 15 5	1135—1139 16 6	1247—1251 10,60 4,40	329 — 15 10
Expoziția tehnică și industrială.	1375—1376 AB 5 3,25	1140—1141 6 2,85	1252—1253AB 5,15 2,20	330 — 3 2
Ordine și Medalii R.P.R.	1377—1380 AB 6 2,25	1142—1145 8,75 3,75	1255—1258AB 5,40 3,60	331 — 8 4
Pionieri 1951	1381—1383 7 2,50	1146—1148 10 2,25	1259—1261 7 3	333 — 7 2
Ziua Internațională a Femeii	1384 1 0,30	1149 1 0,30	1254 0,60 0,25	332 — — —
(nedant.)	1,20 0,60	1,50 0,60	1,20 0,60	1,50 1
Centenarul morții lui Ion Negulici	1385 3,50 1,25	1151 5 2	1262 2,50 0,80	334 — 2,50 2
Circuitul ciclist al R.P.R.	1386 4 1,50	1150 4,50 1,50	1263 2,50 1,80	335 — 4 2
Al III-lea Festival Mondial al Tineretului	1387—1389 2,50 1,20	1152—1154 4,25—1,50	1264—1266 3—2,40	339 — 6 2
Filimon Sîrbu	1390 1,10 0,50	1155 1,25 0,45	1267 0,70 0,20	337 — 1 0,25
Centenarul morții lui C. D. Rosenthal	1391—1394 8 3,75	1156—1159 9 4,50	1268—1271 7 3	338 — 10 5
Scînteia 20 ani de la apariția primului număr	1395 1,25 0,50	1160 1,35 0,50	1274 0,80 0,25	341 — 1 0,25
Ordinul „Apărarea Patriei“	1396 1,50 0,50	1161 1,50 0,50	1275 0,75 0,25	342 — 1 0,50
Ziua minerului	1397—1398 2 0,80	1162—1163 2,50 0,90	1272—1273 1,40 0,60	340 — 1 0,50

0	1	2	3	4
Ziua Armatei	1399 1,20 0,40	1167 1,25 0,35	1291 0,80 0,25	344 — 1 0,25
Săptămîna muzicii	1400—1402 4,50 1,20	1164—1166 5,25 1,20	1288—1290 2,80 1,20	343 — 3 2
Prietenia româno-sovietică	1403—1404 3,50 2	1179—1180 4,50 2,50	1292—1293 3 1,40	345 — 1,50 0,50
Pavel Tcacenco	1405 1,25 0,40	1178 1 0,30	1294 0,70 0,20	346 — 1 0,25
1951/52				
Planul cincinal (1951—1955)	1406—1417 21 10	1168—1177 24,50 12,50	1276—1287 15 12	347 — 20 5
1952				
Centenarul I. L. Caragiale	1418—1421 7,50 3,25	1202—1208 12,50 4,50	1295—1298 8,80 4	350 — 12 2
Centenarul I. L. Caragiale — valori noi	1422—1424 5,25 2,25	cuprins în 1202—1208	1386—1388 3,60 1	380 — 10 2
Supratiparuri : Recensămîntul	1425 4 1,75	1238 5 2	1299 5 3,50	354 — 7 1,50
Constituția	1426 1,50 0,80	1181 1,50 0,75	1300 1,75 1	355 — 2 0,25
Centenarul revoluției	1427—1431 80 45	1252—1256 87,50 45	1301—1305 50 27,50	356 — 150 25
A. S. Pușkin	1432—1433 6 3	1221—1222 6 3	1306—1307 6 3	357 — 5 3
Centenarul Eminescu	1434—1438 7,50 5	1223—1227 7,50 5	1308—1312 8,50—8,50	358 — 10 6
Centenarul Andreescu	1439—1440 8 4	1239—1240 10 4	1313—1314 8 5	360 — 12 6
Planul de Stat	1441—1442 6 2	1231—1232 6 2	1315—1316 4 2	361 — 6 3
1 Mai	1443 2,50 1,50	1241 5 1,50	1317 3,50 2,20	362 — 5 1,50
Stema-uzuale	1444—1457 95 7,50	1182—1189 74 6,50	1318—1331 54 11,20	375 — 150 10

0	1	2	3	4
Pionieri 1950	1458—1460 12 6	1242—1244 15 7	1332—1334 18 10,50	363 — 25 12
Aurel Vlaicu	1461—1463 6 2,25	1190—1192 6 1,50	1335—1337 3,60 2,10	364 — 5 2
Congresul Comit. Lupta pentru Pace	1464 2,75 1,50	1233 2,50 1,25	1338 2 1	365 — 2 1
G.M.A.	1465 15 6,50	1245 16 7	1339 8 6	366 — 25 6
Jocuri Mondiale Universitare de iarnă	1466—1467 44 24	1246—1247 45 27	1340—1341 30 16	367 — 70 40
Expoziția tehnică industrială	1468 5,50 2,50	1248 6 2,50	1342 4,50 3,50	368 — 7 3
Ordine și Medalii	1469—1472 10 6	1234—1237 10 6	1343—1346 14 6,80	369 — 20 10
Pionieri 1951	1473 5,50 2,50	1249 6 2,75	1347 6 4,50	370 — 9 2
Ordinul „Apărarea Patriei“	1474 3,50 2	1250 3,50 2,50	1349 3,50 2,20	372 — 3 0
Ziua minerului	1475 4 2	1251 4 2,25	1348 3,50 2,20	371 — 3 2
Prietenia—româno-sovietică	1476—1477 4 2	1229 1230 4 2	1350—1351 2,40 1,40	373 — 3 2
Pavel Tcacenco	1478 2 1	1228 2 1	1352 1,20 0,70	374 — 2 0,25
Planul cincinal	1479 - 1488 70 24	1181—1201 150 22,50	1357—1362 52,10 31,70	379 — 145 10
Aviație, valori mari	1489 - 1491 I 16 13	59—AB60 12,50 9	1363—1364 1367 23,10—14,10	376 — 105 5
U.P.U.	1492—1493 48 36	63—64 42,50 26	1365 - 1366 40 40	
Planul cincinal, aviație	1494—1495 44 12	61—62 35 10	1368—1369 16—9	inclus la nr. 379

0	1	2	3	4
1952/53 Stemă, valori noi	1496—1510 58 4,25	1264 - 1278 65 6,50	1370—1384 48 4,50	
1952 Ziua feroviarilor	1511 2 0,60	1209 2,25 0,50	1385 1,50 0,35	351 — 5 0,25
Centenarul morții lui N. Gogol	1512—1513 7,50 3	1210—1211 8 3,50	1389—1390 4 1,80	352 — 12 2
Ziua Internațională a Femeii	1514—1516 5 1,75	1212—1214 6,50 2,40	1391—1393 3,50 1,90	353 — 10 2
Zile medicale I. P. Pavlov	1517 3 0,60	1257 3,50 0,75	1394 1,50 0,50	381 — 5 0,25
Medalia Secera și Ciocanul	1518 1,60 0,50	1261 2,25 0,60	1395 1,20 0,40	383 — 5 0,50
Pionierii 1952	1519—1521 10 2	1258 - 1260 10 2,25	1396—1398 7,80 1,40	
75 de ani de la proclamarea independenței	1522—1523 3,05 1,10	1262—1263 5 1,25	1399—1400 3,20 1,15	386 — 3 1
Leonardo da Vinci 500 ani de la naștere	1524 6,50 1,60	1264 7,50 1,75	1401 3 0,80	385 — 10 0,50
Ziua minerului	1525—1526 3,90 1	1274—1275 3,50 1	1402 1403 2,10 0,75	387 — 6 1
Congresul Internațional Studențesc	1527—1530 6,50 2	1276—1279 17,50 3,50	1404—1407 5 1,80	388 — 15 5
Ziua Armatei	1531 2 0,30	1280 2 0,50	1408 1,20 0,35	389 — 3 0,25
Luna Prieteniei româno—sovietice	1532—1533 12 1,25	1281—1282 10 1,35	1409—1410 2,55 1,55	390 — 10 0,50
Sport 1952	1534—1535 13,50 3,30	1283—1284 16 3,50	1411—1412 10 2,10	391 — 30 2
100 ani de la moartea lui N. Bălcescu	1536—1537 9 2,75	1285—1286 10 3	1413 - 1414 6,70 2,70	392 — 20 2

0	1	2	3	4
Constituția socialistă	1538 2 0,50	1287 2,50 0,50	1415 1,20 0,35	393 — 2 0,25
1953 5 ani R.P.R.	1539 3 0,80	1288 4,25 0,90	1416 2,50 0,80	394 — 5 1
Centenarul Teatrului Național	1540 4 0,80	1289 3,25 0,60	1417 2,50 0,35	395 — 6 0,50
Al III-lea Congres al Sindicatelor	1541 - 1543 3,25 1,75	1290—1292 4,50 1,75	1418 - 1420 3 1,40	396 — 5 1
Grivița Roșie	1544 3,25 0,60	1293 3 0,50	1421 1,70 0,35	397 — 5 0,25
A 5-a aniversare a tratatului româno—sovietic	1545 3,25 0,50	1296 3 0,60	1422 1,30 0,25	398 — 3 0,50
Campionatul mondial de tenis de masă	1546—1547 16 4	1297—1298 16 3,50	1423—1424 11 3,25	399 — 25 2
Pionieri 1953	1548—1550 7 2,50	1304—1306 9 3	1425 - 1427 5,50 1,80	401 — 15 1
Karl Marx	1551 4 0,80	1303 4,50 1	1428 3 0,80	400 — 6 0,25
Congresul Mondial al Femeilor	1552 2,50 0,40	1307 2,50 2,50	1429 1,25 0,35	402 — 3 0,25
Arta populară	1553—1556 10 0,85	1209—1302 12,50 1	1430 - 1434 10 1	403 — 30 2
Festivalul mondial al Tineretului	1557—1560 10 3,50	1308 - 1311 18,50 4	1435—1438 6,25 2,50	404 — 15 2
Luna pădurii	1561—1563 8,25 2,75	1312 - 1314 8,50 3	1439 - 1441 5,50 1,30	406 — 16 2
60 ani de la nașterea lui Vl. Maiakovski	1564 2,80 0,50	1315 2,75 0,50	1442 1,30 0,30	407 — 3 0,25
Ziua minerului	1565 3,50 1	1316 3,50 0,60	1443 3 0,80	408 — 8 0,25

0	1	2	3	4
Arta Populară mărci uzuale	1566 2 0,25	figurează 1209—1302	figurează 1430—1434	403 — 30 2
Semicentenarul Palatului poștelor	1567—1570 4,75 2,50	1317—1320 8 2,50	1445—1448 3,15 1,80	409 — 8 1,50
Ziua Forțelor armate	1571 1,10 0,40	1322 1,75 0,50	1444 1,25 0,30	411 — 3 0,25
A 9-a aniversare a eliberării de sub jugul fascist	1572 2,50 0,40	1321 2,50 0,50	1449 1,20 0,50	410 — 3 0,25
Aviația sportivă	1573—1576 34 5,50	1323—1326 35 7	1450—1453 27,50 3,50	405 — 70 5
Luna prieteniei româno—sovietice	1577 1578 4,25 1,60	1327—1328 4 1,75	1454—1455 2,30 1,25	412 — 6 0,50
Al III-lea Congres Mondial al Sindicatelor	1579—1580 4,50 1,75	1329—1330 4,50 1,75	1456—1457 2,30 1,35	413 — 4 0,50
100 de ani de la nașterea lui Ciprian Porumbescu	1581 6 0,60	1331 6 0,60	1458 3,50 0,50	414 — 12 0,25
Agricultura Socialistă	1582—1584 12 4,50	1332—1334 18,50 4,75	1459—1461 5,30 2	415 — 8 2
40 ani de la moartea lui A. Vlaicu	1585 2,25 0 45	1335 2,25 0,50	1462 0,80 0,35	416 — 2 0,25
1954				
30 ani de la moartea lui V. I. Lenin	1586 1,50 0,40	1336 1,75 0,40	1463 1 0,40	417 — 3 0,25
Luna pădurii	1587—1589 18 4	1337 1339 33 4,25	1464—1466 8 3,20	418 — 20 2
Localități de odihnă	1590—1594 18,50 8	1340—1344 20 9	1467—1471 15 6,25	419 — 20 4
100 ani de la moartea lui Octav Băncilă	1595 2,50 1	1345 2,75 0,90	1472 2,50 1,20	420 — 6 1

0	1	2	3	4
Ziua Internațională a Copilului	1596 2,50 0,60	1346 2,50 0,75	1473 1,50 0,50	427 — 2 0,25
Pionieri 1954	1597—1599 7,50 2,25	1347—1349 8 2,25	1474—1476 3,70 1,80	421 — 5 1
450 ani de la moartea lui Ștefan cel Mare	1600 2,50 0,80	1350 3 0,75	1477 1,50 0,45	422 — 5 0·50
Ziua minerului	1601 4,50 1,10	1351 5 1	1478 2,60 1,40	423 — 4 0,25
100 de ani de la nașterea dr. V. Babeș	1602 2,50 0,75	1352 2,50 0,75	1479 1,50 0,35	424 — 4 0,25
Ziua marinei	1603 2 0,60	1356 2 0,75	1480 1 0,35	425 — 2 0,25
5 ani de la constituirea Caselor de Ajutor Reciproc (CAR)	1604—1605 2,75 1	1353—1354 2,75 1	1481—1482 1,15 0,70	426 — 2 1
10 ani de la eliberare	1606 2 0,45	1355 2 0,50	1483 1,20 0,35	428 — 2 0,25
Decada culturii	1607—1610 6 2,25	1357—1360 7,10 2,80	1484—1487 4,25 1,85	429 — 5 1
Ziua aviației	1611 2,50 0,65	1361 2,75 0,75	1488 1,30 0,35	430 — 3 0.25
Conf. Internațională a muncitorilor din ind. chimică și petrol	1612 2,50 0,65	1362 1,50 0,65	1489 1,75 0,50	431 — 5 0,50
Săptămîna culturii chineze	1613 2,50 0,65	1363 2,50 0,75	1490 1,75 0,50	432 — 5 0,50
50 ani de la moartea poetului T. Neculuță	1614 2,20 0,50	1364 2,25 0,65	1491 1,50 0,50	433 — 4 0,25
Luna prieteniei româno—sovietice	1615—1616 3,10 0,90	1367—1368 3,50 1	1492—1493 1,80 1,10	435 — 2,50 0,50

0	1	2	3	4
100 ani de la moartea lui Barbu Iscovescu	1617 6 1,20	1366 6 1,50	1495 4 1,40	436 — 5 0,25
60 ani de la moartea lui G. Tătărescu	1618 2,50 0,65	1365 2,25 0.60	1494 1,40 0,50	434 — 4 0,25
Centenarul telegrafului român	1619 1,80 0,65	1369 2 0,75	1496 1,20 0,50	437 — 2 0,25
Luna pădurii	1620—1622 13 3,80	1370—1372 25 3,25	1497—1499 7 2,70	438 — 20 1
Mărci uzuale figuri filigran R.P.R.	1623—1632 22 3,75	1382—1393 25 5	1500—1509 12,70 2	439 — 30 2
Congresul Mondial al Sindicatelor—Viena	1633 1,25 0,40	1373 1,25 0,45	1510 0,50 0,25	440 — 1 0,25
85 ani de la nașterea lui Lenin	1634—1636 4 1,25	1374—1376 4,75 1,75	1511—1513 2,60 1,30	441 — 4 1
Adunarea Mondială pentru pace Helsinki	1637 2 0,45	1377 2 0,50	1514 1 0,35	442 — 3 0,25
Ziua Victoriei — 10 ani	1638 2 0,45	1378 2 0,40	1515 1 0,35	443 2 0,25
Ziua Internațională a Copilului	1639 2 0,50	1379 2 0,50	1516 1 0,35	444 — 1,50 0,25
Campionatele europene de volei	1640—1641 18 5	1330—1381 22,50 6	1517—1518 22,50 3,30	445 — 30 2
40 bani marcă uzuală (studentă)	1642 0,85 0,25	cuprinsă în 1382—1393	1546 0,60 0,35	Cuprinsă în 439
Muzee din București	1643—1647 14,50 6	1394—1398 15 6,50	1519—1523 11 5,15	446 — 15 2
Congresul mondial al mamelor	1648 2 0,50	1399 2 0,75	1524 1 0,35	447 — 2 0,50
Palatul pionierilor din București	1649—1651 6,50 1,20	1400—1402 6 1,25	1525—1527 4,15 0,85	448 — 8 1

0	1	2	3	4
Campionatele europene feminine de canotaj academic	1652—1653 26 4,25	1403—1404 27,50 4,50	1528—1529 23 3,75	449 — 50 2
Scriitori români 1955	1654 - 1658 10 4	1405—1409 12,50 4,50	1530—1534 6,20 2,50	450 — 8 3
Campionat european de tir de la București	1659 10 1,75	1410 10 2	1535 8 2	451 — 15 1
Ziua pompierilor	1660 2 0,75	1411 2,25 0,75	1536 1 0,50	452 — 1,50 0,25
A 10-a aniversare a Fed. Sindicale Mondiale	1661—1662 4 0,70	1412—1413 4,50 0,75	1537—1538 2,30 1,15	453 — 1,50 0,25
Congresul ARLUS IV	1663 1,60 0,40	1422 1,50 0,35	1543 0,35 0,20	455 — 1 0,25
100 de ani de la nașterea lui I. V. Miciurin	1664 2,50 0,65	1423 2,25 0,75	1544 1,50 0,50	456 — 2 0,50
Pomi-legumicultura	1665 - 1668 10 2,50	1414—1417 10—2,75	1539—1542 6,30 2,15	454 — 8 2
Plante industriale	1669—1672 14 3	1418—1421 20 4,50	1547—1550 8,15 3	457 — 15 2
Zootehnie	1673—1676 11 4,50	1430—1433 17,50 4,50	1551—1554 5,60 1,70	458 — 12 5
Aniversări culturale	1677 - 1682 20 6	1424—1429 20 6	1555—1560 19,75 9	459 — 22 5
Săptămîna Economiei	1683—1684 4,50 2,75	1434—1435 5 2	1561—1562 4,30 3,35	460 — 10 5
1956				
Recensământul populației	1685—1686 5,25 1,85	1436—1437 6 2	1563—1564 4,30 2,35	461 — 5 1,50
Uzuale, tractorist	1687 1 0,15	cuprins în 1382—1393	1545 0,50 0,20	
Vînătoare	1688—1699 82 42	1438—1449 90 50	1565—1576 87 47,80	463 — 150 100

0	1	2	3	4
Idem, culori schimbate	1688a—1699a 56 42	1488—1499 60 40	1614—1625 50 50	485 — 100 100
Comuna din Paris (a 85-a aniversare)	1700 1,25 0,35	1450 1,50 0,40	1577 1 0,25	464 — 2 0,25
Ziua Internațională a Copilului	1701 3,25 0,60	1453 3 0,50	1578 2,20 0,50	465 — 5 0,50
Crucea Roșie	1702 3,50 0,80	1454 3,50 0,75	1579 2,50 0,35	467 — 6 0,50
Luna pădurii	1703—1704 7 1,50	1451—1452 7 1,25	1580—1581 4,20 0,60	468 — 10 1
90 ani de la înființarea Academiei	1705 1,80 0,50	1455 2 0,50	1582 1,20 0,25	470 — 3 0,50
Traian Vuia 50 ani de la primul zbor	1706 2 0,60	1458 1,75 0,50	1583 1,50 0,25	471 — 4 0,50
Centenarul sculptorului I. Georgescu	1707 2 0,60	1457 2 0,50	1584 2 0,35	472 — 4 0,50
Congresul Internațional al Femeilor	1708 2 0,50	1456 2 0,50	1595 1 0,25	469 — 3 0,50
7 ani de la colectivizare	1709 10 6,50	1460 2,25 0,75	1596 5,50 5	482 — 2 0,25
Insecte dăunătoare	1710—1713 25 19	1461—1464 32,50 10	1586—1588 22,30 6,60	473 — 50 15
50 ani de la greva docherilor din Galați	1714 1,80 0,40	1459 1,75 0,40	1594 0,80 0,25	474 — 1 0,25
25 ani Scînteia	1715 1,80 0,50	1465 1,75 0,40	1597 0,80 0,25	475 — 1 0,25
M. Gorki — 25 ani de la moarte	1716 2 0,50	1466 2 0,50	1593 1 0,25	476 — 1 0,25
Th. Aman — 125 ani de la naștere	1717 3,50 0,65	1467 2,75 0,75	1585 1,50 0,25	477 — 3 0,25

0	1	2	3	4
Flori de cîmp	1718—1721 18 7	1469—1472 25 6,50	1589—1592 18,70 3,60	478 — 40 3
Jocurile Olimpice de la Melbourne	1722—1726 18 4,50	1473—1477 16 5,50	1598—1602 13,75 4,90	483 — 20 5
500 ani de la moartea lui Ioan de Hunedoara	1727 2 0,50	1468 2 0,60	1603 1 0,25	479 — 2 0,50
Mari aniversări culturale	1728—1737 30 7,50	1478—1487 40 9	1604—1613 27 4,50	484 — 30 5
Poșta aeriană	1738—1741 18 6	65—68 13,50 4	1626—1629 9 1,65	486 — 22 4
75 ani de la nașterea lui G. Enescu	1742—1743 7,10 2,10	1500—1501 8 1,75	1630—1631 4,30 4,45	487 — 5 1
1957 50 ani de la răscoalele țărănești din 1907	1744 1,25 0,50	1502 1,75 0,50	1632 1,50 0,20	488 — 3 0,25
Ștefan cel Mare 500 de ani de la urcarea pe tronul Moldovei	1745—1746 5 1	1503—1504 5 1	1633—1634 2,10 0,50	489 — 3 0,50
Congresul Național de Științe Medicale	1748—1751 9,50 3,25	1505—1508 9,75 3	1635—1638 5,80 2	490 — 10 4
Camp. european de gimnastică femei	1752—1755 14 3,75	1511—1514 16 3	1639—1642 11 1,65	491 — 15 3
Cursa păcii	1756—1757 3,35 1,60	1509—1510 3 1,50	1643—1644 1,60 0,35	492 — 2 1
Al II-lea Congres A.S.I.T.	1758—1759 6 2	1515—2516 7,50 2	1645—1646 3,95—0,35	493 — 6 1
Flora carpatină	1760—1767 35 9,50	1517—1524 35 8,50	1647—1654 14,80 3,50	495 — 40 5
50 ani de la moartea lui Nicolae Grigorescu	1768—1770 10 3	1529—1531 12 2,75	1655—1657 8 1,60	498 — 15 2

0	1	2	3	4
Al VI-lea Festival Mondial al Tineretului	1771—1774 11 4	1525—1528 12,50 3,75	1658—1661 6 1,20	499 — 8 2
Ziua Marinei	1775 4,50 1,20	1532 5 1,50	1662 2,75 0,20	501 — 2,50 0,25
40 ani bătălia de la Mărășești	1776 3,65 1	1534 4,50 0,90	1664 2,75 0,35	502 — 2,50 0,25
80 ani de la războiul pentru independență	1777 1,50 0,65	1533 1,50 0,50	1663 1 0,20	503 — 2 0,25
Săptămîna Crucii Roșii	1778 3 0,50	1535 3 0,50	1665 0,80 0,10	504 — 1 0,25
Camp. Internaționale de atletism (a X-a ediție)	1779—1781 8,50 2,50	1536—1538 9 2,50	1666—1668 6,75 1,40	505 — 15 2
2000 de ani de la nașterea lui Ovidiu	1782 6,50 1,75	1539 6 1,50	1669 2,75 0,60	506 — 5 0,50
Al IV-lea Congres Mondial al Sindicatelor	1783 1,50 0,40	1540 1,75 0,35	1670 0,80 0,25	507 — 1 0,25
Centenarul industriei petrolifere române	1784—1786 3,25 0,75	1541—1543 4 1	1671—1673 1,80 0,50	508 — 2 0,50
Marea Revoluție Socialistă din Oct. (a 40-a aniversare)	1787—1789 2,50 1	1544—1546 3,50 1	1674—1676 1,50 0,35	509 — 2 0,50
Sateliți artificiali ai pămîntului	1790—1793 30 3,50	69—72 30 6	1677—1680 23 4,20	510 — 30 5
520 ani de la răscoala de la Bobîlna	1794—1795 3 0,80	1548—1549 3 0,75	1681—1682 1,55 0,40	511 — 2 0,50
Ady Endre, 80 ani de la naștere	1796 1,20 0,40	1547 2,25 0,50	1683 0,80 0,25	512 — 1 0,25
Cățelușa Laika primul călător în Cosmos	1797—1798 16 3,50	1550—1551 17 3,50	1684—1685 7 2	513 — 20 5

0	1	2	3	4
Fauna din Delta Dunării	1799—1804 7,50 2,50	1552—1557 9 2,50	1686—1691 5,75 1,40	514 — 40 5
Idem, aviație	1805—1806 22,50 5,50	73—74 20 4,50	1692—1693 22,20 5,30	cuprinse în nr. 514
10 ani R.P.R.	1807—1809 8 2,25	1558—1560 8 1,75	1694—1696 2,90 0,85	515 — 3 1
25 ani Grivița Roșie	1810—1811 4,80 0,90	1561—1562 5 1	1697—1698 3,20 0,70	516 — 3 1
1958				
Conferința telecomunicațiilor	1812—1813 6,75 1,65	1563—1564 5 1,75	1699—1700 3,55 0,75	517 — 3 1
Scriitori români	1814—1819 12 3,75	1565 - 1569 12 3,25	1701 - 1705 1716 8,10 2,10	518 — 9 3
Criteriul Mondial al Tineretului scrimă	1820 6,50 1,50	1570 6,50 1,50	1706 4 0,50	519 — 4 0,25
25 de ani de activitate medico-sportivă	1821 4 1	1571 4,50 1	1707 3,50 0,50	520 — 4 0,25
Congresul mondial al femeilor	1822 2 0,60	1572 2 0,50	1708 1 0,25	521 — 1 0,25
Mari aniversări culturale	1823—1829 18 4,75	1573 - 1579 17,50 5,50	1709—1715 11,50—2,90	522 — 20 2
Ciuperci comestibile	1830 - 1839 22 10	1580 1589 25 8	1721 1730 11,50 2,90	523 — 24 5
Emil Racoviță 10 ani de la moarte	1840—1841 5 1,35	1590—1591 6 1,75	1731—1732 2,80 0,65	524 — 8 1
Expoziția Bruxelles	1842 25 A 3,75 1843 25 A 3,75 1842—1843 I 65 65 1842—1843 II 100 80	75—86 200 200 75—86 supratipar ranversat 200—200	1717—1720 I 80 17,60 II 80 17,60 III 80 17,60	525 — 526 140 30 180 50

0	1	2	3	4
Al 3-lea satelit artificial al pămîntului	1844	87	1733	527 —
	11 4,50	12,50 4,50	7 1,50	12 1
Ziua Forțelor Armate	1845—1847	1592 1594	1734-1736	528 —
	4,90 1,45	5,50 1,25	3 1,15	8 1
Idem, aviație	1848	88	1737	cuprins în nr. 528
	5,50 2,50	6 3	3,25 1,25	
Porturi naționale	1849—1860 B	1595—1606	1738—1749	529 —
dant.	20 10	22,50 7	10,80 4,50	24 7
nedant.	1849—1860 A			530 —
	40 40	45 45	30 30	50 15
Centenarul mărcii poștale	1861—1868 B	1607—1614	1750—1757	531 —
dant.	35 16,50	37,50 15	20 10,50	30 10
nedant.	1861—1868 A			532 —
	45 45	45 45	40 35	40 20
coliță	1869 A—B	41	1758—1759	533 —
dant.	35 35	35 35	40 45	40 5
nedant.				534 —
	50 45	50 50	100 90	60 5
Spartachiada tineretului	1870	1615	1760	535 —
	3,50 0,90	3,50 1	2 0,50	2 0,25
Reforma învățămîntului	1871	1616	1761	536 —
	1,50 0,50	1,75 0,50	0,70 0,25	1 0,25
40 ani de la luptele muncitorilor din 13 Decembrie 1918	1872	1617	1762	537 —
	1,50 0,50	1,75 0,50	0,70 0,25	1 0,25
1959				
Centenarul Unirii Principatelor	1873	1618	1763	538 —
	3,50 1,25	3,25 1,25	2 0,60	2,50 0,25
Prima planetă artificială a pămîntului	1874	89	1764	539 —
	18 6	17,50 5	15 3,50	35 2
Aniversări culturale	1875—1880	1619—1923	1765—1770	540 —
	18 7,75	+90		
		20 6,75	11 2,50	20 5
10 ani comerț filatelic de stat	1881	43	42	541 —
	50 50	25 25	35 40	80 80

0	1	2	3	4
10 ani colectivizare	1882—1890	1624—1632	1771—1779	542 —
	24 6,50	35 6,50	14 3,50	20 5
Păsări cîntătoare și folositoare	1891—1900	91-100	1780-1789	543 —
	26 8	30 9	18 3,80	30 10
Al VII-lea Festival Mondial al Tineretului	1901—1902	1633—1634	1790—1791	544 —
	6 1,50	6 1,75	3,80 0,80	4 0,75
15 ani de la eliberare	1903	1635	1792	545 —
	2 0,50	2 0,50	0,80 0,25	1 0,25
Idem, coliță	1904	44	43	546 —
	3,50 2	3 2,50	3,50 1,30	4 0,50
500 ani București	1905—1910	1637—1642	1795—1800	549 —
	17,50—4,25	20 5,50	13 2,90	40 10
Idem, coliță	1911	102	1801	550 —
	40 40	50 35	60 60	100 100
Sport	1912—1920	1643—1650	1802—1810	551 —
		+103		
	24 10	29 10,50	15 2,40	30 6
Prima rachetă cosmică în Lună	1921	101	1794	547 —
	20 10	22,50 10	15 2	35 5
A XVIII-a Balcaniadă atletism	1922	1636	1793	548 —
	9 9	8 6,50	5,50 2,80	10 10
Primul spărgător de ghiață atomic	1923	1651	1811	552 —
	4,50 1	6 1	3,25 0,50	3 0,50
Ziua mărcii poștale	1924	1662	1812	553 —
	4 2	5 2,25	3 0,75	4 0,50
Plante medicinale	1925—1934	1652—1661	1814—1823	554 —
	25 12	32,50 15	17,50 3,30	30 4
eroare = 40 Ban	1926 I			
	11 II			
Centenarul Universității A. I. Cuza Iași	1935	1663	1813	555 —
	2 0,60	2 0,65	0,80 0,20	1 0,25
Racheta cosmică	1936—1938	104—106	1824—1826	556 —
	26 10	34 10	13 1,90	30 5

0	1	2	3	4
1960				
Scriitori români	1939—1944 12 3	1664—1669 12,50 3	1827—1832 7 1,75	557 — 14 4
Monumente ale naturii	1945—1950 16 5,50	1670—1672 5,50 1,75 107—109 11 3,75	1833—1838 13 1,60	558 — 16 4
A 50-a aniversare a Zilei Internaționale a Femeii	1951 2,75 0,75	1673 2,25 0,65	1839 0,80 0,20	559 — 1 0,25
A 90-a aniversare a nașterii lui Lenin	1952—1954 7,25 4,55	1674—1676 7,50 4	1840—1841 1,70 0,40	560 — 4 0,50
Idem, coliță	1954 4 3,50	46 4 4	1842 3 2	561 — 6 1
A 15-a aniversare a victoriei asupra fascismului	1955 A—B 1956 A—B 10 7,50	1677—1680 8,50 5,75	1843—1846 17,50 14,75	562—563— 9 1,50
Jocurile Olimpice de la Roma nedant. dant.	1957—1962 A 65 65 1957—1961 B 23 23	1715—1719 100 100 1710—1714 22,50 15	1853—1858 67 67 1853—1858 22 22	564 — 30 30 565 — 60 30
Prima navă cosmică lansată de U.R.S.S.	1963 5,50 1	110 4,50 0,75	1899 5 0,60	566 — 10 0,50
Jocurile Olimpice de la Roma II. Olimpiada. coliță	1964—1969 12 5,50 1970—1971 45 25	1720—1725 13,50—8,50 47 48 37,50—28,50	1847—1852 11 2,75 1859—1860 35 35	568 — 14 3 570 — 40 10
Al III-lea Congres P.M.R.	1972 1,25 0,30	1726 1,25 0,35	1868 1,10 0,25	569 — 2 0,25
Ziua Aviației — 50 ani primul zbor Aurel Vlaicu	1973—1979 11 4,75	111 117 10 5	1861—1867 9,60 2,40	567 — 14 3
Serie de mărci uzuale (activități)	1980—2000 34 4,80	1690—1709 +118 41 8	1868—1889 31 3,40	572 — 30 3

0	1	2	3	4
Marile aniversări culturale	2001—2009 13 3	1681—1689 15 3,75	1890—1898 11,75 3,30	573 — 17 2
Frumuseți turistice de la mare	2010—2015 7 2,50	1727—1732 9 3,25	1900—1906 7 2,20	574 — 9 2
Idem, aviație	2016 4 2	119 3,50 2		
Al II-lea Festival Internațional al Teatrelor de Păpuși	2017—2022 9,50 3,25	1733—1738 11 3,50	1907—1912 6,60 1,40	575 — 12 2
Jocuri sportive de copii în mediul sătesc	2023—2027 7,50 2,75	1755—1759 8 2,50	1913—1917 5 1,30	577 — 10 2
Fluturi	2028—2033 10 3,80	120—125 12,50—4,50	1918—1923 6,70—1,70	576 — 14 2
Ziua mărcii poștale	2034 2,50 1	126 2,50 1	1924 2 0,45	580 — 3 0,50
40 ani grevă generală	2035 1,50 0,60	1740 1,50 0,50	1926 1 0,25	578 — 1,50 0,25
A XV-a aniversare a Federației Mondiale a Tineretului	2036 1 0,40	1739 1,25 0,50	1925 0,80 0,25	579 — 1 0,25
Pești din țara noastră	2037—2043 12 4,50	1741—1747 12,50—4,50	1927—1933 6,50 2	581 — 14 2
Viticultura	2044—2050 11 3,75	1748—1754 10 3,75	1934—1940 7,30 1,50	582 — 10 2
Idem, coliță	2051 14 8	49 12 8,50	1941 0 3,50	583 — 10 1,50
1961				
Sculpturi din arta națională	2052—2060 12 4,25	1760—1768 12,50 4	1942—1950 6,70 2,20	584 — 13 2
Sporturi de munte	2061—2067 8,75 3,75	127—133 9 4	1951—1057 6,40 1,50	585 — 16 3
Idem, nedant.	2061—2067 A 18 18	134—140 16,50 15	1965—1971 15 14	586 — 16 4

0	1	2	3	4
Oameni de știință români	2068—2071 4,50 1,50	1769—1772 5 1,75	1958—1961 2,80 1,20	587 — 6 2
Primul om în Cosmos	2072—2073 2073 A. 26 11	141—143 25 12	1962—1964 24,80 7,60	588 — 15 2
Marina	2074—2079 10 3,25	1773—1778 11 3,50	1972—1977 8,30 1,90	590 — 12 2
40 de ani P.C.R.	2080—2082 4,50 2,60	1779—1780+ 5 4,75 3	1978—1980 3,50 1,60	591 — 3 0,50
Vînătoare	2083—2092 27,50 6,75	1781—1790 27,50 7	1981—1990 9,70 3	594 — 20 3
Eclipsă totală de soare	2093—2094 8 3	144—145 8 4	1991—1992 3,75 0,75	593 — 7 0,75
Al II-lea Festival Enescu	2095 6,25 2,50	1797 6 3	1993 3,30 1	595 — 6 0,25
Al doilea om în Cosmos	2096—2093 10 5	146—148 9 4	1994—1996 5,50 1	596 — 12 2
Instrumente muzicale din folclor	2099—2104 9 2,80	1791—1796 7,50 3	1997—2002 3,70 0,85	597 — 7 1
Marile aniversări culturale	2105—2110 10 3,25	1798—1803 9 3	2003—2008 4,80 1,20	598 — 6 2
Medalii olimpice de aur—Melbourne Roma	2111—2120AB 18 8,50 2115—2120 C 25 18	1804—1813 16 6,50 30 5	2010—2019 32 19,10	599—600 — 50 8
Idem, coliță	2121 25 22	51 27,50 27,50	50 20 20	601 — 20 5
Ziua mărcii poștale	2122 2,50 1,80	149 2,50 1,50	2009 1,50 0,70	605 — 3 0,50
Al V-lea Congres Sindical Mondial	2123 1,75 0,50	1814 1,50 0,50	2040 0,75 0,25	609 — 1 1,25
Arhitectura românească	2124—2130 15 5	150—156 12,50 5	2030—2036 6,50 1,50	606 — 12 2

0	1	2	3	4
Centenarul Grădinii Botanice din București	2131—2139 B 13 5 2131 2139 A 20 20	1818—1826 13,50 5 20 20	2020—2028 16,10 1,40 10 10	602—603 — 40 12
Idem coliță	2140 7,50 5	52 6 4,50	51 8 3,50	604 — 10 2
Organizația Națiunilor Unite	2141—2143 B 3 1,50 2141—2143 A 8 8	1815—1817 3,25 1,50 7 7	2037—2039 4,70 1,30 15 15	607 — 4 1 608 — 8 5
1962 C.E.C.	2144—2145 2 0,45	1827—1828 2 0,50	2041—2042 1,10 0,35	610 — 1,50 0,15
Turneul junior U.E.F.A.	2146 2 0,60	1829 1,75 0,60	2043 1 0,25	611 — 2,50 1
Campionat mondial feminin de handbal	2147 2 0,60	1833 1,75 0,60	2047 0,60 0,20	613 — 2,50 0,15
Încheierea colectivizării	2148—2150 4,50 1,40	1830—1832 5 1,75	2044—2046 3,15 0,70	612 — 4 1
Sporturi nautice	2151—2158 B 17,50 4,50 2151 2158 A 25 12	1834—1841 16 5,50 1842 1849 22 11	2048—2055 8,80 2 2056 2063 14,50 14,50	614 — 20 4 615 — 30 6
Cosmonautica în slujba păcii	2159—2162 6,25 1,60	162—165 12 5,50	2086 2089 6,50 1	618 — 8 1
Idem. bloc	2159—2162 a 12 6,50	54 11 9	2090—2093 9 3	619 — 10 0,55
Marile aniversări culturale	2163—2165 5 1,30	1850—1852 5 1,40	2064—2066 3 0,50	620 — 4 0,15
50 ani de la moartea lui I. L. Caragiale	2166 6,50 4,50	53 6 5	2067 6 2,20	616 — 1 0,15
Al VIII-lea Festival Mondial al Tineretului	2167 1,80 0,50	1853 1,50 0,50	2068 1 0,40	621 — 2 1,75
Oameni de știință și cultură români	2168—2176 14 3,60	1854—1862 15 4	2069—2077 7,40 1,10	622 — 12 2

0	1	2	3	4
Pescuitul sportiv	2177—2184 17 6	1863—1870 16 6,50	2078—2085 9 1,30	623 — 14 5
Campioane europene (handbal-supratipar)	2185—2186	1871—1872	2094—2095	624 — 625
Campioni mondiali (U.E.F.A.-supratipar)	21,50—13,50	22 11,50	9,50 9,50	15 2
Primul zbor în grup a două nave cosmice	2187—2189 12 4	157 - 159 11 3,25	2096 - 2098 5,20 1,40	626 — 10 2
Copii	2190—2195 8 2,60	1873 - 1878 7,50 2,50	2099—2104 4,75 1	627 — 8 2
Al IV-lea Pavilion de mostre București	2196—2205 20 4,25	1879—1887 +160 18,50 5	2105—2114 13 1,50	628 — 30 4
A 45-a aniversare a Marii Rev. Soc. din Octombrie	2206 1,50 0,40	1888 1,25 0,50	2115 0,80 0,15	629 — 1 0,25
Ziua mărcii poștale	2207 3,50 1	161 3 1	2116 1,80 0,20	630 — 2 0,25
Animale de rasă	2203 - 2214 14 4,50	1889—1895 13,50 5	2117—2123 7,50 0,90	631 — 12 1,75
A 15-a aniversare a R.P.R.	2215 4 0,90	1896 4 1	2124 1,80 0,40	632 — 3 0,50
1963				
30 ani Grivița Roșie	2216 3 0,90	1901 3,50 1,25	2125 2,50 0,50	633 — 3 0,50
Campania mondială împotriva foametei	2217—2220 7 2,60	1897—1900 7 3	2126 - 2129 4,80 1,35	634 — 7 1,65
Cultura legumelor timpurii	2221 - 2226 13,50 4	1902 - 1907 15 6	2131—2136 7 1,40	635 — 10 3
Construcții ale socialismului	2227—2232 9,50 3,25	167—172 9 4	2137—2142 6,20 1	637 — 10 2
Luna 4	2233—2234 6,50 2,40	173—174 5,50 2	2143—2144 4,70 0,60	638 — 5 0,55

0	1	2	3	4
Conferința pe țară a A.F.R.	2235 4 3	166 3,50 2,50	2130 3,50 3	636 — 5 2
Păsări de rasă	2236 - 2243 13 4,75	1908 - 1915 15 6,50	2145 - 2152 8,40 1,30	639 — 12 2
Sport-natație	2244 - 2250 13 4,50	1916—1922 12,50 6	2153—2159 7,80 1,50	641 — 12 2
Congresul Mondial al femeilor	2251 1,10 0,35	1923 0,85 0,30	2160 0,60 0,10	640 — 1 0,15
Mijloace de transport	2252 - 2256 8,50 3,75	184 - 188 9 4	2161—2165 5,40 0,80	644 — 10 2
Cosmonautica Vostoc 5 și 6 2 mărci + 1 bloc	2257 - 2260 10 6,50	175—176 54—55 24,50—17	2171—2174 7,60 2,10	642 — 643 — 11 3
Marile aniversări culturale	2261—2265 8 2,75	1924 - 1928 7,50 2,75	2166 - 2170 5,20 0,70	645 — 10 0,50
50 ani de la moartea lui Aurel Vlaicu	2266 4 1,80	177 3,50 1,75	2175 3,50 1,20	647 — 8 1
Fructe izvor de sănătate	2267 - 2274 12,50 4,25	1929—1930 15 5,50	2176—2183 8,40 1,30	646 — 15 2
Campionatele europene de volei —1966	2275 - 2279 11 4	1937 - 1941 11 5	2184—2188 6,70 1,30	648 — 10 1,75
Ziua mărcii poștale	2280—2285 11 5,50	178 - 183 14 6,50	2189 - 2194 6,60 1,50	649 — 10 2
Împădurirea	2286—2287 3,85 1,40	1942—1943 4,25 1,55	2212—2213 2,60 0,85	654 — 4 2
Sericicultura și apicultura	2288—2295 17,50 4,75	1944—1951 15 5	2214—2221 7,50 1,10	653 — 20 2
Jocurile olimpice de iarnă Insbruck dant. nedant.	2296 - 2303 B 18 8,50 2296—2303 A 28 20	1976 - 1983 17,50 11 1984—1991 30 20	2195—2202 14 1,25 2203—2210 30 25	650 — 50 20 651 — 50 20
colița	2304 35 30	56 50 50	2211 30 25	652 — 20 10

0	1	2	3	4	
Muzeul satului	2305—2311 11 3,25	1952—1958 10 4	2222—2228 6,50 1	655 15	— 2
1964 Figuri de seamă din trecutul Operei	2312—2320 14 4,25	1959—1967 12,50 4,50	2229—2237 7 2,30	659 17	— 2
Navigația cosmică — dant.	2321—2330 B 20 9	189—198 17,50—8,50	2238—2247 12 1,60	656 50	— 20
nedant.	2321—2330 A 40 20	199—208 50 25	2248—2257 25 15	657 50	— 20
idem, coliță	2331 40 40	57 50 50	2258 25 15	658 20	— 10
insecte din fauna noastră	2332—2339 11 3,75	1968—1975 12 5	2260—2267 6,70 1,90	661 12	— 1,50
Al VIII-lea Congres Internațional al solului	2340 3 0,75	1992 3 1,25	2259 1,75 0,35	660 2	— 0,40
Flori de grădină	2341—2348 11 3,75	1993—2000 11 4,50	2268—2275 6,50 1,70	662 12	— 1,45
Acvariul de la Constanța	2349—2356 11 4,75	2001—2008 11 4,50	2280—2287 8,20 1,80	664 10	— 1,50
Hipism	2357—2360 8 3,25	2009—2012 8 3,50	2276—2279 5 1,10	663 8	— 0,95
Aniversări culturale	2361—2365 7 2,30	2013—2023 7 2,75	2288—2293 6,20 1,50	665 6	— 1,05
Puncte turistice la munte	2367—2371 9,50 3	2013—2017 10 3,25	2294—2298 5,60 1	666 8	— 1,25
Jocurile balcanice	2372—2377 13 4,75	2040—2045 12,50 5,25	2299—2304 5,60 1,30	667 10	— 1,25
Jocurile olimpice de la Tokio	2378—2385 B 15 7	2024—2031 15 7,50	2309—2316 6,60 1,70	670 50	— 20
	2378—2382 A +2385 a. b. c. 20 10	2032—2039 25 16,50	2317—2324 25 20	671 50	— 20
Idem, coliță	2386 40 40 2378 a/B 2385 A/B + 2386 75 55	58 40 40	2325 50 35	672 20	— 10

0	1	2	3	4	
Grădina zoologică București	2387—2394 17 5,25	2054—2061 15 6	2330—2337 6,60 1,80	674 15	— 1,50
A XX-a aniversare a eliberării patriei	2395—2399 8,50 4,50	2046—2049 +59 7,50 5.40	2305—2308 3,60 0,60	668 5	— 0,80
Al III-lea Festival G. Enescu	2400—2403 7,50 2,75	2050—2053 6,65 2,80	2326—2329 4,40 1,50	673 6	— 1
Centenare	2404—2408 3,50 1,50	2062—2066 4,50 2	2338—2342 3,20 1	675 4	— 0,75
Ziua Forțelor Armate	2409 1,40 0,35	2067 1,25 0,40	2343 0,60 0,20	676 1	— 0.15
Ziua mărcii poștale	2410 3 1,75	209 3 2	2344 2,35 0,40	677 4	— 0,50
Medalii olimpice	2411—2418 B 22 10	2068—2075 20 9	2345—2352 11 1,60	678 50	— 20
nedant.	2411—2418 A 30 20	2076—2083 32,50—15	2353—2360 25—20	679 50	— 20
coliță	2422 35 30 2411 A/B 2421 a/B+ 2422 85 55	60 45 45	59 35 35	680 20	— 20
Fructe de pădure	2423—2430 17 5	2084—2091 15 5,50	2361—2368 8,75 2	681 15	— 2
1965 Cosmonautica I.	2431—2436 20 9,50	2092—2097 20 9	2369—2374 9,30 3	682 15	— 10
20 ani O.N.U.	2437—2438 8 1,50	2098—2099 7,50 1,75	2375—2376 3 0,80	683 4	— 0,55
Reptile	2349—2448 18 5	2100—2109 17,50 6,50	2377—2386 9,60 2,20	684 14	— 2,20
Pisici	2449—2456 18 4	2110—2117 16,50 6	2387—2394 7,80 1,75	685 14	— 1,75
Aniversări culturale	2457—2462 11 2,50	2119—2124 11 6	2396—2401 6,30 2,10	686 8	— 1,40
Centenarul telecomunicațiilor	2463 4,50 1	2125 4 2,25	2402 2,25 0,40	690 3	— 0,45

0	1	2	3	4	
Campionatele europene de tir	2464—A/B. 2471 – A/B.	2126—2131 10—6,50	2407—2418 6,30 1,60	691 10 692	— 1,45 —
nedant.	40 7,50	35 7,50	13,50 4,80	20	2,95
Ranger 9	2472 50 60	2118 45 50	2395 30 40	689 30	— 40
Porțile de Fier	2473—2474 1,20 – 1,20	2138—2139 3 2	2403 – 2404 0,75 0,35	687 1,50	— 0,20
idem, coliță	2475—2478 12 12	61 12,50—12,50	2405—2406 5,25 2,50	688 18	— 18
Fabule și basme	2479—2484 13 2,20	2132—2137 12,50 8,50	2419—2424 6,10 1,50	693 9	— 1,40
Congres Apimondia	2485—2486 4,25 1	2140 – 2141 5 2,75	2425 – 2426 2,25 0,60	694 4	— 0,55
Cosmonautica III	2487 – 2489 20 4	2142 2144 20 7	2427—2429 11 1,90	695 15	— 1,85
Marx și Lenin	2490 1,80 0,45	2155 1,35 0,50	2440 0,60 0,20	696 1	— 0,15
Vînatul migrator	2491 – 2500 25 5,50	2145—2154 22,50 9	2430 – 2439 9,60 2,20	697 16	— 2,20
75 de ani de la moartea lui Vasile Alecsandri	2501 1,50 0,45	2166 1 0,50	2441 0,60 0,20	698 0,55	— 0,15
Grădina Botanică din Cluj	2502—2511 17,50 3,50	2156—2165 17,50 5	2442—2451 9 3	699 14	— 2
Spartachiada	2512—2516 24 6	2170 – 2174 22,50 8	2452—2456 12,20 4	700 16	— 2,70
Trofee de vînătoare	2517—2521 17,50 4	2175—2179 16,50 7	2460—2464 9 1,75	702 14	— 2,50
Ziua mărcii poștale	2522—2524 8,50 2	2167—2169 8 3,25	2457 – 2459 4,35 0,60	701 6	— 0,95
Cosmonautica	2525—2529 30 7,25	2180—2184 25 10	2465 – 2469 15 3,30	703 25	— 2,15
Cîini de vînătoare	2530—2537 30 7,50	2185—2192 22,50 8	2470—2477 12,50 2,70	704 25	— 5

0	1	2	3	4	
1966 Olimpiada de șah	2538—2543 28 6	2193—2193 22,50 8,50	2478 – 2483 12 2,60	705 20	— 1,75
Congresul U.N.C.A.P.	2544 0,75 0,15	2266 0,75 0,40	2484 0,60 0,20	706 0,55	— 0,15
Comemorarea Gh. Gheorghiu-Dej idem, coliță	2545 1,25 0,30 2546 25 20	2205 1 0,60 63 13,50 12	2485 0,60 0,20 61 12,50 12,50	707 0,55 708 18	— 0,15 — 5
Congresul UTC	2547 0,80 0,15	2229 0,85 0,60	2486 0,60 0,20	709 0,55	— 0,15
Dansuri populare	2548 – 2553 17,50 3,75	2199 – 2204 15 7	2487 – 2492 8 2,10	710 12	— 2
Campionatul mondial de fotbal	2554—2559 35 15	2254 – 2259 27,50 13,50	2493—2498 12,30 3,80	711 25	— 5
Păsări cîntătoare	2560 – 2567 24 6,50	2211—2218 17,50 7,50	2500—2507 8,10 2,70	713 18	— 3
Congresul sindicatelor	2568 0,75 0,15	2210 0,85 0,30	2499 0,60 0,20	712 0,55	— 1,15
Aniversări culturale I	2569—2574 12 2,50	2219—2228 11 7,50	2513—2518 5,60 1,90	714 10	— 1,30
Camp. mondiale de fotbal-coliță	2575 – 32 35	62 25 25	2508 15 15	715 25	— 25
Cosmonautică	2576 – 2579 16 5,50	2206 – 2209 15 6,50	2509—2512 8 2,70	716 15	— 3
Reproduceri de artă din Galeria Națională	2580 - 2585 45 24	2248—2253 40 20	2519 2524 13,50 4	717 35	— 20
Flora acvatică	2586 – 2593 20 6,50	2230—2237 16 7,50	2525—2532 6,60 2,60	718 18	— 3
Centenarul sistemului metric	2594 – 2595 4 1,20	2238—2239 3,25 2	2533—2534 1,90 0,70	719 3	— 0,40
Crustacee și moluște	2596 – 2603 20 7,20	2240 – 2247 17,50 8	2544—2551 8,40 2,90	723 16	— 3
Aniversări culturale II	2604 – 2607 11 2,25	Se cuprind 2219—2228	2535—2538 5,75 1,90	720 8	— 1,30

0	1	2	3	4
Centenarul Academiei	2608—2611 11 2,30	2262—2265 11 4	2540—2543 5,50 1,80	721 8 — 1,25
500 ani Mînăstirea Putna	2612 3,50 0,40	2200 3	2539 2,20 0,75	722 2 — 0,50
Ziua mărcii poștale	2613 2,50 0,60	226 2,50 1,25	2552 1,25 0,15	724 12 — 0,25
Animale preistorice	2614—2619 18 5,75	2267 2272 16 7	2553—2558 7,10 2,50	725 15 — 3
1967 10 ani Cosmonautică	2620—2628 19 6,50	2273—2277 210—213 23,50 11,50	2559—2567 13,50 4,80	726 12,50 — 1,15
Păsări de pradă	2629—2636 10 5,50	2278—2285 10 7	2568—2575 6,80 2,25	728 5,95 — 1,50
Reproduceri artă II	2637—2642 22 13,50	2286—2291 26 15	2576—2581 11,90 4	729 10,45 — 2,65
10 ani de la moartea lui C. Brîncuși	2643—2649 9 5	2292—2298 9 6	2582—2588 6,50 2,10	730 5,75 — 1,45
Centenarul monedei naționale	2650—2651 3,10—2,10	2299—2300 3,50 2	2589—2590 1,95 0,65	731 1,75 — 0,45
90 ani de la proclamarea independenței	2652 2,75 1	2301 2,50 1	2591 0,60 0,20	732 0,55 — 0,15
60 ani Răscoală de la 1907	2653—2654 5,50 3	2302—2303 6,50 3,75	2592—2593 2,20 0,75	733 1,95 — 0,50
Flora carpatină	2655—2660 13,50 5,50	2304—2309 12,50 7,50	2594—2599 9 2	734 8,10 — —
Anul internațional turistic	2661 9 9	64 8,50 8,50	63 6 6	736 5 — —
Monumente istorice	2662—2667 10 3,50	2310—2315 11 7	2600—2605 7,60 2,50	735 6,75 — —
50 ani Mărăști. Mărășești, Oituz	2668 1,25 0,75	2316 1,50 0,75	2606 0,60 0,20	737 0,55 — —
Aniversări culturale	2669—2674 5,50 2,25	2317—2322 6 3,20	2607—2612 4,70 1 60	738 4,20 — —

0	1	2	3	4
Congresul internațional lingvistic	2675 2 0,25	2323 2,50 0,75	2618 1,80 0,60	739 1,60 — —
Campionate mondiale de luptă	2676—2680 6 3,25	2324—2328 6 3,50	2613—2617 4,60 1,60	740 4,05 — —
Jocurile olimpice de iarnă de la Grenoble	2681—2687 11,50 4,50	2329—2335 12 7	2620—2626 9 2,90	742 8 — —
Idem, coliță	2668 12 12	65 10 10	2627 6 6	743 5 — —
Centenarul Bibliotecii Academiei	2689 1 0,35	2336 0,90 0,50	2619 0,60 0,20	741 0,55 — —
450 ani Mînăstirea Curtea de Argeș	2690 1,40 0,40	2337 1,25 0,50	2628 0,60 0,20	744 0,55 — —
100 ani Capitalul	2691 0,50 0,25	2338 0,60 0,50	2629 0,45 0,15	746 0,40 — —
Ziua mărcii poștale	2692 2 1	2339 1,75 1,25	2634 1,10 0,35	748 1 — —
Expoziția Mondială Montreal	2693—2696 7,50 2,50	2341—2344 7,50 5,50	2635—2638 5,80 1,50	749 5,15 — —
Mărci uzuale Stemă R. S. România	2697—2699 3,25 0,70	2349—2351 3,85 1,90	2631—2633 2358 2,85 0,25	cuprinsă în nr. 747
50 ani Marea Revoluție Soc. din Octombrie	2700 1,80 0,50	2340 1,75 1	2630 1,35 0,40	745 1,20 — —
A XX-a aniversare a Republicii	2701—2704 5,25 1,80	2367—2370 5,50 4,25	2658—2661 4,80 1,60	750 4,30 — —
1968 Aviația-Aviasan	2705—2708 7,50—3	214—217 6 4,15	2662—2665 4,80 1	751 4,35 — —
Uzuale, transporturi și telecomunicații	2709—2727 40 0,60	2345—2348 2350 2352—2357 2359—2366 37 19,60	2639—2657 36,50 0,90	747 35,55

0	1	2	3	4
Reproduceri de artă	2728 – 2733 13 5 2734 16 16	2371—2376 13,50 8,50 66 10 10	2666—2671 12,50 2,25 2672 12,50 12,50	752 9,15 753 5
Centenarul pictorului St. Luchian	2735 15 15	67 12 12	2673 12,50 12,50	754 10
Anul drepturilor omului	2736 1,50 0,25	2377 1,50 1	2674 1,10 0,25	755 1
Organizația Mondială a Sănătății	2737 2,25 0,30	2378 2,50 1,50	2675 1,80 0,10	756 1,60
Adunarea Generală Cons. Intern. Vînători	2738 2,25 0,30	2379 2,50 1,50	2676 1,80 0,40	757 1,60
Pionieri	2730 – 2744 7,50 2,25	2381—2385 10 6	2677—2682 6,50 2,20	758 6
Ion Ionescu de la Brad	2745 0,55 0,15	2383 0,65 0,45	2684 0,45 0,15	760 0,40
Emil Racoviță	2746 0,75 0,20	2387 0,80 0,50	2685 0,60 0,20	760 0,55
550 ani de la moartea lui Mircea cel Bătrîn	2747 2,25 0,30	2380 2.50 1,50	2633 1,75 0,60	759 1,60
Mușcate de grădină	2478—2755 7,50 2,75	2389—2396 9 6	2686—2693 6,50 2,20	761 6
120 ani de la Revoluția din 1848	2756—2758 4,40 1,25	2397 - 2399 5,05 3,50	2694 - 2696 3,70 1,20	762 3,35
Olimpiada Mexic 1968	2759—2766 7,50 3	2400—2407 9 6	2697—2704 6,50 2,20	763 6
Idem—colița	2767 7,50 7,50	68 7 7	67 5,75 5,75	764 5
Reproduceri de artă II	2768—2773 7,75 2,60	2408—2413 10 6	2755 - 2760 6,70 2	766 6
Centenarul Filarmonicii de Stat —George Enescu	2774 0,80 0,30	2415 0,80 0,50	2713 0,60 0,20	765 0,55

0	1	2	3	4
20 ani de la înființarea Federației de artă fotografică	2775 2,20 0,75	2414 2,50 1,50	2712 1,80 0,60	767 1,60
Ziua mărcii poștale	2776 1,50 0,50	2422 1,50 1,50	2720 1,10 0,35	768 1
Monumente istorice	2777—2782 7,50 2,20	2416—2421 8,50 5	2714—2719 6,20 2	769 5,55
Fauna din rezervații naturale	2783—2790 7,50 3	2423—2430 9 6	2724—2731 6,50 2,20	772 6
Semicentenarul unirii Transilvaniei cu România	2791—2793 4,50 1,25	2431—2431 4,90 3,25	2721—2723 3,70 0,90	770 3,30
Idem, colița	2791 - 2793 A 6 6	69 6 6	68 4,50 4,50	771 4
Costume naționale I.	2794—2799 7,50 2,50	2434—2439 9 6	2732—2737 6,60 2,25	773 6
1969				
Cosmos I „Apolo 8“	2800 4,50 4,50	70 18.50—18,50	69 15 15	774 3.30
Costume naționale II	2801—2806 7,50 2,50	2440—2445 8,50 —	2739—2744 6,60 2,25	775 6
Sport	2807—2814 9,25 3,25	2446—2453 10,50 7	2747—2754 8,25 2	777 7,45
Cosmos II „Soiuz 4—5“	2815 4,50 4,50	—	71 15 15	780 3,30
Reproduceri de artă din Galeria Națională (nuduri)	2816—2821 8 3	2454—2459 9 7,50	2755—2760 6,70 2	778 6
Idem, coliță	2822 7 7	—	70 5,50 5,50	779 5
Uzuale-electrificare	2823—2824 1,20 0,06	2349 A 2351 A 1,40 0,30	2745—2746 2,10 0,10	776 0,95

0	1	2	3	4
50 ani Organizația Internațională a Muncii	2825 0,75 0,50	2460 0,75 0,50	2763 0,60 0,15	781 0,55
Colaborare cultural-economică intereuropeană	2826—2827 2,75 2	—	2764—2765 2,20 1,70	782 2,05
A VII-a Conf. Miniștrilor de poștă București	2828 0,75 0,50	—	2766 0,60 0,15	783 0,55
Campionatele Europene de box	2829—2832 3,75 1,60	—	2767—2770 3,20 1	784 3,05
Apolo 9—10	2833—2834 3,75 —	—	—	786 3
Fluturi	2835—2842 7,50	—	—	785 5,90

PUBLICITATE

Pentru completarea colecțiilor dv. **Întreprinderea „Filatelia“** prin ghișeele și magazinele filatelice, pune la dispoziție ultimile noutăți filatelice din țară și străinătate precum și emisiuni de mărci mai vechi românești și străine, obliterate și neobliterate. Deasemeni, vă puteți procura accesoriile necesare pentru păstrarea unei colecții de mărci : clasoare, albume, pensete, odontometre, poșete filatelice, lupe, etc.

Întreprinderea „Filatelia“

achiziționează sortimente de mărci domănești de : 200 diferite × 100 ; 100 ; 300 diferite × 100 ; 500 diferite × 100 ; 750 diferite × 100 ; 1000 diferite × 100 ; 1500 diferite × 100 ; 2000 diferite × 100, precum și pachețele izolate de 100 buc. mărci românești, în orice cantitate.

CELEBRITATEA SPORTIVĂ SE CUCEREȘTE...

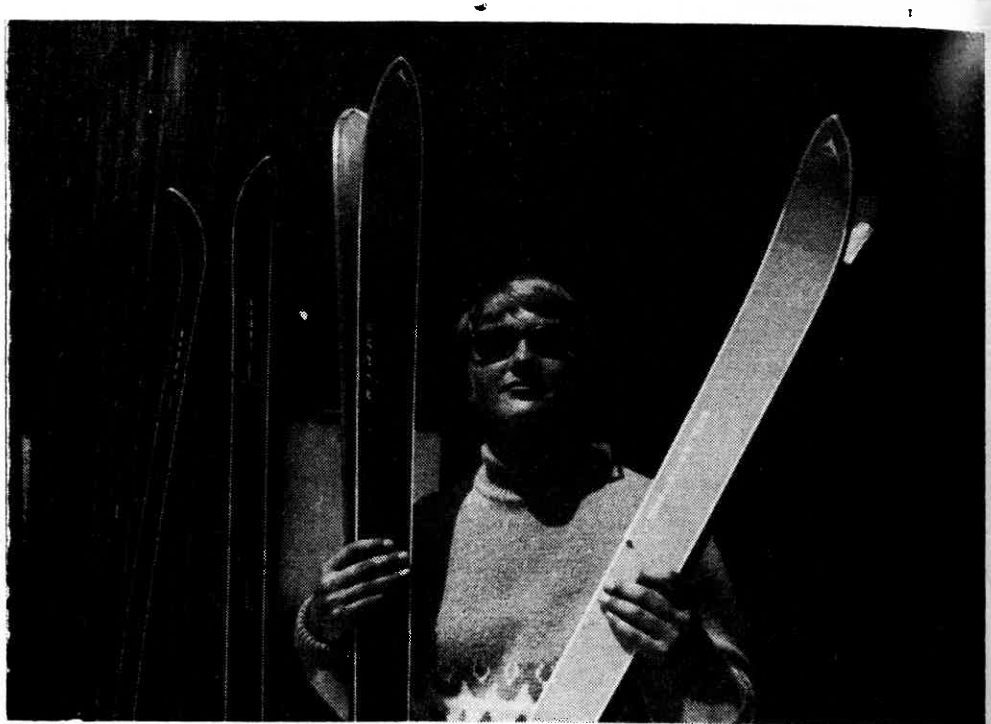

...numai printr-o temeinică pregătire, cu un efort continuu pentru dobîndirea unor cunoștințe și calități psiho-fizice superioare și, bineînțeles, cu foarte multă tenacitate.

Și totuși, există o condiție care nu poate fi neglijată de nici un iubitor al sportului. Este vorba de calitatea materialelor sportive cu care combatanții cavalerești întreceri se prezintă înarmați în lupta pentru victorie.

Preocupat de înzestrarea mișcării noastre sportive cu articole și materiale de cea mai bună calitate, atît pentru antrenament cît și pentru performanțe, Ministerul Industriei Lemnului a construit la Combinatul de Exploatare și Industrializare a Lemnului Tg. Mureș o fabrică modernă amplasată în orașul Reghin și profilată exclusiv pe producția în serie industrială a materialelor și articolelor de sport.

În această fabrică, dotată cu utilaje din cele mai avansate, lucrează specialiști și tehnicieni cu înaltă calificare, făurind din cele mai valoroase esențe de lemn — de la faimosul molid de rezonanță provenit din pădurile carpatine, frasinul sau stejarul, cunoscuți pentru calitățile lor superioare — o largă gamă de materiale și articole sportive a căror faimă a trecut de mult hotarele țării. Sănăiuțe pentru cei mici, schiuri de antrenament și performanță, aparate de gimnastică, rachete de tenis, articole de atletism, diferite tipuri de ambarcațiuni pentru agrement și concurs, de la caiacul simplu pînă la elegantele și rapidele bărci cu motor, realizate cu cea mai mare exigență calitativă și cu finisaje superioare, părăsesc liniile de fabricație de la Reghin pentru a-și face apariția pe stadioane, pe pîrtiile de zăpadă sau pe oglinda lacurilor. Astfel, sînt cunoscute pretutindeni : arcul pentru copii Robin, racheta de tenis, SPECIAL, săniuța METEOR, schiurile TURIST, SUPER, CAMPION, OLIMPIC, START sau SĂGEATA, produse de cea mai bună calitate și oferite cumpărătorilor la prețuri avantajoase.

Iată de ce recomandăm tuturor, părinților ca și copiilor, sportivilor individuali și asociațiilor, să-și procure neîntîrziat materiale și articole de sport fabricate la CEIL Tg. Mureș — unitatea de la Reghin.

Ele garantează succesul la întreceri !

UȘA CELULARA

În dorința de a satisface nu numai necesitățile ci și preferințele clienților, industria noastră forestieră dă dovadă de tot mai multă inițiativă și ingeniozitate.

Iată, de pildă, ultima noutate în tehnica binalelor : ușa celulară !

Banala ușă, de care nimeni nu se poate lipsi, de care... ne izbim la tot pasul, s-a înfățișat de-a lungul vremii sub cele mai variate forme și stiluri, împodobind locuințele sau întregind armonios linia arhitectonică a instituțiilor și așezămintelor de cultură.

În pas cu concepția modernă a construcțiilor, s-a ajuns în ultimii ani la realizarea unui tip de ușă care întrunește o seamă de calități, privite cu mult interes atît de constructori cît și de beneficiari.

Ușa celulară — cum se numește noul produs — a deveni trepede atît de populară încît adesea reprezintă una din primele dorințe pe care și le exprimă un client cînd discută despre viitoarea sa locuință sau constructorii înainte de a deschide marile șantiere ale blocurilor moderne.

Ușa celulară este fabricată dintr-o ramă de lemn acoperită pe ambele fețe cu cîte o placă fibrolemnoasă înnobilată cu furnir sau lăcuită.

Se numește „celulară" deoarece în golul dintre cele două plăci se află montate perpendicular lamele de PFL, constituind astfel un șir de celule.

Avantajele o fac de neînlocuit :

— stil modern, linie simplă, elegantă, luxoasă ;
— durabilitate mult mai mare decît a ușilor din lemn masiv ;
— rezistență la șocuri, lovituri, zgîrieturi ;
— stabilitate a formatului, înlăturîndu-se astfel riscul închiderii defectuoase și aspectul inestetic ;
— întreținere ușoară ; pulinge și se spală simplu și repede.

În fapt, datorită celulelor dintre panouri, s-a realizat o adevărată ușă capitonată cu calități fonoizolante și termoizolante.

Pentru a face față cerințelor tot mai mari ale publicului și constructorilor, Ministerul Industriei Lemnului a pus în funcțiune la Combinatele de Industrializare a Lemnului de la București-Pipera, Bacău și Gălățaș linii de fabricație moderne, special profilate pentru producția ușilor celulare de cele mai variate tipuri și care livrează anual aproape un milion de astfel de uși, reprezentînd necesarul pentru 200 000 apartamente.

Înnobilate cu furnire indigene sau exotice (fag, nuc, stejar, păr african), ori cu plăci fibrolemnoase emailate în diferite culori, ușile celulare oferă largi posibilități pentru satisfacerea oricăror preferințe și armonizarea ambianței coloristice în apartamentele moderne.

Unitățile comerciale de stat și cooperatiste din întreaga țară, pun la dispoziția tuturor solicitanților uși celulare de orice tip, cu 1/3 ochi de geam, 2/3 ochi de geam sau fără geam, la prețuri deosebit de avantajoase.

UZINA „POLICOLOR" BUCUREŞTI

B-dul Ion Şulea nr. 309, sector 4
Telefon 22.02.20; 22.36.51

PRODUCE (după licenţă STOLL):

GRUNDURI SOLUBILE ÎN APĂ

Aplicabile prin procedeul:

— imersie
— flow-coating
— stropire

EMAILURI CU USCARE LA CUPTOR

Pentru acoperirea suprafeţelor metalice, autoturisme, electromotoare, aparate de uz casnic, autobuze, autocamioane etc.

VOPSELE PENTRU CONSTRUCŢII

Pentru finisarea construcţiilor de zidărie în interioare şi exterior.

RĂŞINI POLIESTERICE NESATURATE

Pentru lacuri de mobilă şi pentru prelucrare în industria maselor plastice.

PRODUCE (după licenţa LORILLEUX-LEFRANC):
CERNELURI POLIGRAFICE

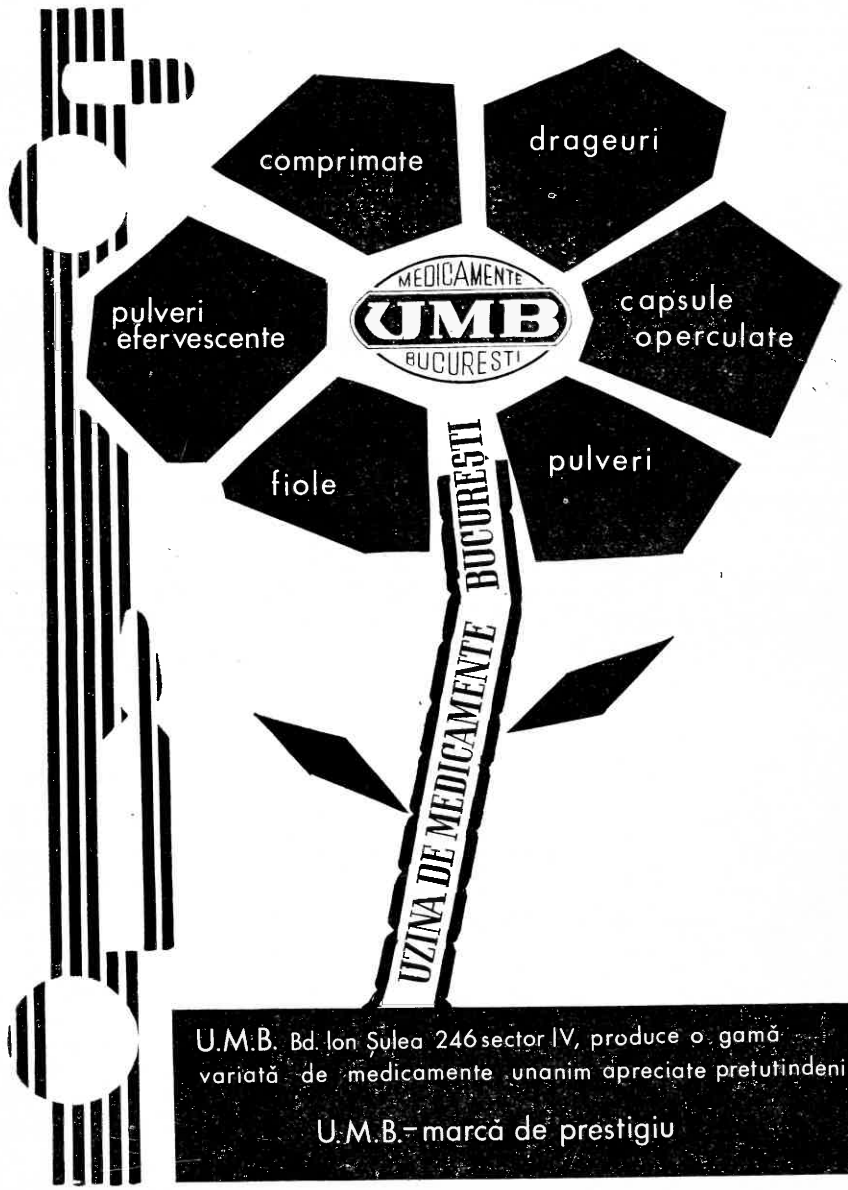

U.M.B. Bd. Ion Șulea 246 sector IV, produce o gamă variată de medicamente unanim apreciate pretutindeni

U.M.B. - marcă de prestigiu

siguranță
prevedere
și
înțelepciune:
asigurarea
autoturismelor
la

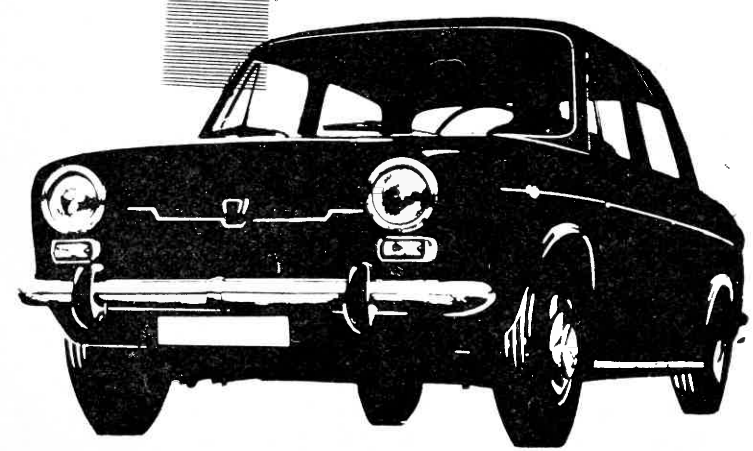

adas

PENTRU CAZURILE
DE AVARII
SI
DESPĂGUBIRI CIVILE

PARTICIPÎND LA
SISTEMELE DE JOC
LOTO-
PRONOSPORT
PUTEŢI OBŢINE
AUTOTURISME
EXCURSII PESTE HOTARE
ŞI PREMII ÎN BANI

CUPRINSUL

		Pag.
Cuvînt înainte	de gen. col. rez. Constantin SMIRNOV	3
Îndreptarul filatelistului	de prof. dr. ing. Dumitru RAŞEEV	4
Expoziții și exponate	de dr. Nicolae TRIPCOVICI	9
Pictura românească în filatelie	de gen. col. rez. Constantin SMIRNOV	50
Ștampilele din perioada de după proclamarea republicii	de Iosif MICU	56
Hîrtia la emisiunea de mărci uzuale 1919—1926	de ing. Titus ORĂDEANU	75
Scurtă privire asupra planșelor emisiunilor litografiate ale mărcilor poștale romînești din perioada 1866—1872	de ing. Mihai POPOVICI	84
Zece ani de activitate maximafilă (1959—1969)	de dr. Valeriu S. NEAGA	103
An bogat în evenimente la filiala A.F.R București	de Mihai COMARONI și Dumitru NICULESCU	111
Istoricul cercului filatelic C.C.A.	de lt. col. Constantin M. FLOREA	118
Istoric al înființării și activității cercului filatelic Tudor Vladimirescu al sectorului 4	de Eugen MOROȘANU	126
Istoricul cercului filatelic M.E.F. sectorul 2	de Dumitru NICULESCU	130
Din istoria cercului filatelic 30 Decembrie al sectorului 5	de Mihai BAUER	133
Catalogul mărcilor poștale românești		137
Publicitate		187

Întreprinderea poligrafică „Grafica Nouă" c. 3070

220 lei
10.000